

Δ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ

ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΤΟΥ Κ. Σ. ΑΘΗΝΑΙΣ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΜΕΤΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΟΥ

ΤΟΥ Κ. Σ. ΑΘΗΝΑΙΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ ΕΤΕΡΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΤΕΡΗΣ

ΕΤΕΡΗΣ

1924

Δ 8 (1457)
ΔΗΜ. Ι. ΦΙΛΙΚΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Η' ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ
ΤΙΒΕΡΙΟΣ ΚΑΙ ΓΑΪΟΣ ΓΡΑΚΧΟΣ

ΜΕΤΑ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

ΤΗΣ Δ' ΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΑΙ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
50—'Οδὸς Σταδίου—50
1930

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΚΑΘΗΜΕΡΑΝ

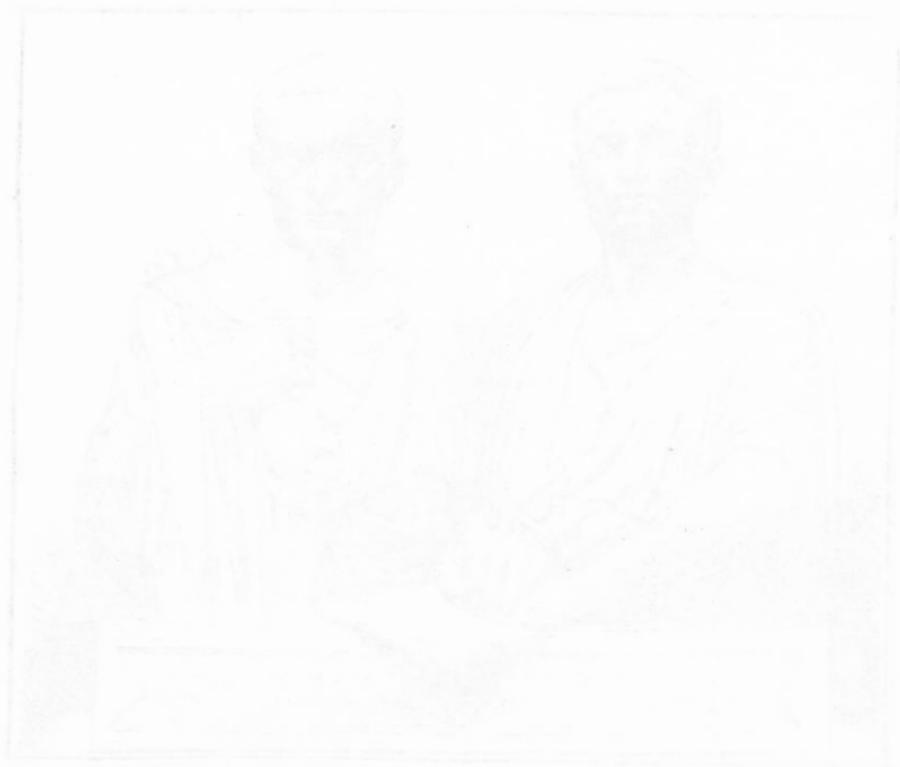
ΤΗΣ ΑΓΓΛΩΝ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΚΔΟΣΗ
ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΤΙΒΕΡΙΟΣ ΚΑΙ ΓΑΪΟΣ ΓΡΑΚΧΟΣ

TIBERIOS KAI TAIOS PRAKXOS

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΤΙΒΕΡΙΟΣ ΓΡΑΚΧΟΣ

1. Ἡμεῖς δὲ τὴν πρώτην ἱστορίαν ἀποδεδωκότες * ἔχομεν οὐκ ἐλάττωνα πάθη * τούτων ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ συζυγίᾳ * θεωρῆσαι, τὸν Τιβερίου καὶ Γαίου βίον ἀντιπαρβαλλόντες. Οὗτοι Τιβερίου Γράκχου παῖδες ἦσαν, ᾧ τιμητῆ τε Ῥωμαίων γενομένῳ καὶ δις ὑπατεύσαντι καὶ θριάμβους δύο καταγαγόντι * λαμπρότερον ἦν τὸ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἀξίωμα. * Διὸ καὶ τὴν Σκιπίωνος * τοῦ καταπολεμήσαντος Ἀντίβαν * θυγατέρα Κορνηλίαν, * οὐκ ὦν φίλος, ἀλλὰ καὶ διάφορος * τῷ ἀνδρὶ γεγονώς, λαβεῖν ἤξιώθη μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτήν. Λέγεται δὲ ποτε συλλαβεῖν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης ἰξευγος δρακόντων, * τοὺς δὲ μάντις σκεψαμένους τὸ τέρας * ἄμφω μὲν οὐκ ἔαν ἀνελεῖν * οὐδ' ἀφεῖναι, περὶ δ' ἐκατέρου διαιρεῖν, * ὡς ὁ μὲν ἄρρηγ τῷ Τιβερίῳ φέροι θάνατον ἀναιρεθεῖς, ἡ δὲ θήλεια τῇ Κορνηλίᾳ. Τὸν οὖν Τιβέριον καὶ φιλοῦντα τὴν γυναῖκα καὶ μᾶλλον αὐτῷ προσήκειν ὄντι πρεσβυτέρῳ τελευτᾶν ἠγούμενον, ἔτι νέας οὔσης ἐκείνης, τὸν μὲν ἄρρενα κτείνει τῶν δρακόντων, ἀφεῖναι δὲ τὴν θήλειαν· εἶθ' ὕστερον οὐ πολλῷ χρόνῳ τελευτῆσαι δεκαδύο * παιδας ἐκ τῆς Κορνηλίας αὐτῷ γεγονότας καταλιπόντα.

Κορνηλία δ' ἀναλαβοῦσα* τοὺς παῖδας καὶ τὸν οἶκον οὕτω σώφρονα καὶ φιλότεκνον καὶ μεγαλόψυχον αὐτὴν παρέσχεν, ὥστε μὴ κακῶς δόξαι βεβουλευσθαι τὸν Τιβέριον ἀντὶ τοιαύτης γυναικὸς ἀποθανεῖν ἐλόμενον, ἢ γε καὶ Πτολεμαίου* τοῦ βασιλέως κοινουμένου* τὸ διάδημα* καὶ μνωμένου* τὸν γάμον αὐτῆς ἠρνήσατο καὶ χηρεύουσα τοὺς μὲν ἄλλους ἀπέβαλε παῖδας, μίαν δὲ τῶν θυγατέρων, ἣ Σκιπίωνι τῷ νεωτέρῳ συνώκησε,* καὶ υἱοὺς δύο, περὶ ὧν τάδε γέγραπται, Τιβέριον καὶ Γάϊον, διαγενομένους* οὕτω φιλοτίμως* ἐξέθρεψεν, ὥστε πάντων εὐφροσύνης* Ῥωμαίων ὁμολογουμένως γεγονότας πεπαιδευσθαι δοκεῖν βέλτιον ἢ πεφυκέναι πρὸς ἀρετὴν. Δ

2. Ἐπεὶ δ' ὥσπερ ἡ τῶν πλασσομένων* καὶ γραφομένων* Διοσκούρων* ὁμοιότης ἔχει τινὰ τοῦ πυκτικοῦ* πρὸς τὸν δρομικὸν* ἐπὶ τῆς μορφῆς διαφορὰν, οὕτω τῶν νεανίσκων ἐκείνων ἐν πολλῇ τῇ πρὸς ἀνδρείαν καὶ σωφροσύνην, ἔτι δ' ἐλευθεριότητά* καὶ λογιότητα* καὶ μεγαλοψυχίαν ἐμφορεῖα* μεγάλαι περὶ τὰ ἔργα* καὶ τὰς πολιτείας* οἷον* ἐξήνθησαν* καὶ διεφάνησαν ἀνομοιότητες, οὐ χεῖρον* εἶναι μοι δοκεῖ ταύτας προεκδέσθαι. Πρῶτον μὲν οὖν ιδέα* προσώπου καὶ βλέμματι καὶ κινήματι* πρῶτος καὶ καταστηματικός* ἦν ὁ Τιβέριος, ἔντονος* δὲ καὶ σφοδρὸς ὁ Γάϊος, ὥστε καὶ δημηγορεῖν τὸν μὲν ἐν μιᾷ χώρᾳ* βεβηκότα* κοσμίως, τὸν δὲ Ῥωμαίων πρῶτον ἐπὶ τοῦ βήματος περιπάτω τε χρῆσασθαι καὶ περισπάσαι* τὴν τήβεννον* ἐξ ὧμου λέγοντα, καθάπερ Κλέωνα* τὸν Ἀθηναῖον ἰστόρηται περισπάσαι τε τὴν περιβολὴν* καὶ τὸν μηρὸν ἀλοῆσαι* πρῶτον τῶν δημηγορούντων. Ἐπειθ' ὁ λόγος τοῦ μὲν Γαίου φοβερός* καὶ περιπαθῆς* εἰς δεινώσιν, ἡδίων δ' ὁ τοῦ Τιβερίου καὶ μᾶλλον ἐπαγωγὸς* οἴκτου· τῇ δὲ λέξει* καθαρὸς* καὶ διαπεπονημένος* ἀκριβῶς ἐκεῖνος, ὁ δὲ Γαίου

πιθανός* καὶ γεγανωμένος.* Οὕτω δὲ περὶ δίαιταν καὶ τράπεζαν εὐτελής* καὶ ἀφελής* ὁ Τιβέριος, ὁ δὲ Γάϊος τοῖς μὲν ἄλλοις παραβαλεῖν σώφρων καὶ αὐστηρός, τῇ δὲ πρὸς τὸν ἀδελφὸν διαφορᾷ νεοπρεπής* καὶ περιεργός,* ὡς οἱ περὶ Δροῦσον* ἤλεγχον, ὅτι δελφίνας* ἀργυροῦς ἐπρίατο τιμῆς εἰς ἐκάστην λίτραν* δραχμῶν* χιλίων καὶ διακοσίων πενήκοντα. Τῷ δ' ἤθει* κατὰ τὴν τοῦ λόγου διαφορὰν ὁ μὲν ἐπεικὴς* καὶ πρᾶος, ὁ δὲ τραχὺς καὶ θυμοειδής, ὥστε καὶ παρὰ* γνώμην ἐν τῷ λέγειν ἐκφερόμενον* πολλάκις ὑπ' ὀργῆς τὴν τε φωνὴν ἀποξύνειν καὶ βλασφημεῖν* καὶ συνταρόττειν* τὸν λόγον. Ὅθεν καὶ βοήθημα τῆς ἐκτροπῆς* ἐποίησατο ταύτης τὸν Λικίνιον, οἰκέτην* οὐκ ἀνόητον, ὃς ἔχων φωνασικὸν* ὄργανον, ᾧ τοὺς φθόγγους μεταβιβάζουσιν, ὅπισθεν ἐστὼς τοῦ Γαίου λέγοντος, ὀπηνίκα* τραχυνόμενον αἰσθοῖτο τῇ φωνῇ καὶ παραρρηγνύμενον* δι' ὀργήν, ἐνεδίδου τόνον μαλακόν, ᾧ τὸ σφοδρὸν εὐθύς ἐκεῖνος ἅμα τοῦ πάθους καὶ τῆς φωνῆς ἀνιείς* ἐπραύνετο καὶ παρῆγεν ἑαυτὸν εὐανάκλητον.*

3. Αἱ μὲν οὖν διαφοραὶ τοιαῦταί τινες ἦσαν αὐτῶν· ἀνδραγαθία δὲ πρὸς τοὺς πολεμίους καὶ πρὸς τοὺς ὑπηκόους δικαιοσύνη καὶ πρὸς τὰς ἀρχὰς ἐπιμέλεια καὶ πρὸς τὰς ἡδονὰς ἐγκράτεια παντάπασιν ἀπαράλλακτος. Ἦν δὲ πρεσβύτερος ἐνιαυτοῖς ἐννέα Τιβέριος καὶ τοῦτο τὴν ἐκατέρου πολιτείαν ἀπρητημένην* τοῖς χρόνοις ἐποίησε καὶ τὰς πράξεις οὐχ ἥκιστα διελυμήνατο,* μὴ συνακμασάντων μηδὲ συμβαλότων εἰς ταῦτο τὴν δύναμιν, μεγάλην ἂν ἐξ ἀμφοῖν ὁμοῦ καὶ ἀνυπερβλήτον γενομένην. Λεκτέον οὖν ἰδίᾳ περὶ ἐκατέρου καὶ περὶ τοῦ πρεσβυτέρου πρότερον.

4. Ἐκεῖνος τοίνυν εὐθύς ἐκ παίδων γενόμενος* οὕτως ἦν περιβόητος, ὥστε τῆς τῶν Αὐγούρων* λεγομένης ἱε-

ρωσύνης ἀξιωθῆναι δι' ἀρετὴν μᾶλλον ἢ διὰ τὴν εὐγένειαν.* Ἐδήλωσε δ' Ἄππιος Κλαύδιος,* ἀνὴρ ὑπατικός* καὶ τιμητικός* καὶ προγεγράμμενος* κατ' ἀξίωμα* τῆς Ῥωμαίων βουλῆς καὶ πολὺ φρονήματι τοὺς καθ' αὐτὸν ὑπεραίρων.* Ἐστιωμένων γὰρ ἐν ταύτῳ τῶν ἱερέων προσαγορεύσας* τὸν Τιβέριον καὶ φιλοφρονηθεὶς* αὐτὸς ἐμνάτο* τῇ θυγατρὶ νυμφίον. Δεξαμένου δ' ἀσμένως ἐκείνου καὶ τῆς κατανέσεως* οὕτω γενομένης, εἰσῶν ὁ Ἄππιος οἴκαδε πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τῆς θύρας εὐθύς ἐκάλει τὴν γυναῖκα μεγάλη τῇ φωνῇ βοῶν· «ὦ Ἀντιστία,* τὴν Κλαυδίαν* ἡμῶν ἀνδρὶ καθωμολόγηκα».* Κάκείνη θαυμάσασα «τίς» εἶπεν «ἡ σπουδὴ ἢ τί τὸ τάχος; εἰ* μὴ Τιβέριον αὐτῇ Γράκχον εὐρήκεις νυμφίον». Οὐκ ἄγνωῶ δ' ὅτι τοῦτό τινες ἐπὶ τὸν πατέρα τῶν Γράκχων Τιβέριον καὶ Σκιλίωνα* τὸν Ἀφρικανὸν ἀναφέρουσιν, ἀλλ' οἱ πλείους ὡς ἡμεῖς γράφομεν ἱστοροῦσι, καὶ Πολύβιος* μετὰ τὴν Σκιλίωνος Ἀφρικανοῦ τελευτὴν τοὺς οἰκείους φησὶν ἐκ πάντων προκρίναντας τὸν Τιβέριον δοῦναι τὴν Κορνηλίαν, ὡς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀνέκδοτον* καὶ ἀνέγγυον* ἀπολειφθεῖσαν. Ὁ δ' οὖν νεώτερος Τιβέριος στρατευόμενος ἐν Λιβύῃ* μετὰ τοῦ δευτέρου Σκιλίωνος, ἔχοντος αὐτοῦ τὴν ἀδελφὴν, ὁμοῦ συνδιαιωόμενος ὑπὸ σκηνῆν τῶ στρατηγῶ ταχὺ μὲν αὐτοῦ τὴν φύσιν κατέμαθε, πολλὰ καὶ μεγάλα πρὸς ζῆλον ἀρετῆς καὶ μίμησιν ἐπὶ τῶν πράξεων ἐκφέρουσαν,* ταχὺ δὲ τῶν νέων πάντων ἐπρώτευσεν εὐταξίᾳ* καὶ ἀνδρείᾳ* καὶ τοῦ γε τείχους ἐπέβη τῶν πολεμίων πρῶτος, ὡς φησι Φάννιος,* λέγων καὶ αὐτὸς τῷ Τιβερίῳ συνεπιβῆναι καὶ συμμετασχεῖν ἐκείνης τῆς ἀριστείας.* Πολλὴν δὲ καὶ παρὼν εὐνοίαν εἶχεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ καὶ πόθον ἀπαλαττόμενος* αὐτοῦ κατέλιπε.

5. Μετὰ δὲ τὴν στρατείαν ἐκείνην αἰρεθεὶς ταμίας

ἔλαχε τῶν ὑπάτων Γαίῳ Μαγκίνῳ* συστρατεύειν ἐπὶ Νομαντίνους,* ἀνθρώπῳ μὲν οὐ πονηρῷ,* βαρυποτιμοτάτῳ* δὲ Ῥωμαίων στρατηγῷ. Διὸ καὶ μᾶλλον ἐν τύχαις παραλόγοις* καὶ πράγμασιν ἐναντίοις* τοῦ Τιβερίου διέλαμψεν οὐ μόνον τὸ συνετὸν* καὶ ἀνδρεῖον,* ἀλλ', ὁ θαυμάσιον ἦν, αἰδῶς* τε πολλή καὶ τιμὴ τοῦ ἄρχοντος, ὑπὸ* τῶν κακῶν* οὐδ' ἑαυτὸν, εἰ στρατηγός ἐστιν, ἐπιγινώσκοντος. Ἡττηθεὶς γὰρ μάχαις μεγάλαις ἐπεχείρησε μὲν ἀναξευγνύναι* νυκτὸς ἐκλιπὼν τὸ στρατόπεδον αἰσθημένων δὲ τῶν Νομαντίνων καὶ τὸ μὲν στρατόπεδον εὐθύς λαβόντων, τοῖς δ' ἀνθρώποις ἐπιπεσόντων φεύγουσι καὶ τοὺς ἐσχάτους φονευόντων, τὸ δὲ πᾶν ἐγκυκλουμένων* στράτευμα καὶ συνωθούντων εἰς τόπους χαλεποὺς καὶ διάφρευξιν οὐκ ἔχοντας,* ἀπογνοὺς* τὴν ἐκ τοῦ βιάζεσθαι σωτηρίαν ὁ Μαγκίνος ἐπεκηρυκεύετο* περὶ σπονδῶν καὶ διαλύσεων* πρὸς αὐτούς, οἳ δὲ πιστεύειν ἔφασαν οὐδενὶ πλὴν μόνῳ Τιβερίῳ καὶ τοῦτον ἐκέλευον ἀποστέλλειν πρὸς αὐτούς. Ἐπεπόνθεσαν* δὲ τοῦτο καὶ δι' αὐτὸν τὸν νεανίσκον (ἦν γὰρ αὐτοῦ πλεῖστος λόγος ἐπὶ στρατιᾶς), καὶ μεμνημένοι τοῦ πατρὸς Τιβερίου, ὃς πολεμήσας Ἰβηρσι* καὶ πολλοὺς καταστρεψάμενος* εἰρήνην ἔθετο* πρὸς τοὺς Νομαντίνους καὶ ταύτην ἐμπεδοῦντα* τὸν δῆμον ὀρθῶς καὶ δικαίως ἀεὶ παρέσχεν. Οὕτω δὲ πεμφθεὶς ὁ Τιβέριος καὶ συγγενόμενος* τοῖς ἀνδράσι καὶ τὰ μὲν πείσας, τὰ δὲ δεξάμενος, ἐσπείσατο* καὶ δισμυρίους ἔσωσε περιφανῶς* Ῥωμαίων πολίτας, ἄνευ τῆς θεραπείας* καὶ τῶν ἔξω* τάξεως ἐπομένων.

6. Τὰ δ' ἐν τῷ χάρακι* ληφθέντα χρήματα* πάντα κατέσχον οἱ Νομαντῖνοι καὶ διεπόρθησαν. Ἐν δὲ τούτοις καὶ πινακίδες* ἦσαν τοῦ Τιβερίου, γράμματα* καὶ λόγους* ἔχουσαι τῆς ταμειευτικῆς ἀρχῆς, ὡς περὶ πολλοῦ

ποιούμενος* ἀπολαβεῖν* ἤδη τοῦ στρατοῦ προκεχωρηκό-
τος ἀνέστρεψε πρὸς τὴν πόλιν ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τρεῖς ἢ
τέτταρας ἑταίρους. Ἐκκαλέσας δὲ τῶν Νομαντίνων τοὺς
ἄρχοντας ἠξίου κομίσασθαι* τὰς δέλτους,* ὡς μὴ πα-
ράσχοι* τοῖς ἐχθροῖς διαβολὴν οὐκ ἔχων* ἀπολογίσασθαι*
περὶ τῶν ὀκονομημένων.* Ἡσθέντες οὖν οἱ Νομαντῖνοι
τῇ συντυχίᾳ* τῆς χρείας παρεκάλουν* αὐτὸν εἰσελθεῖν
εἰς τὴν πόλιν ὡς δ' εἰστήκει βουλευόμενος, ἐγγὺς προσ-
ελθόντες ἐνεφύοντο* ταῖς χερσὶ καὶ λιπαρεῖς* ἦσαν δεό-
μενοι μηκέτι νομίζειν αὐτοὺς πολεμίους, ἀλλ' ὡς φίλοις
χρησθαι καὶ πιστεύειν.* Ἐδοξεν οὖν τῷ Τιβερίῳ ταῦτα
ποιεῖν τῶν τε δέλτων περιεχομένων* καὶ δεδοικότε παρο-
ξύνειν ὡς ἀπιστουμένους* τοὺς Νομαντίνους. Εἰσελθόντι
δ' εἰς τὴν πόλιν πρῶτον μὲν ἄριστον* παρέθεσαν καὶ
πᾶσαν ἐποιήσαντο δέησιν ἐμφαγεῖν* τι κοινῇ μετ' αὐτῶν
καθήμενον· ἔπειτα τὰς δέλτους ἀπέδοσαν καὶ τῶν ἄλλων
ἂ βούλοιο χρημάτων λαβεῖν ἐκέλευον. Ὁ δ' οὐδὲν ἢ
τὸν λιβανωτόν, ᾧ πρὸς τὰς δημοσίας ἐχρῆτο θυσίας,
λαβὼν ἀπῆλθεν ἀσπασάμενος* καὶ φιλοφρονηθεὶς τοὺς
ἄνδρας.

7. Ἐπεὶ δ' εἰς Ῥώμην ἐπανῆλθεν, ἡ μὲν ὅλη πρᾶ-
ξις ὡς δεινὴ καὶ καταισχύνουσα τὴν Ῥώμην αἰτίαν*
εἶχε καὶ κατηγορίαν, οἱ δὲ τῶν στρατιωτῶν οἰκεῖοι καὶ
φίλοι. μέγα μέρος ὄντες τοῦ δήμου, συνέτρεχον πρὸς τὸν
Τιβερίον, τὰ μὲν αἰσχροῦ* τῶν γεγονότων ἀναφέροντες*
εἰς τὸν ἄρχοντα, δι' αὐτὸν δὲ σφῆζεσθαι τοσοῦτους πο-
λίτας φάσκοντες. Οἱ μέντοι δυσχεραίνοντες* τὰ πεπρα-
γμένα μμειῖσθαι τοὺς προγόνους ἐκέλευον· καὶ γὰρ ἐκεῖ-
νοι τοὺς ἀγαπήσαντας* ὑπὸ Σαυριτῶν* ἀφεθῆναι στρα-
τηγούς αὐτούς τε τοῖς πολεμίοις γυμνοὺς προσέρριψαν*
καὶ τοὺς ἐφαψαμένους* καὶ μετασχόντας τῶν σπονδῶν,
οἷον ταμίας καὶ χιλιάρχους, ὁμοίως προύβαλον,* εἰς ἐκεῖ-

νοὺς τὴν ἐπιτορκίαν καὶ τὴν διάλυσιν τῶν ὁμολογημέ-
νων* τρέποντες * Ἐνθα δὴ καὶ μάλιστα τὴν πρὸς τὸν
Τιβέριον εὐνοίαν καὶ σπουδὴν* ἐξέφηεν* ὁ δῆμος. Τὸν
μὲν γὰρ ὑπατον ἐψηφίσαντο* γυμνὸν καὶ δεδεμένον πα-
ραδοῦναι τοῖς Νομαντίνοις, τῶν δ' ἄλλων ἐφείσαντο*
πάντων διὰ Τιβέριον. Δοκεῖ δὲ καὶ Σκιπίων βοηθῆσαι,
μέγιστος ὢν τότε καὶ πλείστον δυνάμενος Ῥωμαίων*
ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ἐν αἰτίαις ἦν,* ὅτι τὸν Μαγκίνον οὐ
περιέσωσεν, οὐδὲ τὰς σπονδὰς ἐμπεδωθῆναι τοῖς Νομαν-
τίνοις ἐσπούδασε* δι' ἀνδρὸς οἰκείου* καὶ φίλου τοῦ
Τιβερίου γενομένης. Τὸ δὲ πλείστον ἔοικεν ἐκ φιλοτι-
μίας* καὶ τῶν ἐπαιρόντων* τὸν Τιβέριον φίλων καὶ σο-
φιστῶν* ἐκγενέσθαι τὰ τῆς διαφορᾶς. Ἄλλ' αὕτη γε πρὸς
οὐδὲν ἀνήκεστον* οὐδὲ φαῦλον ἐξέπεσε.* Δοκεῖ δ' ἂν μοι
μηδαμῶς περιπεσεῖν ὁ Τιβέριος οἷς ἔπαθεν, εἰ παρῆν
αὐτοῦ τοῖς πολιτεύμασι* Σκιπίων ὁ Ἀφρικανός· νῦν δ'
ἐκείνου περὶ Νομαντίαν ὄντος ἤδη καὶ πολεμοῦντος ἦψατο
τῆς περὶ τοὺς νόμους πολιτείας* ἐκ τοιαύτης αἰτίας.

8. Ῥωμαῖοι τῆ τῶν ἀστυγειτόνων χώρας ὄσσην ἀπε-
τέμοντο* πολέμῳ, τὴν μὲν ἐπίπρασσον, τὴν δὲ ποιούμε-
νοι δημοσίαν ἐδίδοσαν νέμεσθαι τοῖς ἀκτήμοσι καὶ ἀπό-
ροις τῶν πολιτῶν, ἀποφορὰν* οὐ πολλὴν εἰς τὸ δημό-
σιον τελοῦσιν.* Ἀρξαμένων δὲ τῶν πλουσίων ὑπερβάλ-
λειν* τὰς ἀποφορὰς καὶ τοὺς πένητας ἐξέλαυνόντων,*
ἐγράφη νόμος οὐκ ἔδῳν πλῆθρα* γῆς ἔχειν πλείονα πεντα-
κοσίων. Καὶ βραχὺν μὲν χρόνον ἐπέσχε* τὴν πλεονεξίαν
τὸ γράμμα* τοῦτο καὶ τοῖς πένησιν ἐβοήθησε κατὰ χώ-
ραν μένουσιν* ἐπὶ τῶν μεμισθωμένων καὶ νεμομένοις ἦν
ἕκαστος ἐξ ἀρχῆς εἶχε μοῖραν.* Ὑστερον δὲ τῶν γεινι-
ώντων πλουσίων ὑποβλήτοις* προσώποις μεταφερόντων
τὰς μισθώσεις εἰς ἑαυτούς, τέλος δὲ φανερῶς ἤδη δι'
ἑαυτῶν τὰ πλείστα κατεχόντων, ἐξωσθέντες οἱ πένητες

οὔτε ταῖς στρατείαις ἔτι προθύμους παρῆγον ἑαυτούς, ἡμέλουν τε παίδων ἀνατροφῆς, ὥστε ταχῶς τὴν Ἰταλίαν ἅπασαν ὀλιγανδρίας ἐλευθέρων αἰσθῆσθαι, δεσποτηριῶν* δὲ βαρβαρικῶν ἐμπεπλησθαι, δι' ὧν ἐγεώργουν οἱ πλούσιοι τὰ χωρία* τοὺς πολίτας ἐξελάσαντες. Ἐπεχείρησε μὲν οὖν τῇ διορθώσει Γάϊος Λαίλιος* ὁ Σκιπίωνος ἐταῖρος, ἀντιζρουσάντων δὲ τῶν δυνατῶν, φοβηθεὶς τὸν θόρυβον καὶ παυσάμενος ἐπεκλήθη σοφὸς ἢ φρόνιμος· ἐκάτερον γὰρ δοκεῖ σημαίνειν ὁ σαπίνης. Ὁ Τιβέριος δὲ δήμαρχος ἀποδειχθεὶς εὐθύς ἐπ' αὐτὴν ὄρμησε τὴν πρᾶξιν, ὡς μὲν οἱ πλεῖστοι λέγουσι, Διοφάνους* τοῦ ῥήτορος καὶ Βλοσσίου* τοῦ φιλοσόφου παρορησάντων αὐτόν, ὧν ὁ μὲν Διοφάνης φυγὰς ἦν Μυτιληναῖος, ὁ δ' αὐτόθεν ἐξ Ἰταλίας Κυμαῖος,* Ἀντιπάτρου* τοῦ Ταρσεῶς* γεγονῶς ἐν ἄστει συνήθης* καὶ τετιμημένος ὑπ' αὐτοῦ προσφωνήσεσι* γραμμάτων* φιλοσόφων. Ἐνιοὶ δὲ καὶ Κορνηλίαν συνελαιτιῶνται* τὴν μητέρα πολλάκις τοὺς υἱοὺς ὄνειδίζουσαν, ὅτι Ῥωμαῖοι Σκιπίωνος αὐτὴν ἔτι πενθεράν, οὐπω δὲ μητέρα Γράκχων προσαγορεύουσιν. Ἄλλοι δὲ Σπόριόν τινα Ποστούμιον αἴτιον γενέσθαι λέγουσιν, ἡλικιώτην* τοῦ Τιβερίου καὶ πρὸς δόξαν ἐφάμιλλον αὐτῷ περὶ τὰς συνηγορίας, ὃν, ὡς ἐπανῆλθεν ἀπὸ τῆς στρατείας, εὐρὼν πολὺ τῇ δόξῃ καὶ τῇ δυνάμει παρηλλαχότα* καὶ θαυμαζόμενον, ἠθέλησεν, ὡς ἔοικεν, ὑπερβαλέσθαι πολιτεύματος* παραβόλου* καὶ μεγάλην προσδοκίαν ἔχοντος* ἀψάμενος. Ὁ δ' ἀδελφὸς αὐτοῦ Γάϊος ἐν τινι βιβλίῳ γέγραφεν εἰς Νομαντίαν πορευόμενον διὰ τῆς Τυρρηνίας* τὸν Τιβέριον καὶ τὴν ἐρημίαν τῆς χώρας ὄρωντα καὶ τοὺς γεωργοῦντας ἢ νέμοντας* οἰκέτας ἐπεισάκτους* καὶ βαρβάρους, τότε πρῶτον ἐπὶ νοῦν βαλέσθαι τὴν μυρίων κακῶν ἄρξασαν αὐτοῖς πολιτείαν.* Τὴν δὲ πλείστην αὐτὸς ὁ δῆμος ὄρμην καὶ φιλοτιμίαν ἐξῆψε, προκα-

λούμενος διὰ γραμμάτων αὐτὸν ἐν στοαῖς καὶ τοίχοις καὶ μνήμασι* καταγραφομένων ἀναλαβεῖν* τοῖς πένησι τὴν δημοσίαν χώραν.

9. Οὐ μὴν ἐφ' αὐτοῦ γε συνέθηκε τὸν νόμον, τοῖς δὲ πρωτεύουσιν ἀρετῇ καὶ δόξῃ τῶν πολιτῶν συμβούλοις χρῆσάμενος, ὧν καὶ Κράσσος ἦν ὁ ἀρχιερεὺς* καὶ Μούκιος Σκαιβόλας* ὁ νομοδείκτης,* ὑπατεύων τότε, καὶ Κλαύδιος* Ἀππιος ὁ κηδεστής* τοῦ Τιβερίου. Καὶ δοκεῖ νόμος εἰς ἀδικίαν καὶ πλεονεξίαν τοσαύτην μηδέποτε προότερος γραφῆναι καὶ μαλακώτερος. Οὓς γὰρ ἔδει δίκην τῆς ἀπειθείας δοῦναι* καὶ μετὰ ζημίας ἦν παρὰ τοὺς νόμους ἐκαρποῦντο χώραν ἀφείναι, τούτους ἐκέλευσε τιμὴν* προσλαμβάνοντας ἐκβαίνειν ὧν ἀδίκως ἐκέκτηντο καὶ παραδέχεσθαι* τοὺς βοηθείας δεομένους τῶν πολιτῶν. Ἀλλὰ καίπερ οὕτω τῆς ἐπανορθώσεως οὔσης εὐγνώμονος,* ὁ μὲν δῆμος ἠγάπα,* παρεῖς* τὰ γεγενημένα, παύσασθαι τὸ λοιπὸν ἀδικούμενος, οἱ δὲ πλούσιοι καὶ κτηματικοὶ πλεονεξίᾳ μὲν τὸν νόμον, ὀργῇ δὲ καὶ φιλονικίᾳ* τὸν νομοθέτην* δι' ἔχθους ἔχοντες* ἐπεχείρουν ἀποτρέπειν τὸν δῆμον, ὡς γῆς ἀναδασμὸν* ἐπὶ συγχύσει* τῆς πολιτείας εἰσάγοντος τοῦ Τιβερίου καὶ πάντα τὰ πράγματα κινουῦντος.* Ἀλλ' οὐδὲν ἐπέβαινον* ὁ γὰρ Τιβέριος πρὸς καλὴν ὑπόθεσιν καὶ δικαίαν ἀγωνιζόμενος λόγῳ καὶ φανυλότερα κοσμηῆσαι δυναμένῳ πράγματα δεινὸς ἦν καὶ ἄμαχος,* ὁπότε τοῦ δήμου τῷ βήματι περιχευμένου* καταστάς* λέγοι περὶ τῶν πενήτων, ὡς τὰ μὲν θηρία τὰ τὴν Ἰταλίαν νεμόμενα* καὶ φωλεὸν* ἔχει καὶ κοιταῖόν* ἐστὶν αὐτῶν ἐκάστω καὶ κατάδυσσις,* τοῖς δ' ὑπὲρ τῆς Ἰταλίας μαχομένοις καὶ ἀποθνήσκουσιν ἄερος καὶ φωτός, ἄλλου δ' οὐδενὸς μέτεστιν, ἄλλ' ἄοικοι* καὶ ἀνίδρωτοι* μετὰ τέκνων πλανῶνται καὶ γυναικῶν, οἱ δ' αὐτοκράτορες* ψεύδονται τοὺς στρατιώτας ἐν ταῖς μά-

χαις παρακαλοῦντες ὑπὲρ τάφων καὶ ἱερῶν ἀμύνεσθαι τοὺς πολεμίους· οὐδενὶ γὰρ ἔστιν οὐ βωμὸς πατρῶος, οὐκ ἠρίον* προγονικὸν τῶν τοσοῦτων Ῥωμαίων, ἀλλ' ὑπὲρ ἀλλοτρίας τρυφῆς καὶ πλούτου πολεμοῦσι καὶ ἀποθνήσκουσι, κύριοι τῆς οἰκουμένης εἶναι λεγόμενοι, μίαν δὲ βῶλον ἰδίαν οὐκ ἔχοντες.

10. Τούτους ἀπὸ φρονήματος μεγάλου καὶ πάθους ἀληθινοῦ τοὺς λόγους κατιόντας εἰς τὸν δῆμον ἐνθουσιῶντα καὶ συνεξανιστάμενον οὐδεὶς ὑφίστατο* τῶν ἐναντίων. Ἐάσαντες οὖν τὸ ἀντιλέγειν ἐπὶ Μᾶρκον Ὀκτάβιον* τρέπονται,* τῶν δημάρχων ἕνα, νεανίαν ἐμβριθῆ* τὸ ἦθος* καὶ κόσμιον, ἐταῖρον δὲ τοῦ Τιβερίου καὶ συνήθη.* Διὸ τὸ μὲν πρῶτον αἰδούμενος ἐκείνον ἀνεδύετο* πολλῶν δὲ καὶ δυνατῶν δεομένων καὶ λιπαρῶντων* ὥσπερ ἐκβιασθῆναι ἀντικαθίστατο* τῷ Τιβερίῳ καὶ διεκρούετο* τὸν νόμον. Ἔστι δ' αἰεὶ τοῦ κωλύοντος ἐν τοῖς δημάρχοις τὸ κράτος* οὐδὲν γὰρ οἱ πολλοὶ κελεύοντες περαίνουσιν ἐνὸς ἐνισταμένου.* Πρὸς* τοῦτο παροξυνθεὶς ὁ Τιβέριος τὸν μὲν φιλάνθρωπον ἐπανείλετο* νόμον, τὸν δ' ἠδίω τε τοῖς πολλοῖς καὶ σφοδρότερον ἐπὶ τοὺς ἀδικοῦντας εἰσέφερεν* ἤδη, κελεύων ἐξίστασθαι* τῆς χώρας, ἣν ἐκέκτηντο παρὰ τοὺς προτέρους νόμους. Ἦσαν οὖν ὁμοῦ* τι καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἀγῶνες* αὐτῷ πρὸς τὸν Ὀκτάβιον ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐν οἷς, καίπερ ἐξ ἄκρας σπουδῆς* καὶ φιλονικίας ἀντερείδοντες,* οὐδὲν εἰπεῖν λέγονται περὶ ἀλλήλων φαῦλον,* οὐδὲ ὀῆμα* προπεσεῖν* θάτερον πρὸς τὸν ἕτερον δι' ὀργὴν ἀνεπιτήδειον.* Οὐ γὰρ μόνον ἐν βακχεύμασιν, ὡς ἔοικεν, ἀλλὰ καὶ ἐν φιλοτιμίαις* καὶ ὀργαῖς* τὸ πεφυκέναι* καλῶς καὶ πεπαιδευθῆναι* σωφρόνως ἐφίστησι* καὶ κατακοσμεῖ* τὴν διάνοιαν. Ἐπεὶ δ' ἑώρα τὸν Ὀκτάβιον ἐνεχόμενον* τῷ νόμῳ καὶ κατέχοντα τῆς δημοσίας χώρας συχνὴν ὁ Τιβέριος,

ἔδειτο παρῆναι* τὴν φιλονικίαν, ὑφιστάμενος* αὐτῷ τὴν τιμὴν ἀποδώσειν ἐκ τῶν ἰδίων, καίπερ οὐ λαμπρῶν ὄντων. Οὐκ ἀνασχομένου* δὲ τοῦ Ὀκταβίου, διαγράμματι* τὸς ἄλλας ἀρχὸς ἀπάσας ἐκώλυσε χρηματίζειν,* ἄχρι ἂν ἡ περὶ τοῦ νόμου διενεχθῆ* ψῆφος· τῷ δὲ τοῦ Κρόνου ναῶ σφραγιδας ἰδίας ἐπέβαλεν, ὅπως οἱ ταμίαι μηδὲν ἐξ αὐτοῦ λαμβάνοιεν μηδ' εἰσφέροιεν, καὶ τοῖς ἀπειθήσασι τῶν στρατηγῶν ζημίαν ἐπεκήρυξεν, ὥστε πάντας ὑποδείσαντας ἀφῆναι τὴν ἐκάστῳ προσήκουσαν οἰκονομίαν.* Ἐντεῦθεν οἱ κτηματικοὶ τὰς μὲν ἐοιήσασα μετέβαλον καὶ περιήσαν οἰκτροὶ καὶ ταπεινοὶ κατὰ τὴν ἀγοράν, ἐπεβούλευον δὲ τῷ Τιβερίῳ κρύφα καὶ συνίστασαν* ἐπ' αὐτὸν τοὺς ἀναιρήσοντας,* ὥστε κάκεινον οὐδενὸς ἀγνοοῦντος ὑποζώννυσθαι* ξιφίδιον ληστρικόν, ὃ δόλωνα* καλοῦσιν.

11. Ἐνοστάσης* δὲ τῆς ἡμέρας καὶ τὸν δῆμον αὐτοῦ καλοῦντος ἐπὶ τὴν ψῆφον, ἠρπάσθησαν ὑπὸ τῶν πλουσίων αἱ ὑδρίαι καὶ τὰ γινόμενα πολλὴν εἶχε σύγχυσιν. Οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν περὶ Τιβέριον πλήθει βιάσασθαι* δυναμένων καὶ συστρεφομένων ἐπὶ τοῦτο, Μανίλιος* καὶ Φούλβιος,* ἄνδρες ὑπατικοί, προσπεσόντες* τῷ Τιβερίῳ καὶ χειρῶν ἀπτόμενοι καὶ δακρύοντες ἐδέοντο παύσασθαι. Τοῦ δὲ καὶ τὸ μέλλον ὅσον οὐπω δεινὸν ἤδη συμφρονοῦντος* καὶ δι' αἰδῶ τῶν ἀνδρῶν πυθόμενος, τί κελεύουσι πράττειν αὐτόν, οὐκ ἔφασαν ἀξιοχρεῶ* πρὸς τηλικαύτην εἶναι συμβουλίαν,* ἐπιτρέψαι* δὲ τῇ βουλῇ κελεύοντες καὶ δεόμενοι συνέπεισαν. Ὡς δ' οὐδὲν ἐπέβαινον ἡ βουλή συνελθοῦσα διὰ τοὺς πλουσίους ἰσχύοντας ἐν αὐτῇ, τρέπεται* πρὸς ἔργον οὐ νόμιμον οὐδ' ἐπεικές,* ἀφελῆσθαι τῆς ἀρχῆς τὸν Ὀκτάβιον, ἀμηχανῶν ἄλλως ἐπαγαγεῖν* τῷ νόμῳ τὴν ψῆφον. Καὶ πρῶτον μὲν ἔδειτο φανερῶς αὐτοῦ λόγους τε προσφέρων* φιλανθρώπους* καὶ χειρῶν ἀπτόμενος, ἐνδοῦναι* καὶ χαρίσασθαι τῷ

δήμῳ δίκαια μὲν ἀξιοῦντι, μικρὰ δ' ἀντὶ μεγάλων πόνων καὶ κινδύνων ληψομένῳ. Διωθομένου* δὲ τοῦ Ὀκταβίου τὴν ἔντευξιν,* ὑπειπὼν ὁ Τιβέριος, ὡς οὐκ ἔστιν ἄρχοντας ἀμφοτέρους καὶ περὶ πραγμάτων μεγάλων ἀπ' ἴσης ἐξουσίας διαφερομένους ἄνευ πολέμου διεξελθεῖν* τὸν χρόνον, ἐν ἴαμα* τούτου μόνον ὄραν ἔφη, τὸ παύσασθαι τῆς ἀρχῆς τὸν ἕτερον. Καὶ περὶ αὐτοῦ γε προτέρου τὸν Ὀκτάβιον ἐκέλευσε τῷ δήμῳ ψῆφον ἀναδοῦναι* καταβῆσασθαι γὰρ εὐθύς ἰδιώτης γενόμενος, ἄν τοῦτο δόξῃ τοῖς πολίταις. Τοῦ δ' Ὀκταβίου μὴ θέλοντος αὐτὸς ἔφη περὶ ἐκείνου ψῆφον ἀναδώσειν, ἐὰν μὴ μεταγνῶ* βουλευσάμενος.

12. Καὶ τότε μὲν ἐπὶ* τούτοις διέλυσε τὴν ἐκκλησίαν· τῇ δ' ὑστεραία τοῦ δήμου συνελθόντος ἀναβάς ἐπὶ τὸ βῆμα πάλιν ἐπειρᾶτο πείθειν τὸν Ὀκτάβιον ὡς δ' ἦν ἀμετάπειστος, εἰσήνεγκε νόμον ἀφαιρούμενον αὐτοῦ τὴν δημαρχίαν καὶ τοὺς πολίτας εὐθύς ἐκάλει τὴν ψῆφον ἐπιφέροντας.* Οὐσῶν δὲ πέντε καὶ τριάκοντα φυλῶν, ὡς αἰ δεκαεπτὰ τὴν ψῆφον ἐπενηνόχεσαν καὶ μιᾶς ἔτι προσγενομένης* ἔδει τὸν Ὀκτάβιον ἰδιώτην γενέσθαι, κελεύσας ἐπισχεῖν* αὐθις ἔδειτο τοῦ Ὀκταβίου καὶ περιέβαλεν* αὐτὸν ἐν ὄψει τοῦ δήμου καὶ κατησπάζετο, λιπαρῶν καὶ δεόμενος μῆτ' ἑαυτὸν ἄτιμον περιιδεῖν* γενόμενον μῆτ' ἐκείνῳ βαρέος οὕτω καὶ σκυθρωποῦ* πολιτεύματος αἰτίαν* προσάψαι. Τούτων τῶν δεήσεων οὐ παντελῶς ἀτεγκτον* οὐδ' ἀτενῆ* λέγουσιν ἀκροᾶσθαι τὸν Ὀκτάβιον, ἀλλὰ καὶ δακρύων ὑποπίμπλασθαι τὰ ὄμματα καὶ σιωπᾶν ἐπὶ πολὺν χρόνον. Ὡς μέντοι πρὸς τοὺς πλουσίους καὶ κτηματικούς συνεστῶτας ἀπέβλεψεν, αἰδεσθεῖς δοκεῖ καὶ φοβηθεῖς τὴν παρ' ἐκείνοις ἀδοξίαν ὑποστῆναι πᾶν δεινὸν οὐκ ἀγεννῶς* καὶ κελεῦσαι πράττειν ὃ βούλεται τὸν Τιβέριον. Οὕτω δὲ τοῦ νόμου κυρωθέντος ὁ μὲν Τι-

βέριος τῶν ἀπελευθέρων* τινὶ προσέταξεν ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλκύσαι τὸν Ὀκτάβιον· ἐχρητο δ' ὑπηρέταις ἀπελευθέροις ἰδίους, καὶ τοῦτο τὴν ὄψιν οἰκτροτέραν τοῦ Ὀκταβίου παρέσχεν ἐλκομένου πρὸς ὕβριν.* Ὁ δὲ δῆμος ἐφώρμησεν αὐτῷ, καὶ τῶν πλουσίων συνδραμόντων καὶ διασχόντων* τὰς χεῖρας, ὁ μὲν Ὀκτάβιος ἐσώθη μόλις ἔξαρπαγείς καὶ διαφυγὼν τὸν ὄχλον, οἰκέτην δ' αὐτοῦ πιστὸν ἔμπροσθεν ἐστῶτα καὶ προτεταγμένον ἐξετύφλωσαν, ἄκοντος τοῦ Τιβερίου καὶ πρὸς* τὸν θόρυβον, ὡς ἦσθετο τὰ γινόμενα, πολλῇ σπουδῇ καταδραμόντος.

13. Ἐκ* τούτου κυροῦται μὲν ὁ περὶ τῆς χώρας νόμος, αἰροῦνται δὲ τρεῖς ἄνδρες ἐπὶ τὴν διάκρισιν* καὶ διανομήν, αὐτὸς Τιβέριος καὶ Κλαύδιος Ἀππιος ὁ πενθερός καὶ Γάϊος Γράκχος ὁ ἀδελφός, οὐ παρὼν οὗτος, ἀλλὰ ὑπὸ* Σκιπίωνι πρὸς Νομαντίαν στρατευόμενος. Ταῦτα τοῦ Τιβερίου διαπραξαμένου* καθ'* ἡσυχίαν μηδενὸς ἐνισταμένου καὶ πρὸς τούτοις δήμαρχον ἀντικατήσαντος οὐδένα τῶν ἐπιφανῶν, ἀλλὰ Μούκιόν τινα, πελάτην αὐτοῦ, πρὸς* πάντα δυσχεραίνοντες οἱ δυνατοὶ καὶ φοβούμενοι τοῦ Τιβερίου τὴν αὔξησιν ἐν τῇ βουλῇ προεπηλάκιζον* αὐτόν, αἰτουμένῳ μὲν, ὡς ἔθος ἐστίν, ἐκ δημοσίου σκηνήν, ὅπως ἔχοι διανέμων τὴν χώραν, οὐ δόντες, ἐτέρων ἐπ' ἐλάττωσι χρεῖαις πολλάκις λαβόντων, ἀνάλωμα* δ' εἰς ἐκάστην ἡμέραν ὀβολοὺς ἐννέα τάξαντες, εἰσηγουμένου ταῦτα Ποπλίου Νασικᾶ* καὶ δεδωκότος* ἑαυτὸν εἰς τὴν πρὸς ἐκεῖνον ἔχθραν ἀφειδῶς· πλείστην γὰρ ἐκέκτητο γῆν δημοσίαν καὶ χαλεπῶς ἔφερεν ἐκβαίνειν αὐτῆς ἀναγκαζόμενος. Ὁ δὲ δῆμος ἔτι μᾶλλον ἐξεκάετο* καὶ φίλου τινὸς τῷ Τιβερίῳ τελευτήσαντος αἰφνιδίως καὶ σημείων τῷ νεκρῷ μοχθηρῶν* ἐπιδραμόντων,* βοῶντες ὑπὸ φαρμάκων ἀνηροῦσθαι* τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τὴν ἐκφορὰν συνέδραμον καὶ τὸ λέχος* ἦσαντο καὶ θαπτο-

μένω παρέστησαν, οὐ φαύλως* ὑπονοῆσαι* τὴν φαρμακείαν δόξαντες. Ἐρράγη γὰρ ὁ νεκρὸς καὶ διεφθορότων* ὑγρῶν πλῆθος ἐξέβλυσεν,* ὥστ' ἀποσβέσαι τὴν φλόγα· καὶ φερόντων ἄλλην αὔθις οὐκ ἐκάετο πρὶν εἰς ἕτερον τόπον μετακομισθῆναι, καὶ πολλὰ πραγματευσαμένων* μόλις* ἤψατο τὸ πῦρ αὐτοῦ. Πρὸς* ταῦτα τοὺς πολλοὺς* ἔτι μᾶλλον ὁ Τιβέριος παροξύνων μετέβαλε τὴν ἐσθῆτα καὶ τοὺς παῖδας προαγαγὼν* ἐδεῖτο τοῦ δήμου τούτων κήδεσθαι καὶ τῆς μητρὸς, ὡς αὐτὸς ἀπεγνωκῶς* ἑαυτόν.

14. Ἐπεὶ δὲ τοῦ Φιλομήτορος Ἀτιάλου* τελευτήσαντος Εὐδήμος ὁ Περγαμηνὸς ἀνήνεγκε* διαθήκην, ἐν ἣ κληρονόμος ἐγγράπτο τοῦ βασιλέως ὁ Ῥωμαίων δῆμος, εὐθὺς ὁ Τιβέριος δημαγωγῶν* εἰσήνεγκε νόμον, ὅπως τὰ βασιλικὰ χρήματα κομισθέντα τοῖς τὴν χώραν διαλαγχάνουσι* τῶν πολιτῶν ὑπάρχοι πρὸς κατασκευὴν* καὶ γεωργίας ἀφορμήν.* Περὶ δὲ τῶν πόλεων, ὅσαι τῆς Ἀτιάλου βασιλείας ἦσαν, οὐδὲν ἔφη τῇ συγκλήτῳ βουλευέσθαι προσήκειν, ἀλλὰ τῷ δήμῳ γνώμην αὐτὸς προθήσειν.* Ἐκ τούτου μάλιστα προσέκρουσε* τῇ βουλῇ· καὶ Πομπήϊος* μὲν ἀναστὰς ἔφη γεινιᾶν τῷ Τιβερίῳ καὶ διὰ τοῦτο γινώσκειν Εὐδήμιον αὐτῷ τὸν Περγαμηνὸν τῶν βασιλικῶν διάδημα δεδωκότα καὶ πορφύραν, ὡς μέλλοντι βασιλεύειν ἐν Ῥώμῃ, Κόϊντος δὲ Μέτελλος* ὠνείδισε τὸν Τιβέριον, ὅτι τοῦ μὲν πατρὸς αὐτοῦ τιμητέοντος, ὁσάκις ἀναλῶσι* μετὰ δεῖπνον οἴκαδε, τὰ φῶτα κατεσβέννυσαν οἱ πολῖται, φοβούμενοι μὴ πορρωτέρω* τοῦ μετρίου δόξωσιν ἐν συνουσίαις* εἶναι καὶ πότοις,* τούτῳ δὲ παραφαίνουσι* νυκτὸς οἱ θρασύτατοι καὶ ἀπορώτατοι τῶν δημοτῶν. Τίτος δ' Ἄννιος,* οὐκ ἐπεικῆς* μὲν ὢν οὐδὲ σόφρων ἄνθρωπος, ἐν δὲ λόγοις πρὸς τὰς ἐρωτήσεις καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἄμαχος εἶναι δοκῶν, εἰς ὄρισμόν* τινα

προυκαλείτο τὸν Τιβέριον, ἥ* μὴν ἱερὸν ὄντα καὶ ἄσυλον* ἐκ* τῶν νόμων ἠτιμωκένας τὸν συνάρχοντα. Θορυβούντων δὲ πολλῶν ἐκπηδήσας ὁ Τιβέριος τὸν τε δῆμον συνεκάλει καὶ τὸν Ἄννιον ἀχθῆναι κελεύσας ἐβούλετο κατηγορεῖν. Ὁ δὲ καὶ τῷ λόγῳ* καὶ τῇ δόξῃ πολὺ λειπόμενος* εἰς τὴν ἑαυτοῦ δεινότητα κατεδύετο* καὶ παρεκάλει μικρὰ πρὸ τῶν λόγων* ἀποκρίνασθαι τὸν Τιβέριον. Συγχοροῦντος* δ' ἐρωτᾶν ἐκείνου καὶ σιωπῆς γενομένης εἶπεν ὁ Ἄννιος· «ἂν σὺ μὲν ἀτιμοῦν με βούλῃ καὶ προπηλακίζεις, ἐγὼ δὲ τίνα τῶν σῶν ἐπικαλέσωμαι* συναρχόντων, ὁ δ' ἀναβῆ βοηθήσων, σὺ δ' ὀργισθῆς, ἄρα γ' αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν ἀφαιρήσῃ;» Πρὸς* ταύτην λέγεται τὴν ἐρώτησιν οὕτως διαπορηθῆναι τὸν Τιβέριον, ὥστε πάντων ὄντα καὶ τῷ λέγειν ἐτοιμώτατον* καὶ τῷ θαρρεῖν ἱταμώτατον* ἀποσιωπῆσαι.

15. Τότε μὲν οὖν διέλυσε τὴν ἐκκλησίαν· αἰσθανόμενος δὲ τῶν πολιτευμάτων τὸ περὶ τὸν Ὀκτάβιον οὐ τοῖς δυνατοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πολλοῖς ἐπαχθέστερον ὄν (μέγα γάρ τι καὶ καλὸν ἐδόκει τὸ τῶν δημάρχων ἀξίωμα μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης διατετηρημένον ἀνηρησθαι καὶ καθυβρίσθαι), λόγον ἐν τῷ δήμῳ διεξῆλθεν, οὐ μικρὰ παραθέσθαι τῶν ἐπιχειρημάτων οὐκ ἄτοπον ἦν, ὥσθ' ὑπονοηθῆναι* τὴν πιθανότητα* καὶ πυκνότητα* τοῦ ἀνδρός. Ἔφη γὰρ ἱερὸν τὸν δήμαρχον εἶναι καὶ ἄσυλον,* ὅτι τῷ δήμῳ καθωσίωται* καὶ τοῦ δήμου προέστηκεν. Ἄν οὖν μεταβαλλόμενος τὸν δῆμον ἀδικῆ καὶ τὴν ἰσχὺν κολούῃ* καὶ παραιτῆται* τὴν ψῆφον, αὐτὸς ἑαυτὸν ἀπεστέρηκε τῆς τιμῆς, ἐφ' οἷς ἔλαβεν οὐ ποιῶν· ἐπεὶ καὶ τὸ Καπετώλιον* κατασκάπτοντα καὶ τὸ νεώριον* ἐμπιπράντα δήμαρχον εἶναι δεήσει. Καὶ ταῦτα μὲν ποιῶν δήμαρχός ἐστι πονηρός· ἐὰν δὲ καταλύῃ τὸν δῆμον, οὐ δήμαρχός ἐστι. Πῶς οὖν οὐ δεινόν, εἰ τὸν μὲν ὑπατον ὁ δήμαρχ-

χος ἄξει,* τὸν δὲ δήμαρχον οὐκ ἀφαιρήσεται τὴν ἐξουσίαν ὁ δῆμος, ὅταν αὐτῇ κατὰ τοῦ δεδωκότος χρῆται; Καὶ γὰρ ἕπατον καὶ δήμαρχον ὁμοίως ὁ δῆμος αἰρεῖται. Καὶ μὴν ἢ γε βασιλεία πρὸς τῷ πᾶσαν ἀρχὴν* ἔχειν ἐν ἑαυτῇ συλλαβοῦσα καὶ ταῖς μεγίσταις ἱερουργίαις καθωσίωνται πρὸς* τὸ θεῖον· ἀλλὰ Ταρκύνιον* ἐξέβαλεν ἡ πόλις ἀδικοῦντα καὶ δι' ἐνὸς ἀνδρὸς ὕβριν* ἢ πάτριος ἀρχῆ καὶ κτίσασα τὴν Ῥώμην κατελύθη. Τί δ' οὕτως ἄγιον ἐν Ῥώμῃ καὶ σεμνόν,* ὡς αἱ περιέπουσαι* παρθένοι καὶ φυλάττουσαι τὸ ἀφθιτον* πῦρ; Ἄλλ' ἤτις ἂν αὐτῶν ἀμάρτη, ζῶσα κατορῦσσεται* τὸ γὰρ ἄσυλον οὐ φυλάττουσιν ἀσεβοῦσαι εἰς τοὺς θεούς, ὁ διὰ τοὺς θεοὺς ἔχουσιν. Οὐκ οὐδὲ δήμαρχος ἀδικῶν τὸν δῆμον ἔχειν τὴν διὰ τὸν δῆμον ἀσυλίαν δίκαιός ἐστιν· ἢ γὰρ ἰσχύει δυνάμει, ταύτην ἀναιρεῖ. Καὶ μὴν εἰ δικαίως ἔλσβε τὴν δημαρχίαν τῶν πλείστων φυλῶν ψηφισαμένων, πῶς οὐχὶ καὶ ἀφαιρεθεῖη δικαιοτέρον, πασῶν ἀποψηφισαμένων; Ἰερὸν δὲ καὶ ἄσυλον οὐδὲν οὕτως ἐστίν, ὡς τὰ τῶν θεῶν ἀναθήματα· χρῆσθαι δὲ τούτοις καὶ κινεῖν καὶ μεταφέρειν ὡς βούλεται τὸν δῆμον οὐδεὶς κεκόλυκεν. Ἐξῆν οὖν αὐτῷ καὶ τὴν δημαρχίαν ὡς ἀνάθημα μετενεγκεῖν εἰς ἕτερον. Ὅτι δ' οὐκ ἄσυλον οὐδ' ἀναφαίρετον ἡ ἀρχή, δηλὸν ἐστὶ τῷ πολλάκις ἔχοντας ἀρχὴν τινὰς ἐξόμνησθαι* καὶ παρατεῖσθαι* δι' αὐτῶν.

16. Τοιαῦτα μὲν ἦν τὰ κεφάλαια* τῆς τοῦ Τιβερίου δικαιολογίας. Ἐπεὶ δὲ συνορῶντες οἱ φίλοι τὰς ἀπειλὰς καὶ τὴν σύστασιν* ᾗοντο δεῖν ἐτέρας περιέχεσθαι* δημαρχίας εἰς τὸ μέλλον, αὐτοῖς ἄλλοις νόμοις ἀνελάμβανε* τὸ πλῆθος, τοῦ τε χρόνου τῶν στρατειῶν ἀφαιρῶν* καὶ διδούς* ἐπικαλεῖσθαι* τὸν δῆμον ἀπὸ τῶν δικαστῶν καὶ τοῖς κρίνουσι* τότε, συγκλητικῶις οὔσι, καταμειγνύς ἐκ τῶν ἱππέων τὸν ἴσον ἀριθμὸν καὶ πάντα τρόπον ἤδη τῆς

βουλῆς τὴν ἰσχὺν κολούων πρὸς* ὄργην καὶ φιλονικίαν μᾶλλον ἢ τὸν τοῦ δικαίου καὶ συμφέροντος λογισμόν.* Ἐπεὶ δὲ τῆς ψήφου φερομένης* ἦσθοντο τοὺς ἐναντίους κρατοῦντας* (οὐ γὰρ παρῆν ἅπας ὁ δῆμος), πρῶτον μὲν εἰς βλασφημίας* τραπόμενοι τῶν συναρχόντων εἶλκον τὸν χρόνον· ἔπειτα τὴν ἐκκλησίαν ἀφῆκαν εἰς τὴν ὑστεραίαν ἀπαντᾶν* κελεύσαντες. Καὶ πρῶτον μὲν εἰς τὴν ἀγορὰν καταβὰς ὁ Τιβέριος ἰκέτευε τοὺς ἀνθρώπους ταπεινὸς καὶ δεδακρυμένος, ἔπειτα δεδοικέναι φήσας, μὴ νυκτὸς ἐκκόψωσι* τὴν οἰκίαν οἱ ἐχθροὶ καὶ διαφθείρωσιν* αὐτόν, οὕτω τοὺς ἀνθρώπους διέθηκεν, ὥστε περὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ παμπόλλους τινὸς ἀυλίσασθαι* καὶ διανυκτερεῦσαι παραφυλάττοντας.

17. Ἄμα δ' ἡμέρα παρῆν ὁ τὰς ὄρνιθας, αἷς διαμαντεύονται,* κομίζων καὶ προσέβαλλε* τροφήν αὐταῖς. Αἱ δ' οὐ προῆλθον, εἰ μὴ μία μόνη, διασεύσαντος εὖ μάλα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἀγγεῖον.* οὐδὲ αὕτη δὲ τῆς τροφῆς ἔθιγεν,* ἀλλ' ἐπάρασα τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα καὶ παρατείνασα* τὸ σκέλος πάλιν εἰς τὸ ἀγγεῖον κατέφυγε. Τοῦτο καὶ τοῦ προτέρου σημείου τὸν Τιβέριον ἀνέμνησεν. Ἦν γὰρ αὐτῷ κράνος, ᾧ πρὸς τὰς μάχας ἐχρῆτο, κεκοσμημένον ἐκπρεπῶς* καὶ διάσημον· εἰς τοῦτο καταδύντες* ὄφεις ἔλαθον ἐντεκόντες ᾧ καὶ ταῦτ' ἐξεγλύψαντο.* Διὸ καὶ μᾶλλον ὁ Τιβέριος τοῖς περὶ τὰς ὄρνιθας ἐταράττετο. Προῆει* δ' ὅμως, ἄνω τὸν δῆμον ἠθροῖσθαι περὶ τὸ Καπετώλιον πυνθανόμενος· καὶ πρὶν ἐξελεθῆν προσέπταισε* πρὸς τὸν οὐδόν,* σφοδρᾶς οὕτω πληγῆς* γενομένης, ὥστε τὸν μὲν ὄνυχά τοῦ μεγάλου δακτύλου ῥαγῆναι, τὸ δ' αἷμα διὰ τοῦ ὑποδήματος ἔξω φέρεσθαι. Μικρὸν δ' αὐτοῦ προελθόντος* ὤφθησαν ὑπὲρ κεράμου* μαχόμενοι κόρακες ἐν ἀριστερᾷ· καὶ πολλῶν, ὡς εἰκός, ἀνθρώπων παρερχομένων κατ' αὐτὸν τὸν Τιβέριον λί-

θος ἀπωσθεὶς ὑπὸ θάτερου τῶν κοράκων ἔπεσε παρὰ τὸν πόδα. Τοῦτο καὶ τοὺς θρασυτάτους τῶν περὶ αὐτὸν ἐπέστησεν.* Ἀλλὰ Βλόσσιος ὁ Κυμαῖος παρὼν αἰσχύνην ἔφη καὶ κατήφειαν* ἂν εἶναι πολλήν, εἰ Τιβέριος, Γράκχου μὲν υἱός, Ἀφρικανοῦ δὲ Σκιπίωνος θυγατρίδοῦς,* προστάτης δὲ τοῦ Ῥωμαίων δήμου, κόρακα δείσας οὐχ ὑπακούσειε τοῖς πολίταις καλοῦσι· τοῦτο μέντοι τὸ αἰσχρὸν οὐκ ἐν γέλωτι θήσεσθαι* τοὺς ἐχθρούς, ἀλλ' ὡς τυραννοῦντος* καὶ τρυφῶντος* ἤδη καταβοήσεσθαι* πρὸς τὸν δῆμον. Ἄμα δὲ καὶ προσέθεον* πολλοὶ τῷ Τιβερίῳ, παρὰ τῶν ἐν Καπετωλίῳ φίλων, ἐπείγεσθαι κελεύοντες, ὡς τῶν ἐκεῖ καλῶς ἐχόντων. Καὶ τά γε πρῶτα λαμπρῶς ἀπήντα* τῷ Τιβερίῳ, φανέντι μὲν εὐθύς ἀραμένων βοήν φίλιον, ἀναβαίνοντα δὲ προθύμως δεχομένων καὶ περὶ αὐτόν, ὡς μηδεὶς πελάσειεν* ἀγνώς,* παραταπτομένων.

18 Ἀρξάμενου δὲ πάλιν τοῦ Μουκίου τὰς φυλάς ἀναγορεύειν,* οὐδὲν ἐπεραίνετο τῶν εἰωθότων διὰ τὸν ἀπὸ τῶν ἐσχάτων θόρουβον, ὠθοιμένων καὶ ὠθούντων τοὺς ἐναντίους εἰσβιαζομένους* καὶ ἀναμειγνυμένους. Ἐν δὲ τούτῳ Φούλβιος Φλάκκος ἀπὸ βουλῆς* ἀνήρ εἰς ἐμφανὲς καταστάς,* ὡς οὐκ ἦν φθεγγόμενον* ἐφικέσθαι,* διεσήμηνε τῇ χειρὶ φράσαι τι βουλόμενος αὐτὸς ἰδίᾳ* τῷ Τιβερίῳ. Καὶ κελεύσαντος ἐκείνου διασχεῖν* τὸ πλῆθος, ἀναβὰς μόλις* καὶ προσελθὼν ἀπήγγειλεν, ὅτι τῆς βουλῆς συγκαθεζομένης* οἱ πλούσιοι τὸν ὕπατον μὴ πείθοντες αὐτοὶ διανοοῦνται καθ' αὐτοὺς ἀποκτινύναι τὸν Τιβέριον, πολλοὺς ἐπὶ τοῦτο δούλους καὶ φίλους ὀπλισμένους ἔχοντες.

19. Ὡς οὖν ταῦτα τοῖς περὶ αὐτὸν ἐξηγγειλεν ὁ Τιβέριος, οὗτοι μὲν εὐθύς τὰς τε τηβέννους περιεξώνοντο καὶ τὰ τῶν ὑπηρετῶν δόρατα συγκλῶντες,* οἷς ἀνείργουσι* τὸν ὄχλον, διελάμβανον* ὡς ἀμυνόμενοι τοῖς

κλάσμασι* τοὺς ἐπερχομένους. Τῶν δ' ἀπωτέρω θαυμάζοντων τὰ γινόμενα καὶ πυνθανομένων, ὁ Τιβέριος ἤψατο τῇ χειρὶ τῆς κεφαλῆς, ἐνδεικνύμενος τῇ ὄψει* τὸν κίνδυνον, ἐπεὶ τῆς φωνῆς οὐκ ἐπήκουον. Οἱ δ' ἐναντίοι τοῦτ' ἰδόντες ἔθεον πρὸς τὴν βουλὴν ἀπαγγέλλοντες αἰτεῖν διάδημα τὸν Τιβέριον καὶ τούτου σημεῖον εἶναι τὸ τῆς κεφαλῆς ἐπιθιγγάνειν.* Πάντες μὲν οὖν ἐθορυβήθησαν· ὁ δὲ Νασικᾶς ἤξιον τὸν ὑπατον τῇ πόλει βοηθεῖν καὶ καταλύειν τὸν τύραννον. Ἀποκριναμένου δὲ πρῶτος ἐκείνου βίας μὲν οὐδεμιᾶς ὑπάρξειν* οὐδ' ἀναιρήσειν οὐδένα τῶν πολιτῶν ἄκριτον, εἰ μέντοι ψηφίσαιτό τι τῶν παρανόμων ὁ δῆμος ὑπὸ τοῦ Τιβερίου πεισθεὶς ἢ βιασθεὶς, τοῦτο κύριον* μὴ φυλάξειν, ἀναπηδήσας ὁ Νασικᾶς «ἐπεὶ τοίνυν» ἔφη «προδίδωσιν* ὁ ἄρχων τὴν πόλιν, οἱ βουλόμενοι τοῖς νόμοις βοηθεῖν ἀκολουθεῖτε». Καὶ ταῦτα λέγων ἅμα καὶ τὸ κράσπεδον* τοῦ ἱματίου θέμενος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐχώρει πρὸς τὸ Καπετώλιον· ἕκαστος δὲ τῶν ἐπομένων αὐτῷ τῇ χειρὶ τὴν τήβεννον περιελίξας* ἐώθει τοὺς ἐμποδῶν, οὐθενὸς ἐνισταμένου πρὸς* τὸ ἀξιωμα τῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ φευγόντων καὶ πατούντων ἀλλήλους. Οἱ μὲν οὖν περὶ αὐτοὺς ῥόπαλα καὶ σκυτάλας* ἐκόμιζον οἴκοθεν· αὐτοὶ δὲ τῶν δίφρων καταγνυμένων ὑπὸ τοῦ φεύγοντος ὄχλου τὰ κλάσματα καὶ τοὺς πόδας λαμβάνοντες ἀνέβαινον ἐπὶ τὸν Τιβέριον, ἅμα παίοντες τοὺς προτεταγμένους. Καὶ τούτων μὲν ἦν τροπὴ καὶ φόνος· αὐτοῦ δὲ τοῦ Τιβερίου φεύγοντος ἀντελάβετό* τις τῶν ἱματίων. Ὁ δὲ τὴν τήβεννον ἀφείς καὶ φεύγων ἐν τοῖς χιτῶσιν* ἐσφάλη* καὶ κατηνέχθη* περὶ τινος τῶν πρὸ αὐτοῦ πεπτωκότας. Ἄνιστάμενον δ' αὐτὸν ὁ μὲν ἐμφανῶς καὶ πρῶτος εἰς τὴν κεφαλὴν πατάξας ποδὶ δίφρου Πόπλιος ἦν Σατυρηῖος εἰς τῶν συναρχόντων· τῆς δὲ δευτέρας ἀντεποιεῖτο πληγῆς Λευκίος Ῥούφος, ὡς ἐπὶ

καλῶ* τινι σεμνυνόμενος. Τῶν δ' ἄλλων ἀπέθανον ὑπὲρ τριακοσίους ξύλοις καὶ λίθοις συγκοπέντες, σιδήρῳ δ' οὐδεῖς.

20. Ταύτην πρώτην ἱστοροῦσιν ἐν Ῥώμῃ στάσιν, ἀφ' οὗ τὸ βασιλεύεσθαι κατέλυσαν, αἵματι καὶ φόνῳ πολιτῶν διακριθῆναι* τὰς δ' ἄλλας οὔτε μικρὰς οὔτε περὶ μικρῶν γενομένας ἀνθυπεῖκοντες* ἀλλήλοις, φόβῳ μὲν οἱ δυνατοὶ* τῶν πολλῶν, αἰδούμενοι δὲ τὴν βουλήν ὁ δῆμος, ἔπαυον Ἐδόκει δὲ καὶ τότε μὴ χαλεπῶς ἂν ἐνδοῦναι* παρηγορηθεῖς* ὁ Τιβέριος, ἔτι δὲ ῥᾶον εἶξαι* δίχα φόνου καὶ τραυμάτων ἐπιούσιν· οὐ γὰρ πλείονες ἢ τρισχίλιοι περὶ αὐτὸν ἦσαν. Ἄλλ' ἔοικεν ὀργῇ τῶν πλουσίων καὶ μίσει πλέον ἢ δι' ἧς ἐσκήπτοντο* προφάσεις ἢ σύστασις* ἐπ' αὐτὸν γενέσθαι. Καὶ τούτου μέγα τεκμήριον* ὡμῶς* καὶ παρανόμως ὑβρισθεῖς ὁ νεκρός. Οὐ γὰρ ἐπέτρεψαν ἀνελέσθαι* τὸ σῶμα τῷ ἀδελφῷ δεομένῳ καὶ θάψαι νυκτός, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἄλλων νεκρῶν εἰς τὸν ποταμὸν ἔρριψαν. Καὶ τοῦτο πέραις οὐκ ἦν, ἀλλὰ καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ τοὺς μὲν ἐξεκρήρυστον* ἀκρίτους, τοὺς δὲ συλλαμβάνοντες ἀπεκτίνυσαν· ἐν οἷς καὶ Διοφάνης ὁ ῥήτωρ ἀπώλετο. Γάϊον δὲ τινα Βίλλιον εἰς ἀγγεῖον* καθείρξαντες καὶ συνεμβalόντες ἐχίδνας καὶ δράκοντας οὕτω διέφθειραν. Ὁ δὲ Κυμαῖος Βλόσσιος ἀνήχηθ' ἐπὶ τοὺς ὑπάτους, ἐρωτώμενος δὲ περὶ τῶν γεγονότων ὁμολογεῖ πεπονηκέναι πάντα Τιβερίου κελεύοντος. Εἰπόντος δὲ τοῦ Νασικᾶ πρὸς αὐτὸν «τί οὖν, εἴ σε Τιβέριος ἐκέλευσεν ἐμπρῆσαι τὸ Καπετώλιον ;» τὸ μὲν πρῶτον ἀντέλεγεν, ὡς οὐκ ἂν τοῦτο Τιβερίου κελεύσαντος· πολλάκις δὲ καὶ πολλῶν ταυτὸ πυνθανομένων, «ἀλλ' ἐκεῖνου γε προστάσσοντος» ἔφη «κάμοι τοῦτο πρᾶξαι καλῶς εἶχεν. Οὐ γὰρ ἂν Τιβέριος τοῦτο προσέταξεν, εἰ μὴ τῷ δήμῳ συνέφερον». Οὗτος μὲν οὖν διαφυγὼν ὕστε-

ρον ὄχετο πρὸς Ἀριστόνικον εἰς Ἀσίαν καὶ τῶν ἐκείνου πραγμάτων* διαφθαρέντων* ἑαυτὸν ἀνεΐλεν.

21. Ἡ δὲ βουλή θεραπεύουσα* τὸν δῆμον ἐκ* τῶν παρόντων οὔτε πρὸς τὴν διανομὴν ἔτι τῆς χώρας ἠναντιοῦτο καὶ ἀντὶ τοῦ Τιβερίου προύθηκε* τοῖς πολλοῖς* ὀριστὴν* ἐλέσθαι. Λαβόντες δὲ τὰς ψήφους εἶλοντο Πόπλιον Κράσσον, οἰκεῖον ὄντα Γράκχῳ· θυγάτηρ γὰρ αὐτοῦ Λικινία* Γαίῳ Γράκχῳ συνώκει.* Καίτοι Νέπως* ὁ Κορνήλιός φησιν οὐ Κράσσου, Βρούτου* δὲ τοῦ θριαμβεύσαντος ἀπὸ Λυσιτανῶν* θυγατέρα γῆμαι Γάϊον· ἀλλ' οἱ πλείους ὡς ἡμεῖς γράφομεν ἱστοροῦσιν. Ἐπεὶ δὲ χαλεπῶς μὲν ὁ δῆμος εἶχε* τῷ θανάτῳ τοῦ Τιβερίου καὶ φανερός ἦν ἀμύνης* περιμένων καιρόν,* ἤδη δὲ καὶ δίκαι τῷ Νασικᾷ προανεσεῖοντο,* δείσασα περὶ τοῦ ἀνδρός ἡ βουλή ψηφίζεται* μηδὲν δεομένη πέμπειν αὐτὸν εἰς Ἀσίαν. Οὐ γὰρ ἀπεκρῦπτοντο κατὰ τὰς ἀπαντήσεις* οἱ ἄνθρωποι τὴν δυσμένειαν, ἀλλ' ἐξηγριαίνοντο καὶ κατεβόων, ὅπου προστύχοιεν, ἐναγῆ* καὶ τύραννον καὶ μεμιαγότα φόνῳ σώματος ἀσύλου καὶ ἱεροῦ τὸ ἀγιώτατον καὶ φρικωδέστατον* ἐν τῇ πόλει τῶν ἱερῶν ἀποκαλοῦντες. Οὕτω μὲν ὑπεξῆλθε τῆς Ἰταλίας ὁ Νασικᾶς, καίπερ ἐνδεδεμένος ταῖς μεγίσταις ἱερουργίαις· ἦν γὰρ ὁ μέγιστος καὶ πρῶτος τῶν ἱερέων. Ἐξω δ' ἀλύων* καὶ πλανώμενος ἀδόξως οὐ μετὰ πολὺν χρόνον κατέστρεψε* περὶ Πέργαμον.* Οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν, εἰ Νασικᾶν μεμίσηκεν οὕτως ὁ δῆμος, ὅπου* καὶ Σκιπίων ὁ Ἀφρικανός, οὗ δοκοῦσι Ῥωμαῖοι μηδένα δικαιοτέρον μηδὲ μᾶλλον ἀγαπῆσαι, παρὰ μικρὸν ἦλθεν* ἐκπεσεῖν* καὶ στέρεσθαι τῆς πρὸς τὸν δῆμον εὐνοίας, ὅτι πρῶτον μὲν ἐν Νομαντία τὴν τελευταίην τοῦ Τιβερίου πυθόμενος ἀνεφώνησεν ἐκ τῶν Ὀμηρικῶν

᾿Ως* ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅτις* τοιαυτὰ γε ὀρέζοι,*

ἔπειτα τῶν περὶ Γάϊον καὶ Φούλβιον αὐτοῦ δι' ἐκκλησίας* πυνθανομένων, τί φρονοίη περὶ τῆς Τιβερίου τελευτῆς, οὐκ ἀρεσκομένην τοῖς ὑπ' ἐκείνου πεπολιτευμένοις* ἀπόκρισιν ἔδωκεν. Ἐκ τούτου γὰρ ὁ μὲν δῆμος ἀντέκρουσεν* αὐτῷ λέγοντι,* μηδέπω τοῦτο ποιήσας πρότερον, αὐτὸς δὲ τὸν δῆμον εἰπεῖν* κακῶς προήχθη.* Περὶ μὲν οὖν τούτων ἐν τῷ Σκιπίωνος βίῳ τὰ καθ' ἕκαστα γέγραπται.

ΓΑΪΟΣ ΓΡΑΚΧΟΣ

1. Γαΐος δὲ Γράκχος ἐν ἀρχῇ μὲν ἢ δεδιώς τοὺς ἐχθροὺς ἢ φθόνον συνάγων* ἐπ' αὐτοὺς ὑπεξέστη* τε τῆς ἀγορᾶς καὶ καθ' ἑαυτὸν ἡσυχίαν ἔχων διέτριβεν, ὡς ἂν τις ἐν τε τῷ παρόντι ταπεινὰ πράττων καὶ τὸ λοιπὸν* οὕτως ἀπραγμόνως* βιωσόμενος, ὥστε καὶ λόγον τισὶ καθ' αὐτοῦ παρασχεῖν* ὡς δυσχεραίνοντος* καὶ προβεβλημένου* τὴν τοῦ Τιβερίου πολιτείαν.* Ἦν δὲ καὶ μειράκιον παντάπασιν· ἐννέα γὰρ ἐνιαυτοῖς ἐλείπετο τῷ ἀδελφοῦ καθ' ἡλικίαν, ἐκείνος δ' οὐπω τριάκοντα γεγονώς ἀπέθανεν. Ἐπεὶ δὲ προϊόντος τοῦ χρόνου τὸν τε τρόπον* ἡσυχῇ* διέφαινε* ἀργίας καὶ μαλακίας* καὶ πότων καὶ χρηματισμῶν* ἀλλότριον ὄντα, καὶ τὸν λόγον ὥσπερ ὠκύπτερα* κατασκευαζόμενος ἐπὶ τὴν πολιτείαν* δῆλος ἦν οὐκ ἡρεμήσων, δίκην τέ τινα τῶν φίλων φεύγοντι* Βεττίῳ συνειπών,* τοῦ δήμου συνενθουσιῶντος ὑφ' ἡδονῆς καὶ βακχεύοντος περὶ αὐτόν, ἀπέδειξε τοὺς ἄλλους ῥήτορας παίδων μηδὲν διαφέροντας, εἰς φόβον αὐθις οἱ δυνατοὶ* καθίσταντο καὶ πολὺς ἦν ἐν αὐτοῖς λόγος, ὡς οὐκ ἐάσουσιν ἐπὶ δημοαρχίαν τὸν Γαῖον προελθεῖν. Συντυγχάνει* δ' ἀπὸ ταυτομάτου* λαχεῖν αὐτὸν εἰς Σαρδῶν* ταμίαν Ὀρέστη* τῷ ὑπάτῳ· καὶ τοῦτο τοῖς μὲν ἐχθροῖς καθ' ἡδονὴν ἐγεγόνει,* τὸν δὲ Γαῖον οὐκ ἐλύπησεν. Ἄτε γὰρ ὢν πολεμικὸς καὶ χειρὸν οὐδὲν πρὸς στρατείας ἡσχημένος ἢ δίκας, ἔτι δὲ τὴν πολιτείαν καὶ τὸ βῆμα φρίττων, ἀντέχει* δὲ καλοῦντι τῷ δήμῳ καὶ τοῖς φίλοις οὐ δυνάμενος, παντάπασιν τὴν ἀποδημίαν ἐκείνην ἠγάπησε.* Καίτοι κρατεῖ δόξα* πολλῇ τοῦτον

ἄκρατον γενέσθαι δημαγωγὸν καὶ πολὺ τοῦ Τιβερίου λαμυρώτερον* πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν ὄχλων δόξαν. Οὐκ ἔχει δ' οὕτω τάληθές, ἀλλ' εἰσιν ὑπ' ἀνάγκης τινὸς μᾶλλον οὗτος ἢ προαιρέσεως* ἐμπεσεῖν εἰς τὴν πολιτείαν.* Ἱστορεῖ δὲ καὶ Κικέρων* ὁ ῥήτωρ, ὡς ἄρα φεύγοντι* πᾶσαν ἀρχὴν τῷ Γαίῳ καὶ μεθ' ἡσυχίας ἡρημένῳ ζῆν ὁ ἀδελφὸς ὄναρ* φανείς καὶ προσαγορευσας «τί δήτα»* φραίη «Γαίε, βραδύνεις; Οὐκ ἔστιν ἀπόδρασις, ἀλλ' εἰς μὲν ἡμῖν ἀμφοτέροις βίος, εἰς δὲ θάνατος ὑπὲρ τοῦ δήμου πολιτευομένοις πέρωται».

2. Γενόμενος* οὖν ὁ Γαίος ἐν Σαρδόνι πᾶσαν ἀρετῆς ἀπόδειξιν ἐδίδου καὶ πολὺ πάντων διέφερε τῶν νέων ἐν τοῖς πρὸς τοὺς πολεμίους ἀγῶσι καὶ ἐν τοῖς πρὸς τοὺς ὑπηκόους δικαίως* καὶ ἐν τῇ πρὸς τὸν στρατηγὸν εὐνοίᾳ* καὶ τιμῇ, σωφροσύνη δὲ καὶ λιτότητι καὶ φιλοπονίᾳ παρήλλαττε* καὶ τοὺς πρεσβυτέρους. Ἰσχυροῦ δὲ καὶ νοσώδους ἅμα χειμῶνος ἐν Σαρδόνι γενομένου καὶ τοῦ στρατηγοῦ τὰς πόλεις ἐσθῆτα* τοῖς στρατιώταις αἰτουήσας, ἔπεμψαν εἰς Ῥώμην παραιτούμενοι.* Δεξαμένης δὲ τῆς βουλῆς τὴν παραιτήσιν αὐτῶν καὶ τὸν στρατηγὸν ἄλλοθεν ἀμφιάζειν* τοὺς στρατιώτας κελευούσης, ἀποροῦντος δ' ἐκείνου καὶ τῶν στρατιωτῶν κακοπαθούτων, ἐπελθὼν* τὰς πόλεις ὁ Γαίος αὐτοὺς ἀφ' ἑαυτῶν ἐποίησεν ἐσθῆτα πέμψαι καὶ βοηθῆσαι τοῖς Ῥωμαίοις. Ταῦτα πάλιν εἰς Ῥώμην ἀπαγγελλόμενα καὶ δοκοῦντα δημαγωγίας προάγωνες* εἶναι διετάραττε τὴν βουλήν. Καὶ πρῶτον μὲν ἐκ Λιβύης παρὰ Μικίψα* τοῦ βασιλέως πρέσβεις παραγενομένους καὶ λέγοντας, ὡς ὁ βασιλεὺς χάριτι Γαίου Γράκχου πέμψειεν εἰς Σαρδόνα σῆτον τῷ στρατηγῷ, δυσχεραίνοντες ἐξέβαλον ἔπειτα δόγμα* ποιοῦνται τοῖς μὲν στρατιώταις διαδοχὴν* ἀποσταλῆναι, τὸν δὲ Ὀρέστην ἐπιμένειν,* ὡς δὴ καὶ τοῦ

Γαίου διὰ τὴν ἀρχὴν παραμενοῦντος. Ὁ δὲ τούτων αὐτῷ προσπεσόντων* εὐθύς ἐξέπλευσε πρὸς ὄργην καὶ φανείς ἐν Ῥώμῃ παρ' ἐλπίδας οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αἰτίαν* εἶχεν, ἀλλὰ καὶ τοῖς πολλοῖς ἀλλόκοτον ἐδόκει τὸ ταμίαν ὄντα προαποστῆναι* τοῦ ἄρχοντος. Οὐ μὴν ἀλλὰ κατηγορίας αὐτῷ γενομένης ἐπὶ τῶν τιμητῶν,* αἰτησάμενος λόγον οὕτω μετέστησε* τὰς γνώμας τῶν ἀκουσάντων, ὡς ἀπελθεῖν ἠδίκησθαι τὰ μέγιστα δόξας. Ἐστρατεῦσθαι μὲν γὰρ ἔφη δώδεκα ἔτη, τῶν ἄλλων δέκα στρατευομένων ἐν ἀνάγκαις,* ταμιεύων δὲ τῷ στρατηγῷ παραμεμενηκέναι τριετίαν, τοῦ νόμου μετ' ἐνιαυτὸν ἐπαυελθεῖν διδόντος,* μόνος δὲ τῶν στρατευσαμένων πληθρες τὸ βαλλάντιον ἐξηνηνοχῶς κενὸν εἰσηνηνοχέαι, τοὺς δ' ἄλλους ἐκπιόντας ὃν εἰσήνεγκαν οἶνον ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ μεστοὺς δεῦρο τοὺς ἀμφορεῖς* ἤκειν κομίζοντας.

3. Ἐκ* τούτου πάλιν ἄλλας αἰτίας αὐτῷ καὶ δίκας ἐπῆγον ὡς τοὺς συμμάχους ἀφιστάντι καὶ κεκοινωνηκότι τῆς περὶ Φρέγελλαν* ἐνδειχθείσης* συνωμοσίας. Ὁ δὲ πᾶσαν ὑποψίαν ἀπολυσάμενος* καὶ φανείς καθαρὸς* εὐθύς ἐπὶ δημαρχίαν ὄρμησε, τῶν μὲν γνωρίμων* ἀνδρῶν ὁμαλῶς* ἀπάντων ἐναντιουμένων πρὸς αὐτόν, ὄχλου δὲ τοσοῦτου συρρέοντος εἰς τὴν πόλιν ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ συναρχειρεσιάζοντος,* ὡς πολλοῖς μὲν οἰκήσεις ἐπιλιπεῖν, τοῦ δὲ πεδίου μὴ δεξαμένου* τὸ πλῆθος ἀπὸ τῶν τεγῶν καὶ τῶν κεράμων τὰς φωνὰς συνηχεῖν.* Τοσοῦτον δ' οὖν ἐξεβίασαντο τὸν δῆμον οἱ δυνατοὶ* καὶ τῆς ἐλπίδος τοῦ Γαίου καθεῖλον,* ὅσον οὐχ ὡς προσεδόκησε πρῶτον, ἀλλὰ τέταρτον ἀναγορευθῆναι. Παραλαβὼν δὲ τὴν ἀρχὴν εὐθύς ἦν ἀπάντων πρῶτος, ἰσχύων τε τῷ λέγειν ὡς ἄλλος οὐδεὶς καὶ τοῦ πάθους* αὐτῷ παρησίαν πολλὴν διδόντος ἀνακλαιομένῳ τῷ

ἀδελφόν. Ἐνταῦθα γὰρ ἐξ ἀπάσης προφάσεως* περιῆγε τὸν δῆμον, ἀναμιμνήσκων τῶν γεγονότων καὶ παρατιθείς* τὰ τῶν προγόνων, ὡς ἐκείνοι μὲν καὶ Φαλίσκοις* ἐπολέμησαν ὑπὲρ Γενυκίου τινὸς δημόρχου λοιδορηθέντος, καὶ Γαίου Βετουρίου θάνατον κατέγνωσαν,* ὅτι δημόρχω πορευομένῳ δι' ἀγορᾶς οὐχ ὑπεξέστη* μόνος· «ὕμῶν δ' ὀρώντων» ἔφη «Τιβέριον ξύλοις συνέκοπτον οὗτοι καὶ διὰ μέσης τῆς πόλεως ἐσύρετο νεκρὸς ἐκ Καπετωλίου ὀφρησόμενος εἰς τὸν ποταμόν· οἱ δ' ἀλισκόμενοι τῶν φίλων ἀπέθνησκον ἄκριτοι. Καίτοι πάτριόν ἐστιν ἡμῖν, εἴ τις ἔχων δίκην θανατικὴν* μὴ ὑπακούει,* τούτου πρὸς τὰς θύρας ἔωθεν ἐλθόντα σαλπικτὴν ἀνακαλεῖσθαι τῇ σάλπιγγι, καὶ μὴ πρότερον ἐπιφέρειν* ψήφον αὐτῷ τοὺς δικαστάς. Οὕτως εὐλαβεῖς* καὶ πεφυλαγμένοι περὶ τὰς κρίσεις* ἦσαν».

4. Τοιούτοις λόγοις προανασείσας* τὸν δῆμον (ἦν δὲ καὶ μεγαλοφρονότατος καὶ ῥωμαλεώτατος ἐν τῷ λέγειν) δύο νόμους εἰσέφερε, τὸν μὲν, εἴ τις ἀρχοντος ἀφηρηῆτο* τὴν ἀρχὴν ὁ δῆμος, οὐκ ἔωντα τούτῳ δευτέρας ἀρχῆς μετουσίαν* εἶναι· τὸν δ' εἴ τις ἀρχῶν ἄκριτον ἐκκεκηρύχοι* πολίτην, κατ' αὐτοῦ διδόντα* κρίσιν τῷ δήμῳ. Τούτων τῶν νόμων ἄντικρυς* ὁ μὲν Μάρκον Ὀκτάβιον ἠτίμου τὸν ὑπὸ Τιβερίου τῆς δημοκρατίας ἐκπεσόντα,* τῷ δ' ἐνείχεται* Ποπίλλιος.* Οὗτος γὰρ στρατηγῶν τοὺς τοῦ Τιβερίου φίλους ἐξεκέρυξε.* Καὶ Ποπίλλιος μὲν οὐχ ὑποστάς* τὴν κρίσιν ἔφυγεν ἐξ Ἰταλίας· τὸν δ' ἕτερον νόμον Γάιος αὐτὸς ἐπανείλετο,* φήσας τῇ μητρὶ Κορνηλίᾳ δεηθεῖσθαι χαρίζεσθαι τὸν Ὀκτάβιον. Καὶ ὁ δῆμος ἠγάσθη καὶ συνεχώρησε, τιμῶν τὴν Κορνηλίαν οὐδὲν ἦττον ἀπὸ* τῶν παίδων ἢ τοῦ πατρὸς, ἧς γε καὶ χαλκὴν εἰκόνα* στήσας ὕστερον ἐπέγραψε Κορνηλίαν μητέρα Γράκων.

5. Τῶν δὲ νόμων, οὓς εἰσέφερε τῷ δήμῳ χαριζόμενος καὶ καταλύων* τὴν σύγκλητον, ὁ μὲν ἦν κληρουχικὸς διανέμων τοῖς πένησι τὴν δημοσίαν, ὁ δὲ στρατιωτικὸς ἐσθῆτά* τε κελεύων δημοσίᾳ χορηγεῖσθαι καὶ μηδὲν εἰς τοῦτο τῆς μισθοφορᾶς ὑφαιρεῖσθαι τῶν στρατευομένων καὶ νεώτερον ἐτῶν ἑπτακαίδεκα μὴ καταλέγεσθαι στρατιώτην, ὁ δὲ συμμαχικὸς ἰσοψήφους* ποιῶν τοῖς πολίταις τοὺς Ἰταλιώτας, ὁ δὲ σιτικὸς ἐλευωνίζων* τοῖς πένησι τὴν ἀγοράν, ὁ δὲ δικαστικὸς, ᾧ τὸ πλεῖστον ἀπέκοψε τῆς τῶν συγκλητικῶν δυνάμεως. Μόνοι γὰρ ἔκρινον τὰς δίκας καὶ διὰ τοῦτο φοβεροὶ τῷ τε δήμῳ καὶ τοῖς ἰπεῦσιν ἦσαν· ὁ δὲ τριακοσίους τῶν ἰπέων προσκατέλεξεν αὐτοῖς οὓσι τριακοσίοις καὶ τὰς κρίσεις κοινὰς τῶν ἑξακοσίων ἐποίησε. Τοῦτον τὸν νόμον εἰσφέρων τὰ τ' ἄλλα λέγεται σπουδάσαι* διαφερόντως, καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ πάντων δημαγωγῶν πρὸς τὴν σύγκλητον ἀφορώντων* καὶ τὸ καλούμενον κομίτιον,* πρῶτος τότε στραφεὶς ἔξω πρὸς τὴν ἀγοράν δημηγορῆσαι, καὶ τὸ λοιπὸν οὕτω ποιεῖν ἐξ ἐκείνου, μικρᾷ παρεγκλίσει* καὶ μεταθέσει σχήματος* μέγα πρᾶγμα κινήσας καὶ μετενεγκῶν τρόπον τινὰ τὴν πολιτείαν ἐκ τῆς ἀριστοκρατίας εἰς τὴν δημοκρατίαν, ὡς τῶν πολλῶν δέον, οὐ τῆς βουλῆς στοχάζεσθαι* τοὺς λέγοντας.

6. Ἐπεὶ δ' οὐ μόνον ἐδέξατο τὸν νόμον τοῦτον ὁ δῆμος, ἀλλὰ κάκεινῳ τοὺς κρίνοντας ἐκ τῶν ἰπέων ἔδωκε* καταλέξαι, μοναρχικὴ τις ἰσχὺς ἐγεγόνει περὶ αὐτόν, ὥστε καὶ τὴν σύγκλητον ἀνέχεσθαι συμβουλευόντος* αὐτοῦ. Συνεβούλευε δ' αἰεὶ τι τῶν ἐκείνῃ πρεπόντων εἰσηγούμενος· οἷον ἦν καὶ τὸ περὶ τοῦ σίτου δόγμα μετριώτατον* καὶ κάλλιστον, ὃν ἔλεμψε μὲν ἐξ Ἰβηρίας Φάβιος* ἀντιστράτηγος, ἐκεῖνος δ' ἔπεισε τὴν βουλήν ἀποδομένην* τὸν σίτον ἀναπέμψαι ταῖς πόλεσι τὸ ἀργύριον

καὶ προσεπαιτιάσασθαι* τὸν Φάβιον ὡς ἐπαχθῆ* καὶ ἀφόρητον ποιῶντα τὴν ἀρχὴν τοῖς ἀνθρώποις· ἐφ' ᾧ μεγάλην ἔσχε δόξαν μετ' εὐνοίας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις. Ἐγραψε δὲ καὶ πόλεις ἀποικίδας ἐκπέμπεσθαι καὶ τὰς ὁδοὺς ποιῆσθαι καὶ κατασκευάζεσθαι σιτοβόλια,* τούτοις ἅσασιν πραττομένοις αὐτὸν ἄρχοντα καὶ διοικητὴν ἐφιστάς* καὶ πρὸς* οὐδὲν ἀποτρούμενος* τῶν τοσοῦτων καὶ τηλικούτων, ἀλλὰ καὶ θαυμαστῶ τινι τάχει καὶ πόνῳ τῶν γινομένων* ὡς μόνον ἕκαστον ἐξεργαζόμενος,* ὥστε καὶ τοὺς πάνυ μισοῦντας αὐτὸν καὶ δεδοικότας ἐκπλήττεσθαι τὸ διὰ πάντων ἀνύσιμον* καὶ τελεσιουργόν.* Οἱ δὲ πολλοὶ καὶ τὴν ὄψιν* αὐτὴν ἐθαύμαζον, ἐξηρητημένον ὄρωντες αὐτοῦ πληθὸς ἐργολάβων, τεχνιτῶν, πρεσβευτῶν, ἀρχόντων, στρατιωτῶν, φιλολόγων,* οἷς πᾶσιν ἐντυγχάνων* μετ' εὐκολίας* καὶ τὸ σεμνὸν* ἐν τῷ φιλανθρώπῳ* διαφυλάττων καὶ νέμων* αὐτοῦ τὸ ἀρμότιον οἰκείως* ἑκάστῳ χαλεποῦς* ἀπεδείκνυε συκοφάντας τοὺς φοβερόν αὐτὸν ἢ φορτικόν* ὄλως* ἢ βίαιον ἀποκαλοῦντας. Οὕτω δεινότερος ἦν ἐν ταῖς ὁμιλίαις* καὶ ταῖς πράξεσιν ἢ τοῖς ἀπὸ τοῦ βήματος λόγοις δημαγωγός.

7. Ἐσπούδασε* δὲ μάλιστα περὶ τὴν ὁδοποιίαν τῆς τε χρείας* ἅμα καὶ τοῦ πρὸς χάριν* καὶ κάλλος* ἐπιμεληθεῖς. Εὐθεῖαι γὰρ ἦγοντο διὰ τῶν χωρίων* ἀτρεμεῖς* καὶ τὸ* μὲν ἐστόρνυτο πέτρα* ξεστῆ,* τὸ δ' ἄμμου χώμασι* νακτῆς* ἐπυκνοῦτο.* Πιμπλαμένων δὲ τῶν κοίλων καὶ ζευγνυμένων γεφύραις ὅσα χεῖμαρροι διέκοπτον ἢ φάραγγες, ὕψος τε τῶν ἐκατέρωθεν ἴσον καὶ παραλλήληλον λαμβανόντων, ὁμαλὴν καὶ καλὴν ὄψιν εἶχε δι' ὄλου* τὸ ἔργον. Πρὸς δὲ τούτοις διαμετρήσας κατὰ μίλιον ὁδὸν πᾶσαν (τὸ δὲ μίλιον* ὀκτὼ σταδίων* ὀλίγον ἀποδεῖ*), κίονας λιθίνους σημεῖα τοῦ μέτρου* κατέστησεν. Ἄλλους δὲ λίθους ἔλαττον ἀπέχοντας ἀλλήλων

ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ διέθηκεν,* ὡς εἴη* ῥαδίως τοῖς ἵππους ἔχουσιν ἐπιβαίνειν ἀπ' αὐτῶν ἀναβολέως* μὴ δεομένοις.

8. Ἐπὶ τούτοις τοῦ δήμου μεγαλύνοντος αὐτὸν καὶ πᾶν ὀτιοῦν ἐτοιμῶς ἔχοντος* ἐνδείκνυσθαι* πρὸς εὖνοιαν, ἔφη ποτὲ δημηγορῶν αὐτὸς αἰτήσιν χάριν. ἦν λαβῶν μὲν ἀντὶ παντὸς ἔξειν,* εἰ δ' ἀποτύχοι, μηδὲν ἐκείνοις μεμψιμοιρήσειν. Τοῦτο ῥηθὲν ἔδοξεν αἴτησις ὑπατείας εἶναι καὶ προσδοκίαν πᾶσιν ὡς ἅμα μὲν ὑπατείαν, ἅμα δὲ δημαρχίαν μετιῶν* παρέσχεν. Ἐνστάτων* δὲ τῶν ὑπατικῶν ἀρχαιρεσιῶν καὶ μετεώρων* ὄντων ἀπάντων, ὄφθη Γάϊον Φάννιον* κατὰ γων εἰς τὸ πεδῖον καὶ συναρχαιρεσιάζων* ἐκείνῳ μετὰ τῶν φίλων. Τοῦτο ῥοπήν* ἤνεγκε τῷ Φαννίῳ μεγάλην. Κάκεϊνος μὲν ὑπατος, Γάϊος δὲ δήμαρχος ἀπεδείχθη τὸ δεύτερον, οὐ παραγγέλλων* οὐδὲ μετιῶν, ἀλλὰ τοῦ δήμου σπουδάσαντος.* Ἐπεὶ δ' ἔώρα τὴν μὲν σύγκλητον ἐχθρὰν ἀντικρυς,* ἀμβλῦν* δὲ τῇ πρὸς αὐτὸν εὐνοίᾳ τὸν Φάννιον, αὐθις ἐτέροις νόμοις ἀπήρτιξε* τὸ πλῆθος, ἀποικίας μὲν εἰς Τάραντα* καὶ Καπύην* πέμπεσθαι γράφων, καλῶν δ' ἐπὶ κοινωσίᾳ πολιτείας* τοὺς Λατίνους.* Ἡ δὲ βουλή δείσασα μὴ παντάπασιν ἅμαχος* γένηται, καὶ ν καὶ ἀσυνήθη πείραν ἐπῆγε* τοῖς πολλοῖς ἀποτροπῆς, ἀντιδημαγωγοῦσα* καὶ χαριζομένη παρὰ* τὸ βέλτιστον. Ἦν γὰρ εἰς τῶν τοῦ Γάϊου συναρχόντων Λίβιος Δροῦσος,* ἀνὴρ οὔτε γερονώς* τινος Ῥωμαίων οὔτε τεθραμμένος χεῖρον, ἦθει δὲ καὶ λόγῳ καὶ πλούτῳ τοῖς μάλιστα τιμωμένοις καὶ δυναμένοις ἀπὸ τούτων ἐνάμιλλος.* Ἐπὶ τοῦτον μὲν οὖν οἱ γνωριμώτατοι* τρέπονται καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἄψασθαι* τοῦ Γάϊου καὶ μετ' αὐτῶν ἐπὶ τὸν ἄνδρα συστήναι, μὴ βιαζόμενον* μηδ' ἀντικρούοντα* τοῖς πολλοῖς

ἀλλὰ πρὸς ἡδονὴν ἄρχοντα* καὶ χαριζόμενον ὑπὲρ ὧν καὶ ἀπεχθάνεσθαι* καλῶς εἶχεν.

9 Ἐπιδοῦς* οὖν ὁ Λίβιος εἰς ταῦτα τῇ βουλῇ τὴν ἑαυτοῦ δημαρχίαν νόμους ἔγραψεν οὔτε τῶν καλῶν τι-
νος οὔτε τῶν λυσιτελῶν ἐχόμενος,* ἀλλ' ἐν μόνον, ὑπερ-
βαλέσθαι τὸν Γάϊον ἡδονῇ καὶ χάριτι τῶν πολλῶν,
ὥσπερ ἐν κωμῳδίᾳ, σπεύδων καὶ διαμιλλώμενος. Ὡ καὶ
καταφανεστάτην ἐποίησεν ἑαυτὴν ἢ σύγκλητος οὐ δυσ-
χεραίνουσαν* τοῖς τοῦ Γαίου πολιτεύμασιν,* ἀλλ' αὐ-
τὸν ἐκεῖνον ἀνελεῖν ἢ ταπεινῶσαι παντάπασι βουλομέ-
νην. Τὸν μὲν γὰρ ἀποικίας δύο γράψαντα καὶ τοὺς χα-
ριστάτους* τῶν πολιτῶν εἰσάγοντα δημοκοπεῖν ἤτιῶντο,
Λιβίῳ δὲ δώδεκα κατοικίζοντι καὶ τρισχιλίους εἰς ἐκά-
στην ἀποστέλλοντι τῶν ἀπόρων συναλαμβάνοντο.* Κά-
κείῳ μὲν, ὅτι χώραν διένειμε τοῖς πένησι προστάξας
ἐκάστῳ τελεῖν ἀποφορὰν εἰς τὸ δημόσιον, ὡς κολακεύοντι
τοὺς πολλοὺς ἀπηχθάνοντο,* Λίβιος δὲ καὶ τὴν ἀποφο-
ρὰν ταύτην τῶν νευμαμένων ἀφαιρῶν ἤρεσκεν αὐτοῖς.
Ἔτι δ' ὁ μὲν τοῖς Λατίνοις ἰσοψηφίαν* διδοὺς ἐλύ-
πει, τοῦ δ' ὅπως μὴδ' ἐπὶ στρατείας* ἐξῆ τινα Λατίνων
ῥάβδοις αἰκίσασθαι* γράψαντος, ἐβοήθουν τῷ νόμῳ. Καὶ
μέντοι καὶ αὐτὸς ὁ Λίβιος αἰὲν δημηγορῶν ἔλεγεν, ὡς
γράφοι ταῦτα τῇ βουλῇ δοκοῦντα κηδομένη τῶν πολ-
λῶν· ὁ δὲ καὶ μόνον ἀπὸ τῶν πολιτευμάτων αὐτοῦ χρή-
σιμον ὑπῆρχεν· ἡμερώτερον γὰρ ἔσχε* πρὸς τὴν βουλήν
ὁ δῆμος· καὶ τοὺς γνωριμωτάτους αὐτοῦ πρότερον ὑφο-
ρωμένου* καὶ μισοῦντος ἐξέλυσε* καὶ κατεπράϋνε τὴν
μνησικακίαν καὶ χαλεπότητα ταύτην ὁ Λίβιος, ὡς ἐκ τῆς
ἐκείνων ὀρμώμενος γνώμης ἐπὶ τὸ δημαγωγεῖν καὶ χα-
ρίζεσθαι τοῖς πολλοῖς.

10. Μεγίστη δὲ τῷ Λρούσῳ πίστις* εὐνοίας πρὸς
τὸν δῆμον ἐγίνετο καὶ δικαιοσύνης τὸ μὴδὲν αὐτῷ μὴδ'

ὑπὲρ ἑαυτοῦ φαίνεσθαι γράφοντα· καὶ γὰρ οἰκιστὰς ἐτέ-
 ρους ἐξέλεμπε τῶν πόλεων καὶ διοικήσεσι χρημάτων οὐ
 προσήει,* τοῦ Γαίου τὰ πλεῖστα καὶ μέγιστα τῶν τοιού-
 των αὐτῷ προστιθέντος. Ἐπεὶ δὲ Ῥουβρίου* τῶν συναρ-
 χόντων ἑνὸς οἰκίζεσθαι Καρχηδόνα* γράψαντος ἀνηρη-
 μένην* ὑπὸ Σκιπίωνος, κλήρω λαχὼν ὁ Γάιος ἐξέπλευ-
 σεν εἰς Λιβύην ἐπὶ τὸν κατοικισμὸν, ἔτι μᾶλλον ἐπιβὰς*
 ὁ Δροῦσος ἀπόντος αὐτοῦ τὸν δῆμον ὑπελάμβανε* καὶ
 προσήγετο,* μάλιστα ταῖς κατὰ τοῦ Φουλβίου διαβολαῖς.
 Ὁ δὲ Φούλβιος οὗτος ἦν τοῦ Γαίου φίλος καὶ συνάρ-
 χων ἐπὶ τὴν διανομὴν τῆς χώρας ἡρημένος· ἦν δὲ θο-
 ρυβώδης καὶ μισούμενος μὲν ὑπὸ τῆς βουλῆς ἄντικρος,*
 ὑποπτος δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ὡς τὰ συμμαχικά* διακινῶν*
 καὶ παροξύνων κρύφα τοὺς Ἰταλιώτας πρὸς ἀπόστα-
 σιν. Οἷς ἀναποδείκτως καὶ ἀνελέγκτως λεγομένοις αὐτὸς
 προσετίθει πίστιν ὁ Φούλβιος οὐχ ὑγαινούσης οὐδ' εἰ-
 ρηνικῆς ὣν προαιρέσεως.* Τοῦτο μάλιστα κατέλυε* τὸν
 Γάιον ἀπολαύοντα τοῦ μίσους. Καὶ ὅτε Σκιπίων ὁ
 Ἀφρικανὸς ἐξ οὐδενὸς αἰτίου προφανοῦς ἐτελεύτησε καὶ
 σημεῖα τινα τῷ νεκρῷ πληγῶν καὶ βίας ἐπιδραμεῖν*
 ἔδοξεν, ὡς ἐν τοῖς περὶ ἐκείνου γέγραπται, τὸ μὲν πλεῖ-
 στον ἐπὶ τὸν Φούλβιον ἦλθε τῆς διαβολῆς, ἐχθρὸν ὄντα
 καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπὶ τοῦ βήματος τῷ Σκιπίωνι
 λειοδορημένον,* ἤψατο δὲ καὶ τοῦ Γαίου ὑπόνοια. Καὶ
 δεινὸν οὕτως ἔργον ἐπ' ἀνδρὶ τῷ πρώτῳ καὶ μεγίστῳ
 Ῥωμαίων τολμηθὲν οὐκ ἔτυχε δίκης οὐδ' εἰς ἔλεγχον
 προῆλθεν. Ἐνέστησαν γὰρ οἱ πολλοὶ καὶ κατέλυσαν τὴν
 κρίσιν ὑπὲρ τοῦ Γαίου φοβηθέντες, μὴ περιπετῆς τῇ
 αἰτία τοῦ φόνου ζητουμένου γένηται.* Ταῦτα μὲν οὖν
 ἐγεγόνει πρότερον.

11. Ἐν δὲ τῇ Λιβύῃ περὶ τὸν τῆς Καρχηδόνας κατοικισμὸν, ἦν ὁ Γάιος Ἰουνωνίαν,* ὅπερ ἐστὶν Ἡραίαν,*

ωνόμασε, πολλὰ κωλύματα γενέσθαι παρὰ τοῦ δαιμονίου* λέγουσιν. Ἡ τε γὰρ πρώτη σημαία, πνεύματος* ἀφαρπάζοντος αὐτήν, τοῦ δὲ φέροντος ἐγκρατῶς* ἀντεχομένου,* συνετρίβη, καὶ τὰ ἱερά* τοῖς βωμοῖς ἐπικείμενα διασκέδασεν ἀνέμου θύελλα καὶ διέρριψεν ὑπὲρ τοὺς ὄρους* τῆς γεγεννημένης ὑπογραφῆς,* αὐτοὺς δὲ τοὺς ὄρους ἀνέσπασαν ἐπελθόντες λύκοι καὶ μακρὰν ὄχοντο φέροντες. Οὐ μὴν ἀλλὰ πάντα συντάξας καὶ διακοσμήσας ὁ Γάϊος ἡμέραις ἑβδομήκοντα ταῖς πάσαις ἐπανήλθεν εἰς Ῥώμην, πίζεσθαι τὸν Φούλβιον ὑπὸ τοῦ Δρούσου πυνθανόμενος καὶ τῶν πραγμάτων τῆς αὐτοῦ παρουσίας δεομένων. Λεύκιος γὰρ Ὀπίμιος,* ἀνὴρ ὀλιγαρχικὸς καὶ δυνατὸς ἐν τῇ βουλῇ, πρότερον μὲν ἐξέπεσεν* ὑπατείαν παραγγέλλων,* τοῦ Γάϊου τὸν Φάννιον προαγαγόντος,* ἐκεῖνον δὲ καταρχαιρεσιάσαντος.* τότε δὲ πολλῶν βοηθούτων ἐπίδοξος* ἦν ὑπατεύσειν, ὑπατεύων δὲ καταλύσειν τὸν Γάϊον, ἤδη τρόπον τινὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ μαραινομένης καὶ τοῦ δήμου μεστοῦ* γεγονότος τῶν τοιούτων πολιτευμάτων διὰ τὸ πολλοὺς τοὺς πρὸς χάριν δημαγωγοῦντας εἶναι καὶ τὴν βουλήν ὑπείκειν ἐκοῦσαν.

12. * Πανελθὼν δὲ πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ Παλατίου* μετόκησεν εἰς τὸν ὑπὸ τὴν ἀγορὰν τόπον ὡς δημοτικώτερον, ὅπου πλείστους τῶν ταπεινῶν καὶ πενήτων συνέβαιναν οἰκεῖν· ἔπειτα τῶν νόμων ἐξέθηκε τοὺς λοιποὺς ὡς ἐπάξων* τὴν ψῆφον αὐτοῖς. Ὀχλου δὲ πανταχόθεν αὐτῷ συνιόντος ἔπεισεν ἡ βουλή τὸν ὑπάτον Φάννιον ἐκβαλεῖν τοὺς ἄλλους πλὴν Ῥωμαίων ἅπαντας. Γενομένου δὲ κηρύγματος ἀήθους καὶ ἄλλοκότου, μηδένα τῶν συμμάχων μηδὲ τῶν φίλων ἐν Ῥώμῃ φανῆναι περὶ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, ἀντεξέθηκεν ὁ Γάϊος διάγραμμα κατηγορῶν τοῦ ὑπάτου καὶ τοῖς συμμάχοις,

ἂν μένωσι, βοηθήσειν ἐπαγγελλόμενος.* Οὐ μὴν ἐβροήθησεν, ἀλλ' ὄρων ἓνα τῶν ξένων* αὐτοῦ καὶ συνήθων* ἐλκόμενον ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν τῶν τοῦ Φαννίου παρηλθε καὶ οὐ προσήμυεν,* εἴτε τὴν ἰσχὺν ἐπιλείπουσαν* ἤδη δεδιῶς ἐλέγγειν, εἴτε μὴ βουλόμενος, ὡς ἔλεγεν, ἀψιμαχίας αὐτὸς καὶ συμπλοκῆς ἀρχὸς ζητοῦσι τοῖς ἐχθροῖς παρασχεῖν. Συνένυχε δ' αὐτῷ καὶ πρὸς τοὺς συνάρχοντα ἐν ὄργῃ γενέσθαι* διὰ τοιαύτην αἰτίαν. Ἐμελλεν ὁ δῆμος θεᾶσθαι μονομάχους ἐν ἀγορᾷ καὶ τῶν ἀρχόντων οἱ πλεῖστοι θεωρητήρια* κύκλῳ κατασκευάσαντες ἐξεμίσθουν. Ταῦθ' ὁ Γάϊος ἐκέλευεν αὐτοὺς καθαιρεῖν,* ὅπως οἱ πένητες ἐκ τῶν τόπων ἐκείνων ἀμισθὶ θεάσασθαι δύνωνται. Μηδενὸς δὲ προσέχοντος ἀναμείνας τὴν πρὸ τῆς θεᾶς νύκτα καὶ τῶν τεχνιτῶν ὅσους εἶχεν ἐργολάβους ὑφ' ἑαυτῷ παραλαβόν, τὰ θεωρητήρια καθείλε καὶ τῷ δήμῳ σχολάζοντα* μεθ' ἡμέραν* ἀπέδειξε τὸν τόπον· ἐφ' ᾧ τοῖς μὲν πολλοῖς ἀνὴρ* ἔδοξεν εἶναι, τοὺς δὲ συνάρχοντας ὡς ἰταμὸς* καὶ βίαιος ἐλύπησεν. Ἐκ τούτου καὶ τὴν τρίτην ἔδοξε δημαρχίαν ἀφηρηῆσθαι,* ψήφων μὲν αὐτῷ πλείστων γενομένων, ἀδίκως δὲ καὶ κακούργως* τῶν συναρχόντων ποιησαμένων τὴν ἀναγόρευσιν* καὶ ἀνάδειξιν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀμφισβήτησιν εἶχεν ἤνεγκε* δ' οὐ μετρίως ἀποτυχόν, καὶ πρὸς γε τοὺς ἐχθροὺς ἐπεγγέλωντας αὐτῷ λέγεται θρασύτερον τοῦ δέοντος εἰπεῖν, ὡς Σαρδόνιον* γέλωτα γελῶσιν, οὐ γινώσκοντες, ὅσον αὐτοῖς σκότος* ἐκ τῶν αὐτοῦ περιχέυται πολιτευμάτων.

13 Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν Ὀπίμιον καταστήσαντες ὑπατον τῶν νόμων πολλοὺς διέγραφον* καὶ τὴν Καρχηδόνος ἐκίνουν* διάταξιν ἐρεθίζοντες τὸν Γάϊον, ὡς ἂν αἰτίαν ὄργῆς παρασχῶν ἀναιρεθεῖη, τὸν μὲν πρῶτον χρόνον ἐκαρτέρει, τῶν δὲ φίλων καὶ μάλιστα τοῦ Φουλ-

βίου παροξύνοντος ὤρμησε πάλιν συνάγειν τοὺς ἀντιταξομένους πρὸς τὸν ὕπατον. Ἐνταῦθα καὶ τὴν μητέρα λέγουσιν αὐτῷ συστασιάσαι, μισθουμένην ἀπὸ τῆς ξένης κρούφα καὶ πέμπουσιν εἰς Ῥώμην ἄνδρας, ὡς δὴ θεωριστάς· ταῦτα γὰρ ἐν τοῖς ἐπιστολίοις αὐτῆς ἠνιγμένα* γεγράφθαι πρὸς τὸν υἱόν. Ἄλλοι δὲ καὶ πάνυ τῆς Κορηλίας δυσχεραίνουσης ταῦτα πράττεσθαι λέγουσιν. Ἡ δ' οὖν ἐμέλλον ἡμέρα τοὺς νόμους λύσειν οἱ περὶ τὸν Ὀπίμιον, κατείληπτο μὲν ὑπ' ἀμφοτέρων ἔωθεν εὐθύς τὸ Καπετώλιον, θύσαντος δὲ τοῦ ὑπάτου, τῶν ὑψηρετῶν τις αὐτοῦ Κόϊντος Ἀντύλλιος διαφέρων* ἐτέρωσε τὰ σπλάγχνα πρὸς τοὺς περὶ τὸν Φούλβιον εἶπε· «δότε τόπον ἀγαθοῖς, κακοὶ πολῖται». Τινὲς δὲ φασιν ἅμα τῇ φωνῇ ταύτῃ καὶ τὸν βραχίονα γυμνὸν οἷον ἐφ' ὕβρει σχηματίζοντα παρενεγκεῖν.* Ἀποθνήσκει γοῦν* εὐθύς ὁ Ἀντύλλιος ἐκεῖ μεγάλοις γραφείοις* κεντούμενος, ἐπ' αὐτῷ τούτῳ πεποῖσθαι λεγομένοις. Καὶ τὸ μὲν πλῆθος διεταράχθη πρὸς* τὸν φόνον, ἐναντία δὲ τοὺς ἡγεμόνας ἔσχε διάθεσις.* Ὁ μὲν γὰρ Γάϊος ἤχθητο* καὶ κακῶς ἔλεγε* τοὺς περὶ αὐτόν, ὡς αἰτίαν δεομένοις πάλαι καθ' ἑαυτῶν τοῖς ἐχθροῖς δεδωκότας, ὁ δ' Ὀπίμιος ὥσπερ ἐνδόσιμον* λαβὼν ἐπῆρτο* καὶ παρῶξυνε τὸν δῆμον ἐπὶ τὴν ἄμυναν.*

14. Καὶ τότε μὲν ὄμβρου* γενομένου διελύθησαν. Ἄμα δ' ἡμέρα τὴν μὲν βουλὴν ὁ ὕπατος συναγαγὼν ἔνδον ἐχορημάτιζεν,* ἄλλοι δὲ τὸ τοῦ Ἀντυλλίου σῶμα γυμνὸν ἐπὶ κλίνης προθέμενοι δι' ἀγορᾶς παρὰ τὸ βουλευτήριον ἐπίτηδες παρεκόμεζον, οἰμωγῇ χρώμενοι καὶ θορήνῃ, γινώσκοντος μὲν τοῦ Ὀπιμίου τὰ πραττόμενα, προσποιουμένου δὲ θαυμάζειν, ὥστε καὶ τοὺς βουλευτὰς προσελθεῖν.* Κατατεθείσης δὲ τῆς κλίνης εἰς μέσον, οἱ μὲν ἐσχετλίαζον* ὡς ἐπὶ δεινῷ καὶ μεγάλῳ πάθει, τοῖς

δὲ πολλοῖς ἐπῆει μισεῖν καὶ προβάλλεσθαι* τοὺς ὀλιγαρχικούς, ὡς Τιβέριον μὲν Γράκχον ἐν Καπετωλίῳ φονεύσαντες αὐτοὶ δῆμαρχον ὄντα καὶ τὸν νεκρὸν προσεξέβαλον, ὁ δ' ὑπηρέτης Ἀντύλλιος, οὐ δίκαια μὲν ἴσως πεπονθώς, τὴν δὲ πλείστην αἰτίαν εἰς τὸ παθεῖν αὐτῷ παρασχών, ἐν ἀγορᾷ πρόκειται καὶ περιέστηκεν ἡ Ῥωμαίων βουλή θρηνοῦσα καὶ συνεκκομίζουσα* μισθωτὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῷ τὸν ἔτι λειπόμενον ἀνελεῖν τῶν τοῦ δήμου κηδομένων. Ἐκ τούτου πάλιν εἰς τὸ βουλευτήριον ἀπελθόντες ἐψηφίσαντο καὶ προσέταξαν Ὀλιμίῳ τῷ ὑπάτῳ σφῆξιν τὴν πόλιν, ὅπως δύναιτο καὶ καταλύειν τοὺς τυράννους. Ἐκείνου δὲ προειπόντος ἐπὶ τὰ ὄπλα χωρεῖν τοὺς συγκλητικούς καὶ τῶν ἱππέων ἐκάστῳ παράγγελμα δόντος ἄγειν ἕωθεν οἰκέτας δύο καθωπλισμένους, ὁ μὲν Φούλβιος ἀντιπαρεσκευάζετο καὶ συνήγεν ὄχλον, ὁ δὲ Γάϊος ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀπερχόμενος ἔστη κατὰ τὸν τοῦ πατρὸς ἀνδριάντα καὶ πολὺν χρόνον ἐμβλέψας εἰς αὐτὸν οὐδὲν ἐφθέγγετο, δακρῦσας δὲ καὶ στενάξας ἀπῆει. Τοῦτο πολλοῖς τῶν ἰδόντων οἰκτιραὶ τὸν Γάϊον ἐπῆλθε· καὶ κακίσαντες αὐτοὺς ὡς ἐγκαταλείποντες τὸν ἄνδρα καὶ προδιδόντες ἦκον ἐπὶ τὴν οἰκίαν καὶ παρενυκτέρευον* ἐπὶ τῶν θυρῶν, οὐχ ὁμοίως τοῖς τὸν Φούλβιον φυλάττουσιν. Ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἐν κρότοις καὶ ἀλαλαγμοῖς πίνοντες καὶ θρασυνόμενοι* διετέλεσαν, αὐτοῦ τοῦ Φουλβίου πρώτου μεθυσκομένου καὶ πολλὰ φορτικῶς* παρ' ἡλικίαν φθεγγομένου καὶ πράττοντος· οἱ δὲ περὶ τὸν Γάϊον ὡς ἐπὶ συμφορᾷ κοινῇ τῆς πατρίδος ἡσυχίαν ἄγοντες καὶ περισκοπούμενοι τὸ μέλλον ἐν μέρει* φυλάττοντες καὶ ἀναπαυόμενοι διῆγον.

15. Ἄμα δ' ἡμέρᾳ τὸν μὲν Φούλβιον ἐκ τοῦ πότου καθεύδοντα μόλις* ἐπεγείραντες ὀπλίζοντο τοῖς περὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ λαφύροις, ἡ Γαλάτας νενικηκώς, ὅθ'

υπάτευεν, ειλήφει καὶ μετὰ πολλῆς ἀπειλῆς καὶ κραυγῆς ἐχώρουν καταληψόμενοι τὸν Ἀβεντίνον* λόφον. Ὁ δὲ Γάϊος ὀπλίσασθαι μὲν οὐκ ἠθέλησεν, ἀλλ' ὥσπερ εἰς ἀγορὰν ἐν τηβένῳ* προΐει μικρὸν ὑπεξωσμένους* ἐγχειρίδιον, ἐξιόντι δ' αὐτῷ περὶ τὰς θύρας ἢ γυνὴ προσπεσοῦσα καὶ περιπτύξασα τῶν χειρῶν τῇ μὲν αὐτὸν ἐκείνον, τῇ δὲ τὸ παιδίον «οὐκ ἐπὶ τὸ βῆμά σε» εἶπεν «ὦ Γάϊε, προπέμπω δῆμαρχον, ὡς πρότερον, καὶ νομοθέτην, οὐδ' ἐπὶ πόλεμον ἔνδοξον, ἵνα μοι καὶ παθῶν* τι τῶν κοινῶν ἀπολίπης τιμώμενον γοῦν* πένθος, ἀλλὰ τοῖς Τιβερίου φονεῦσιν ὑποβάλλεις ἑαυτὸν, ἄνοπλον μὲν καλῶς, ἵνα πάθῃς τι μᾶλλον ἢ δρᾶσης, πρὸς οὐδὲν δὲ τοῖς κοινοῖς ὄφελος ἀπολεῖ. Κεκράτηκεν* ἤδη τὰ χεῖρω βία καὶ σιδήρῳ τὰς δίκας πράττουσιν.* Εἰ περὶ Νομαντίαν ὁ σὸς ἀδελφὸς ἔπεσεν, ὑπόσπονδος ἂν ἡμῖν ἀπεδόθη νεκρός· νῦν δ' ἴσως κἀγὼ ποταμοῦ τινος ἢ θαλάσσης ἰκέτις ἔσομαι φῆναί* ποτε τὸ σὸν σῶμα φρουρούμενον. Τί γὰρ ἢ νόμοις ἔτι πιστὸν* ἢ θεοῖς μετὰ τὸν Τιβερίου φόνον;» Τοιαῦτα τῆς Λικιννίας ὀδυρομένης, ἀτρέμα* τὰς περιβολὰς* ἀπολυσάμενος αὐτῆς ὁ Γάϊος ἐχώρει σιωπῇ μετὰ τῶν φίλων. Ἡ δὲ τοῦ ἱματίου λαβέσθαι γλιχομένη,* καταρρουῖσα πρὸς τοῦδαφος ἔκειτο πολὺν χρόνον ἄναυδος, μέχρι οὗ λιποθυμήσασαν αὐτὴν οἱ θεράποντες ἀράμενοι πρὸς Κράσσον ᾤχοντο τὸν ἀδελφὸν κομίζοντες.

16. Ὁ δὲ Φούλβιος, ὡς ἐγένοντο πάντες ἀθρόοι, πεισθεις ὑπὸ τοῦ Γαίου πέμπει τῶν υἱῶν τὸν νεώτερον ἔχοντα κηρύκειον* εἰς ἀγορὰν. Ἦν δὲ κάλλιστος ὁ νεανίσκος ὀφθῆναι* καὶ τότε καταστάς* κοσμίως καὶ μετ' αἰδοῦς, δεδακρυμένος ἐποίησατο συμβατικὸς* λόγους πρὸς τὸν ὕπατον καὶ τὴν σύγκλητον. Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τῶν παρόντων οὐκ ἀηδῶς πρὸς τὰς διαλύσεις*

εἶχον* ὁ δ' Ὀπίμιος οὐ δι' ἀγγέλων ἔφη χρῆναι πείθειν τὴν σύγκλητον, ἀλλὰ καταβάντας ὡς ὑπευθύνους πολίτας ἐπὶ* κρίσιν καὶ παραδόντας αὐτούς, οὕτως παραιτεῖσθαι* τὴν ὀργήν· τῷ δὲ μειρακίῳ καὶ διηγόρευσεν* ἐπὶ* τούτοις κατιέναι πάλιν ἢ μὴ κατιέναι. Γάϊος μὲν οὖν, ὡς φασιν, ἐβούλετο βαδίζειν καὶ πείθειν τὴν σύγκλητον· οὐδενὸς δὲ τῶν ἄλλων συγχωροῦντος* αὐτὸς ἔπεμψεν ὁ Φούλβιος τὸν παῖδα διαλεξόμενον ὑπὲρ αὐτῶν ὅμοια τοῖς προτέροις. Ὁ δ' Ὀπίμιος σπεύδων μάχην συνάψαι τὸ μὲν μειράκιον εὐθύς συνέλαβε καὶ παρέδωκεν εἰς φυλακὴν,* τοῖς δὲ περὶ τὸν Φούλβιον ἐπῆει μετὰ πολλῶν ὀπλιτῶν καὶ τοξοτῶν Κρητῶν, οἱ μάλιστα βάλλοντες αὐτούς καὶ τραυματίζοντες συνετάραξαν. Γενομένης δὲ τῆς τροπῆς ὁ μὲν Φούλβιος εἰς τι βαλανεῖον* ἡμελημένον καταφυγὼν καὶ μετὰ μικρὸν ἀνειρεθεὶς κατεσφάγη μετὰ τοῦ πρεσβυτέρου παιδός, ὁ δὲ Γάϊος ὄφθη μὲν ὑπ' οὐδενὸς μαχόμενος, ἀλλὰ δυσανασχετῶν τοῖς γινομένοις ἀνεχώρησεν εἰς τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερόν· ἐκεῖ δὲ βουλούμενος ἑαυτὸν ἀνελεῖν ὑπὸ τῶν πιστοτάτων ἑταίρων ἐκωλύθη Πομπωνίου* καὶ Λικινίου* παρόντες γὰρ οὗτοι τό τε ξίφος ἀφείλοντο καὶ πάλιν φεύγειν ἐπῆραν* αὐτόν. Ἐνθα δὲ λέγεται καθεσθῆεις εἰς γόνυ καὶ τὰς χεῖρας ἀνατείνας πρὸς τὴν θεὸν ἐπεύξασθαι τὸν Ῥωμαίων δῆμον ἀντὶ τῆς ἀχαριστίας ἐκείνης καὶ προδοσίας μηδέποτε παύσασθαι δουλεύοντα· φανερῶς γὰρ οἱ πλεῖστοι μετεβάλλοντο κηρύγματι δοθείσης ἀδείας.*

17. Φεύγοντι δ' οὖν τῷ Γαίῳ τῶν ἐχθρῶν ἐπιφερομένων καὶ καταλαμβανόντων* περὶ τὴν ξυλίνην γέφυραν, οἱ μὲν δύο φίλοι προχωρεῖν ἐκείνον κελεύσαντες αὐτοὶ τοὺς διώκοντας ὑπέστησαν* καὶ μαχόμενοι πρὸ τῆς γεφύρας οὐδένα παρήκαν,* ἕως ἀπέθανον. Τῷ δὲ

Γαίῳ συνέφευγεν εἰς οἰκέτης ὄνομα Φιλοκράτης, πάντων μὲν ὥσπερ ἐν ἀμίλλῃ* παρακελευομένων, οὐδενὸς δὲ βοηθοῦντος οὐδ' ἵππον αἰτουμένῳ παρασχεῖν ἐθελήσαντος· ἐπέκειντο γὰρ ἐγγὺς οἱ διώκοντες. Ὁ δὲ φθάνει μικρὸν εἰς ἱερὸν ἄλσος Ἐρινύων* καταφυγὼν κακεῖ διαφθείρεται,* τοῦ Φιλοκράτους ἀνελόντος ἐκεῖνον, εἰθ' ἑαυτὸν ἐπισφάξαντος. Ὡς δ' ἔνιοί φασιν, ἀμφοτέρω μὲν ὑπὸ τῶν πολεμίων κατελήφθησαν ζῶντες, τοῦ δὲ θεράποντος τὸν δεσπότην περιβαλόντος* οὐδεὶς ἐκεῖνον ἠδυνήθη πατάξαι πρότερον ἢ τοῦτον ὑπὸ πολλῶν παιόμενον ἀναιρεθῆναι. Τὰ δὲ σώματα καὶ τούτων καὶ τῶν ἄλλων εἰς τὸν ποταμὸν ἔρριψεν, τρισχιλίων ἀναιρεθέντων· καὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν ἀπέδοντο* πρὸς τὸ δημόσιον. Ἀπειπὼν δὲ πενθεῖν ταῖς γυναῖξιν, τὴν δὲ Γαίῳ Λικιννίαν καὶ τῆς προικὸς ἀπεστέρησαν. Ὁμότερον δὲ προσειργάσαντο τοῦ Φουλβίου τὸν νεώτερον υἱόν, οὔτε χεῖρας ἀνταράμενον* οὔτ' ἐν τοῖς μαχομένοις γενόμενον, ἀλλ' ἐπὶ σπονδὰς ἐλθόντα πρὸ τῆς μάχης συλλαβόντες καὶ μετὰ τὴν μάχην ἀνελόντες. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τούτου καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων μᾶλλον ἠνίασε* τοὺς πολλοὺς τὸ κατασκευασθὲν Ὀμονοίας ἱερὸν ὑπὸ τοῦ Ὀπιμίου· σεμνύνεσθαι γὰρ ἐδόκει καὶ μέγα φρονεῖν καὶ τρόπον τινὰ θριαμβεύειν ἐπὶ φόνοις τοσοῦτοις πολιτῶν. Διὸ καὶ νυκτὸς ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ νεῶ παρενέγραψάν τινες τὸν στίχον τοῦτον· «ἔργον ἀπονοίας* ναὸν ὁμονοίας ποιεῖ».

18. Οὗτος μέντοι πρῶτος ἐξουσία δικτάτωρος ἐν ὑπατεία χρησάμενος καὶ κατακτείνας ἀκρίτους ἐπὶ* τρισχιλίοις πολίταις Γαίῳ Γράκχον καὶ Φούλβιον Φλάκκον, ὧν ὁ μὲν ἦν ὑπατικός καὶ θριαμβικός, ὁ δὲ τῆς καθ' αὐτὸν ἡλικίας* ἀρετῇ καὶ δόξῃ πεπρωτευκώς, οὐκ ἀπέσχετο κλοπῆς,* ἀλλὰ πεμφθεὶς ὡς Ἰουγούρθαν* τὸν

Νομάδα πρεσβευτῆς διεφθάρη χρήμασιν ὑπ' αὐτοῦ· καὶ δίκην ὀφλῶν* αἰσχίστην δωροδοκίας ἐν ἀτιμία κατεγήρασε μισούμενος καὶπραπηλακιζόμενος* ὑπὸ τοῦ δήμου, παρ* αὐτὰ μὲν τὰπραχθέντα ταπεινοῦ γενομένου καὶ συσταλέντος, ὀλίγω δ' ὕστερον ἐκφήναντος,* ὅσον εἶχεν ἕμερον* καὶ πόθον τῶν Γράκχων. Εἰκόνας τε γὰρ αὐτῶν ἀναδείξαντες ἐν φανεροῦ προυτίθεντο καὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἐφρονεύθησαν, ἀφιερῶσαντες ἀπήρχοντο* μὲν ὧν ὄρα* φέρουσι πάντων, ἔθνον δὲ καὶ καθ' ἡμέραν πολλοὶ καὶ προσέπιπτον* ὥσπερ θεῶν ἱεροῖς ἐπιφοιτῶντες.

19. Καὶ μέντοι καὶ ἡ Κορνηλία λέγεται τὰ τ' ἄλλα τῆς συμφορᾶς εὐγενῶς* καὶ μεγαλοψύχως ἐνεγκεῖν καὶ περὶ τῶν ἱερῶν, ἐν οἷς ἀνηρέθησαν, εἰπεῖν, ὡς ἀξίους οἱ νεκροὶ τάφους ἔχουσιν. Αὕτη δὲ περὶ τοὺς καλούμενους Μισηνοὺς* διέτριβεν, οὐδὲν μεταλλάξασα τῆς συνήθους διαίτης. Ἦν δὲ καὶ πολὺφιλος* καὶ διὰ φιλοξενίαν εὐτράπεζος,* ἀεὶ μὲν Ἑλλήνων καὶ φιλολόγων* περὶ αὐτὴν ὄντων, ἀπάντων δὲ τῶν βασιλέων καὶ δεχομένων παρ' αὐτῆς δῶρα καὶ πεμπόντων. Ἠδίστη* μὲν οὖν ἦν αὕτη τοῖς ἀφικνουμένοις καὶ συνοῦσι διηγουμένη τὸν τοῦ πατρὸς Ἀφρικανοῦ βίον καὶ δίαίταν, θαυμασιωτάτη δὲ τῶν παίδων ἀπενθῆς* καὶ ἀδάκρυτος μνημονεύουσα, καὶ πόθη καὶ πράξεις αὐτῶν, ὥσπερ ἀρχαίων τινῶν, ἐξηγουμένη* τοῖς πυνθανομένοις. Ὅθεν ἔδοξεν ἐνίοις ἔκνους* ὑπὸ γήρωσ ἢ μεγέθους κακῶν γεγονέναι καὶ τῶν ἀτυχημάτων ἀναίσθητος, αὐτοῖς ὡς ἀληθῶς ἀναισθητοῖς οὖσιν, ὅσον ἐξ εὐφυΐας* καὶ τοῦ γεγονέναι* καὶ τεθράφθαι* καλῶς ὄφελός ἐστι πρὸς ἀλυπίαν ἀνθρώποις, καὶ ὅτι τῆς ἀρετῆς ἢ τύχης φυλαττομένης* μὲν τὰ κακὰ* πολλάκις περίεστιν,* ἐν δὲ τῷ παιᾶσαι* τὸ φέρειν εὐλογίστεως* οὐ παραιρεῖται.*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος Πλευτάρχου.

Ὁ Πλούταρχος ἐγεννήθη τῷ 46 μ. Χ. ἐν Χαιρώνειά τῆς Βοιωτίας ἐξ ἐπιφανοῦς καὶ εὐπόρου οἰκογενείας.

Ὡς υἱὸς ἐπιφανῶν καὶ εὐπόρων γονέων ἔτυχεν ὁ Πλούταρχος ἐπιμεμελήμενης ἀνατροφῆς καὶ παιδείσεως. Νέος ὢν ἦλθεν εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἐσπούδασε φιλοσοφίαν καὶ ἠστορικὴν. Κατόπιν μετέβη εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τὴν ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν Διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἔδραν τῶν γραμμάτων, ὅπου ὀλίγον μόνον χρόνον διέτριψε.

Καὶ εἰς τὴν μητρόπολιν δὲ τοῦ τότε κόσμου, τὴν Ῥώμην, μετέβη πολλάκις ὁ Πλούταρχος, ὅπου συνεδέθη διὰ στενῆς φιλίας μὲ πολλοὺς ἐπιφανεῖς Ῥωμαίους. Παρὰ τῆ αὐτοκρατορικῆ ἀγλῆ τῆς Ῥώμης ἀπέκτησε μεγάλην δύναμιν διὰ τὴν πολυμαθειαν καὶ τὰς ἀλλας του ἀρετὰς. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς (98 — 117 μ. Χ.) ἐτίμησεν αὐτὸν διὰ τοῦ ὑπατικοῦ ἀξιώματος.

Ἀλλὰ ἂν καὶ τοσοῦτον ἐτιμήθη ἐν Ῥώμῃ ὁ Πλούταρχος, ἀφιέρωσεν ὅμως ὅλον του τὸν βίον εἰς τὴν πατρίδα του καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν γενέθλιον πόλιν Χαιρώνειαν. Ἐν ταύτῃ ἔλαβεν οὗτος τὸ ἀξίωμα τοῦ *οδοποιοῦ* καὶ τοῦ *ἀρχοντος*, πιθανώτατα δὲ ἔγινε καὶ *Βοιωτάρχης*. Καὶ εἰς τὴν καθόλου δὲ διοίκησιν τῆς εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὑποτεταγμένης πατρίδος του ἐλάμβανεν ἕνεργὸν μέρος ὁ Πλούταρχος, καθόσον ὁ αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς εἶχε διατάξει νὰ ζητοῦν τὴν γνώμην αὐτοῦ περὶ ὅλων τῶν ζητημάτων οἱ ἐκάστοτε ἀρχοντες τῆς Ἀχαΐας*. Ἐν προβεβηκυῖα δὲ ἡλικίᾳ ἀπομακρυνθεὶς τοῦ δημοσίου βίου ἔγινεν ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος.

Ὁ Πλούταρχος ἀπέθανε περὶ τὸ 124 μ. Χ.

* Ἀχαΐα ἔκαλεῖτο ἡ ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία ἡ περιλαμβάνουσα τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα καὶ τὴν Πελοπόννησον.

2. Συγγράμματα τοῦ Πλουτάρχου.

Τὰ σφζόμενα συγγράμματα τοῦ Πλουτάρχου διαιροῦνται εἰς δύο κατηγορίας, ἥτοι εἰς τὰ ἱστορικά καὶ τὰ φιλοσοφικά. Καὶ εἰς μὲν τὰ ἱστορικά ἀνήκουν οἱ **Βίοι** πενήκοντα ἐπιφανῶν ἀνδρῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων, εἰς δὲ τὰ φιλοσοφικά τὰ καλούμενα **Ἠθικά**, ἥτοι ὀγδοήκοντα τρεῖς πραγματεῖαι ποικίλου περιεχομένου.

Λ Ε Ξ Ι Λ Ο Γ Ι Ο Ν

Α

- Ἄβεντινος** (mons Aventinus) εἰς τῶν ἑπτὰ λόφων τῆς Ῥώμης.
ἀγαπῶ 1) στέργω· 2) εἶμαι εὐχαριστημένος.
ἀγγεῖον 1) κλωβός· 2) δευμάτινος σάκκος.
ἀγεννώς ἄνευ γενναιότητος.
ἀγνώς (-ῶτος) ἄγνωστος.
ἄγω τινά ἀπάγω τινά εἰς τὸ δεσμοτήριον.
ἄγων σφοδρὰ συζήτησις.
ἄδεια ἀμνηστία.
αἰκίζομαί τινα ῥάβδοις μαστιγώνω τινά.
αἰνίττομαι παροχμ. **ἤνιγμαί** **ἤνιγμένον γράφεταιι** συμβολικῶς γράφεταιι τι.
αἰσχρὸς ὁ φέρον κατασχύνην.
αἰτία 1) μομφή· 2) ἀποδοκιμασία· **ἐν αἰτίαις εἰμι** ψέγομαι, κατηγοροῦμαι· **αἰτίαν ἔχω ὑπό τινος** κατηγοροῦμαι ὑπό τινος.
ἄλοῶ (-άω) κτυπῶ.
ἄλύω περιφέρομαι (ἀπὸ τόπου εἰς τόπον).
ἄμαχος ἀκαταμάχητος, ἀκαταγώνιστος.
ἄμβλυσ χαλαρός, χλιαρός.
ἄμιλλα ἀγών.
ἄμυνα ἐκδίκησις.
ἀμφιάζω = **ἀμφιέννυμι** ἐνδύω.
ἀμφορεύς ἀγγεῖον ὁμοιάζον μὲ ὕδριαν (στάμναν).
ἀναβολεύς ὁ βοηθῶν τινά νὰ ἀναβῆ ἐπὶ τοῦ ἵππου.
ἀνάγκη· **ἐν ἀνάγκαις** ὑποχρεωτικῶς.
ἀναγόρευσις καὶ ἀνάδειξις διαλογὴ καὶ ἐξαγγελία τῶν ψήφων.
ἀναγορεύω τὰς φυλάς καλῶ τὰς φυλάς εἰς ψηφοφορίαν.
ἀναδασμὸς γῆς διανομὴ ἐκ νέου τῆς χώρας.
ἀναδίδωμι τινι τὴν ψῆφον καλῶ τινά εἰς ψηφοφορίαν.

ἀναδύομαι ἀποφεύγω, ἀρνοῦμαι.

ἀναξεύγνυμι ὀπισθοχωρῶ.

ἀναιρῶ φονεύω. Μέσ. **ἀναιροῦμαι** τὸ σῶμα λαμβάνω τὸ πῶμα πρὸς ταφήν. Παθ. **ἀναιροῦμαι** καταστρέφομαι· **ἀναιροῦμαι** καταστρέφομαι· **ἀναιροῦμαι** ὑπὸ φαρμάκων δηλητηριάζομαι.

ἀναλαμβάνω τι παίρνω ἴσως γὰρ τι· **ἀναλαμβάνω** τοὺς παῖδας καὶ τὸν οἶκον ἀναλαμβάνω τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων καὶ τὴν διοίκησιν τοῦ οἴκου· **ἀναλαμβάνω** τὸ πλῆθος ἐλκύω τὴν εὐνοίαν τοῦ λαοῦ.

ἀναλύω ἐπανέχομαι.

ἀνάλωμα δαπάνη, ἀποζημίωσις.

ἀναφέρω τι προσκομίζω τι· **ἀναφέρω** τι εἰς τινα ἀποδίδω τι εἰς τινα.

ἀνδρεῖος· οὐδ. τὸ **ἀνδρεῖον** = ἡ ἀνδρεία.

ἀνέγγυος οὐχὶ ἀρραβωνιασμένος.

ἀνεῖργω τινὰ ἐμποδίζω τινὰ νὰ προχωρήσῃ.

ἀνέκδοτος ἀνύπανδρος.

ἀνεπιτήδειος προσβλητικός.

ἀνέχομαι ἀποδέχομαι.

ἀνήκεστος ἀθεράπευτος.

ἀνήρ παλληκάρη.

ἀνθυπεῖκω ὑποχωρῶ.

ἀνίδρυστος ὁ μὴ ἔχων μόνιμον κατοικίαν.

ἀνίημι χαλαρώνω.

ἀνῶ λυπῶ, στενοχωρῶ.

Ἀννίβας (Hannibal) στρατηγὸς τῶν Καρχηδονίων κατὰ τὸν δεῦτερον Καρχηδονικὸν πόλεμον (218 - 201 π. X.).

Ἄννιος (T. Annius Luscus) ἐχθρὸς τοῦ Τιβερίου Γράκχου.

ἀνταίρωμαι χεῖράς τινι σηκώνω τὰς χεῖρας ἐναντίον τινός, ἀνθίσταμαι κατὰ τινός.

ἀντερείδω ἐπιμένω εἰς τὴν ἀντίστασιν, ἀνταγωνίζομαι.

ἀντέχω τινὶ ἀνθίσταμαι πρὸς τινα. Μέσ. **ἀντέχομαι** τινός κρατῶ τι.

ἀντιδημαγωγῶ προσπαθῶ καὶ ἐγὼ διὰ δημαγωγίας νὰ καταβάλω τὸν ἀντίπαλον δημαγωγόν.

ἀντικαθίσταμαι τινι ἀντιτάσσομαι κατὰ τινός.

ἀντικρούω τινὶ 1) ἀποδοκιμάζω τινὰ· 2) ἐναντιοῦμαι πρὸς τινα.

ἄντικρυς φανερά.

ἀντιλαμβάνομαι τῶν ἱματίων τινός πιάνω τινὰ ἀπὸ τὸ φόρεμα.

Ἀντίπατρος Ἑλληὴν φιλόσοφος ἐκ Ταρσοῦ τῆς Κιλικίας, φίλος τοῦ Τιβερίου Γράχου.

ἀντιπιοῦμαι τινος ἰσχυρίζομαι ὅτι εἶναι τι ἰδικόν μου.

Ἀνιστία πενθερὰ τοῦ Τιβερίου Γράχου.

ἀνύσιμος οὐδ. **τὸ ἀνύσιμον** ἡ δραστηρία ἐνέργεια.

ἀξιόχρεως ἱκανός, ἀρμόδιος.

ἀξίωμα ὑπόληψις· **τὸ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἀξίωμα τινος** ἡ ὑπόληψις τινος ὡς ἐναρέτου ἀνδρός.

ἄοικος ἄστεγος.

ἀπαλλάττομαι τινος ἀποχωροῦ ἀπὸ τινος.

ἀπάντησις συνάντησις.

ἀπαντῶ συνέρχομαι, συνεδριάζω· **ἀπαντᾷ τι λαμπρῶς** πηγαίνει τι καλά.

ἀπαρτίζω ἐτοιμάζω.

ἀπαρτῶμαι ἀποχωρίζομαι.

ἀπάροχομαι προσφέρω ἀπαρχὰς (τοὺς πρώτους καρπούς).

ἀπελεύθερος (libertinus) ὁ ἐκ δούλου γενόμενος ἐλεύθερος.

ἀπενθῆς ὁ ἄνευ θλίψεως.

ἀπεχθάνομαι τινι 1) γίνομαι εἰς τινὰ μισητός· 2) κηρύττομαι ἐχθρός τινος.

ἀπιστοῦμαι δὲν τυγχάνω ἐμπιστοσύνης.

ἀπὸ μετὰ γενικ. πρὸς δῆλωσιν 1) τῆς αἰτίας· ἔνεκα· **ἀπὸ τῶν παίδων**· 2) τοῦ τρόπου· **ἀπὸ ταυτομάτου** τυχαίως.

ἀπογινώσκω τι ἀπελπίζομαι περὶ τινος· **ἀπογινώσκω ἑμαυτὸν** χάνω πᾶσαν ἐλπίδα περὶ σωτηρίας μου.

ἀποδέω τινός εἶμαι μικρότερός τινος.

ἀποδίδωμι τι ἀποστέλλω τι, τὸ ὁποῖον ἔχω ὑποσχεθῆ. Μέσ. **ἀποδίδομαι τι** πωλῶ τι· **ἀποδίδομαι τι πρὸς τὸ δημόσιον** πωλῶ τι πρὸς ὄφελος τοῦ δημοσίου, δημεύω τι.

ἀπολαμβάνω τι λαμβάνω τι ὀπίσω, ἀνακτῶμαι τι.

ἀπολογίζομαι δίδω λογαριασμόν.

ἀπολύομαι τὴν ὑπόψιν διαλύω τὴν περὶ ἐμοῦ ὑπόψιν.

ἀπόνοια ἀφροσύνη.

ἀποτέμνομαι τι διὰ τῆς βίας καταλαμβάνω τι, κυριεύω τι.

ἀποτρύβομαι καταπονοῦμαι.

ἀποφορὰ μίσθωμα.

ἀπραγμόνως ἡσύχως.

ἀπτομαί τινος ἀντιπράττω κατά τινος.

ἀριστεία ἢ ἀνδραγαθία.

ἀριστον τὸ γεῦμα.

**Αριστόνικος* νόθος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Περγάμου Εὐμένους τοῦ Β' (197—159 π. Χ.).

ἀρχή ἔξουσία.

ἀρχιερεὺς (*pontifex maximus*) ὁ προϊστάμενος τοῦ ἱερατικοῦ ἐκείνου συλλόγου (*pontifices*), ὅστις ἠρωτᾶτο περὶ πάσης ἀμφισβητήσεως ἀναφερομένης εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πρὸς τοὺς θεοὺς καθηκόντων τῆς πολιτείας.

ἀρχω πρὸς ἡδονήν ἀσκῶ τὴν ἔξουσίαν μου κατά τρόπον εὐχαριστοῦντα τοὺς ἀρχομένους.

ἀσπάζομαί τινα ἀποχαιρετίζω τινά.

ἄσυλος ἀπαραβίαστος.

ἄτεγκτος σκληρός, ἀένδοτος.

ἀτενῆς ἀκαμπτος.

ἀτρέμα ἠρέμα, ἀπαλῶς.

ἀτρεμῆς ὁμαλός.

**Ατταλος ὁ Γ'* ὁ ἐπικαλούμενος Φιλομήτωρ, βασιλεὺς τῆς Περγάμου.

Αὔγουρες (*augures*) ἱερατικὸς σύλλογος, ὅστις ἠσχολεῖτο εἰς τὴν οἰωνοσκοπίαν καὶ ἠρωτᾶτο περὶ τῶν ὡς πρὸς τοὺς οἰωνοὺς ἐλαττωμάτων δημοσίας τινὸς πράξεως. Οὗτοι ἦσαν μέχρι μὲν τοῦ 300 π. Χ. ἕξ τὸν ἀριθμὸν, ὕστερον δὲ ἑννέα καὶ ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Σύλλα καὶ ἐφεξῆς δέκα καὶ πέντε.

αὐλίζομαι διαμένω εἰς τὸ ὑπαιθρον.

αὐτοκράτωρ (*imperator*) στρατηγός.

ἀφαιρῶ τοῦ χρόνου τῶν στρατειῶν ἐλαττώνω τὸν χρόνον τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Μέσ. *ἀφαιροῦμαι τι* 1) ἀφαιρῶ τι 2) χάνω τι.

ἀφελῆς ἀπλοῦς.

ἀφηρηῆτο εὐκτ. παρκμ. τοῦ ὁ. *ἀφαιροῦμαι.*

ἄφθιτον πῦρ ἄσβεστον πῦρ.

ἀφορμὴ γεωργίας τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς.

ἀφορῶ πρὸς τι ἀποβλέπω, εἶμαι ἐστραμμένος πρὸς τι.

ἄχθομαι δυσαρεστοῦμαι.

Πλουτάρχου Τ. καὶ Γ. Γράκχος

B

βαίνω παρσκ. **βέβηκα** ἵσταμαι.

βαλανεῖον (balneum) λουτρῶν.

βαρύποτος ἀτυχῆς.

βιάζομαι μεταχειρίζομαι βίαν, βίαια μέτρα.

βλασφημία ὕβρις.

βλασφημῶ ὕβρίζω.

Βλόσσιος Ἕλληγ φιλόσοφος ἐκ Κύμης, πόλεως τῆς κάτω Ἰταλίας, φίλος τοῦ Τιβερίου Γράαχου.

βουλή· ἀνῆρ ἀπὸ βουλῆς συγκλητικὸς.

Βροῦτος (D. Junnius Brutus) θριαμβεύσας τῷ 132 π.Χ., ὅτε ὑπέταξε τὰς ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ χώρας Λυσιτανίαν καὶ Καλιταϊκίην.

Γ

γανοῦμαι (-όομαι) στιλβόνομαι, λαμπρύνομαι· μετοχ. παρσκμ. **γεγανωμένος** λαμπρός.

γίγνομαι κατασκευάζομαι· **γίγνομαι περιπετῆς τῇ αἰτίᾳ** περιπλέκομαι εἰς τὴν κατηγορίαν· **γίγνομαι ἐκ παίδων** γίνομαι νεανίας· **γίγνομαι ἐν τινι (τόπῳ)** ἔρχομαι εἰς τινὰ (τόπον)· **γίγνομαι ἐν ὁρῆι πρὸς τινὰ** ἔρχομαι εἰς σύγκρουσιν πρὸς τινὰ· **γίγνεται τινί τι πρὸς ἡδονὴν** προξενεῖ τι εὐχαρίστησιν εἰς τινὰ· **τὸ γεγονέναι καλῶς** ἡ καταγωγὴ ἔξ ἐπιφανοῦς γένους· **γεγονῶς χειρὸν** ὁ ταπεινωτέρας καταγωγῆς.

γλίχομαι σφόδρα ἐπιθυμῶ.

γνώριμος· πληθ. **γνώριμοι** ὀλιγαρχικοί· **γνωριμώτατοι** οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν γνωρίμων.

γοῦν 1) τοῦλάχιστον· 2) ὅπως καὶ ἂν ἔχει τὸ προῖγμα.

γράμμα 1) ἔγγραφο· 2) σύγγραμμα· 3) νόμος.

γραφεῖον (stylus) σιδηροῦν κονδύλιον, διὰ τοῦ ὁποίου ἔγραφοι οἱ Ῥωμαῖοι ἐπὶ τῶν δελτίων κατὰ τὰς ψηφοφορίας.

γράφομαι ζωγραφίζομαι.

Δ

δαιμόνιον τὸ θεῖον.

δεκαδύο δώδεκα.

δέλτοι βλ. *πινακίδες*.

δελφίνες πολυτελή ἄγγεῖα ἔχοντα σχῆμα δελφίνος.

δεσμωτήρια βαρβαρικά δεσμῶται (=δοῦλοι) βάρβαροι.

δέχομαι τι περιλαμβάνω τι.

δημαγωγῶ θέλω νὰ προσελκύσω τὴν εὐνοίαν τοῦ λαοῦ.

δῆτα λοιπόν.

διὰ μετὰ γεν. εἰς δῆλωσιν τρόπου· **δι' αὐτῶν** μόνοι των.

διαγίγνομαι ἐπιζῶ.

διαγορεύω ῥητῶς ἐπιτάσσω.

διάγραμμα (=dictum) διάγγελμα.

διαγράφω νόμον καταργῶ νόμον.

διάδημα βασιλικὸν στέμμα.

διαδοχή διάδοχοι, ἀντικαταστάται

διάθσεις ψυχικὴ κατάστασις.

διαιρῶ ἀποφαίνομαι ὠρισμένως.

διακινῶ ὑποκινῶ.

διακρίνομαι διαλύομαι, λήγω.

διάκρισις χωρισμός, χάραξις ὁρίων.

διακρούομαι τὸν νόμον ἐμποδίζω τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου.

διαλαγχάνω τι διὰ κλήρον λαμβάνω τι.

διαλαμβάνω διαμοιράζομαι.

διαλυμαίνομαί τι πολὺ βλάπτω τι.

διάλυσις· πληθ. **διαλύσεις** λύσις διαφορῶν, παῦσις πολέμου, εἰρήνη.

διαμαντεύομαι διενεργῶ μαντείας.

διαπρονῶμαι· μετοχ. παρκαμ. **διαπεπονημένος** ἐπεξεργασμένος.

διαπράττομαί τι κατορθώνω τι.

διατίθημί τι τοποθετῶ τι.

διαφαίνω τι κάμνω τι φανερόν.

διαφέρω τι μετακομίζω τι. Παθ. **διαφέρομαι**· **διαφέρεται ἡ ψῆφος** γίνεται ἡ ψηφοφορία.

διαφθείρω τινὰ φονεύω τινά. Παθ. **διαφθείρομαι** 1) φονεύομαι· 2) νικῶμαι· παρκαμ. **διέφθορά**· **διεφθορὸς ὕγρον** μεμολυσμένον ὕγρον.

διάφορος πολιτικὸς ἐχθρός.

δίδωμι μετ' ἀπαρεμφ. ἐπιτρέπω· **δίδωμι τῷ δήμῳ κρίσιν κατὰ τινος** ἐπιτρέπω εἰς τὸν δῆμον νὰ δικάσῃ τινά· **δίδωμι δίκην τινὸς** τιμωροῦμαι διὰ τι· **δίδωμι ἔμμαντον ἀφειδώ**

εἰς τὴν πρὸς τινὰ ἐχθρὰν παρέχω τὸν ἑαυτὸν μου ἀνεπιφύλακτον ὄργανον τῶν ἐχθρῶν τινος.

διεξέρχομαι τὸν χρόνον διανύω τὸν χρόνον.

διέχω 1) μεταβατ. *διέχω τὰς χεῖρας* ἐκτείνω τὰς χεῖρας· 2) ἀμετβ. διαχωρίζομαι.

δίκαιος· τὰ δίκαια ἡ δικαιοσύνη.

Διόσκουροι οἱ δύο δίδυμοι ἀδελφοὶ Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης, υἱοὶ τοῦ Διὸς καὶ τῆς θνητῆς Λήδας.

Διοφάνης, -ους Ἕλλην ῥήτωρ καὶ φιλόσοφος ἐκ Μιτυλήνης, φίλος τοῦ Τιβερίου Γράκχου.

διωθοῦμαι τι ἀποκρούω τι.

δόγμα (*senatus consultum*) ἀπόφασις (τῆς Συγκλήτου).

δόλων, -ωνος ὁ ῥάβδος ἐγκλείουσα ἐγγχειρίδιον.

δόξα γνώμη.

δ' οὖν ὅπως καὶ ἂν ἔχει τὸ πρᾶγμα.

δράκων ὄφις.

δραχμή (*denarius*) ἀργυροῦν νόμισμα ἴσον πρὸς 8 σημερινὰς δραχμὰς.

δρομικὸς ἠσκημένος εἰς τὸν δρόμον, δρομεύς.

Δροῦσος (M. Livius Drusus) ἐχθρὸς τῶν Γράκχων.

δυνατός· πληθ. οἱ δυνατοὶ οἱ ὀλιγαρχικοί.

δυσχεραίνω τι ἀγανακτῶ διὰ τι.

Ε

ἐγκρατῶς στερεά.

ἐγκυκλοῦμαι τι περικυκλώνω τι.

ἔθιγεν ἀόρ. τοῦ ἑ. θιγγάνω.

εἶκω τινὶ ὑποχωρῶ εἰς τινά.

εἰκὼν ἀνδριὰς.

εἰ μὴ ἐκτὸς ἑάν.

εἰμί· ἐστὶ (μετ' ἀπαρμφ.) εἶναι δυνατόν (νὰ . . .).

εἰσβιάζομαι διὰ τῆς βίας προσπαθῶ νὰ προχωρήσω.

εἰσφέρω νόμον προτείνω εἰς κύρωσιν νόμον.

ἐκ μετὰ γενικ. εἰς δήλωσιν 1) χρόνου· μετὰ *ἐκ τούτου*· 2) συμφωνίας· *ἐκ τῶν νόμων· ἐκ τῶν παρόντων* συμφώνως πρὸς τὰς παρούσας περιστάσεις.

ἐκβλύω ἐκρέω.

ἐκγλύφομαι ἐκκολάπτω.

ἐκκάομαι ἐξερεθίζομαι.

ἐκκηρύττω τινὰ ἀκριτον ἐξορίζω τινὰ ἄνευ καταδικαστικῆς ἀποφάσεως.

ἐκκλησία· δι' ἐκκλησίας ἐν ἐκκλησίᾳ.

ἐκκόπτω διὰ τῆς βίας ἀνοίγω.

ἐκλύω τι. διαλύω τι.

ἐκνους ὁ ἐκτὸς νοῦ, ὁ ἔξω φρενῶν.

ἐκπίπτω 1) ἐξορίζομαι· 2) ἐκβάλλομαι· 3) ἀποτυγχάνω· ἐκπίπτω πρὸς τι καταλήγω εἰς τι, παρεκτρέπομαι εἰς τι.

ἐκπρεπῶς ἐξόχως.

ἐκτροπή σύγχυσις.

ἐκφαίνω ἐκδηλώνω.

ἐκφέρω παρέχω. Μέσ. ἐκφέρομαι παραφέρομαι.

ἐλευθεριότης εὐγένεια αἰσθημάτων.

ἐμβριθῆς σταθερός.

ἐμπεδῶ (-όω) τι τηρῶ τι στερεόν, δὲν παραβιάζω τι.

ἐμφαγεῖν ἀπαρεμφ. ἀόρ. τοῦ ὁ. ἐνεσθίω.

ἐμφανῶς ἀναμφιβόλως.

ἐμφέρεια ὁμοιότης.

ἐμφύομαι ταῖς χερσὶ σφίγγω θερμοῦς τὰς χεῖρας τινος, ἐγκαρδίως χαιρετίζω.

ἐναγῆς ἀνόσιος.

ἐνάμιλλος ἐφάμιλλος, ἴσος.

ἐνδείκνυμαι ἀποκαλύπτομαι· ἐνδείκνυμαι τι πρὸς εὐνοίαν κάμνω τι πρὸς ἀπόδειξιν εὐνοίας.

ἐνδίδωμι ὑποχωρῶ.

ἐνδόσιμος· οὐδ. ἐνδόσιμον ἀφορμή.

ἐνεσθίω τρώγω ἐσπευσμένως.

ἐνέχομαι τῷ νόμῳ ὑπόκειμαι εἰς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου.

ἐνίσταμαι 1) κάμνω ἔνστασιν· 2) ἔρχομαι.

ἐντενξίς παράκλησις.

ἐντινος ὀρητιτικός.

ἐντυγχάνω τινὶ συνδιαλέγομαι μετὰ τινος.

ἐξανθῶ ἐκφύομαι, ἔρχομαι εἰς φῶς.

ἐξελαύνω ἐκδιώκω.

ἐξεργάζομαι τι φέρω εἰς πέρας τι.

ἐξηγοῦμαι τινὶ τι διηγοῦμαι εἰς τινά τι.

ἐξίσταμαι τινος ἀπομακρύνομαι ἀπὸ τινος.

- ἐξόμνυμαι τὴν ἀρχὴν** (ejurare magistratum) ἐξέροχομαι τῆς ἀρχῆς ὁμνύων ὅτι οὐδὲν παρὰ τοὺς νόμους ἔχω ἐνεργήσει.
- ἔξω οἱ ἔξω τάξεως** (extra militiae) οἱ παρακολουθοῦντες τὸν στρατὸν κάπηλοι.
- ἐπαγγέλλομαι** ὑπόσχομαι.
- ἐπάγω τὸ νόμῳ τὴν ψῆφον** θέτω τὸ νομοσχέδιον εἰς ψηφορίαν· **ἐπάγω τινὶ πεῖραν ἀποτροπῆς** προσπαθῶ νὰ ἀποπάσω τινὰ ἀπὸ τινος.
- ἐπαγωγός τινος** ὁ προκαλῶν τι.
- ἐπαίρω τινὰ** 1) παρακινῶ τινὰ· 2) ἐξερεθίζω τινά. Μέσ. **ἐπαίρομαι** ἐξάπτομαι.
- ἐπαναιροῦμαι τι** ἀποσύρω τι.
- ἐπίσακτος** ξένος.
- ἐπέροχομαί τι** περιέροχομαί τι.
- ἐπενωνίζω** καθιστῶ τι εὔωνον, ἐφθηγόν.
- ἐπέχω τι** συγκροτῶ, ἀναχαιτίζω τι· ἀμετβ. σταματῶ.
- ἐπὶ Α')** μετὰ γενικ. εἰς δήλωσιν 1) τοῦ ἐνώπιον· **ἐπὶ τιμητῶν**· 2) χρόνου· **ἐπὶ στρατείας** ἐν ἐκστρατεία. Β') μετὰ δοτ. εἰς δήλωσιν 1) προσθήκης· **ἐπὶ τρισχιλίοις πολίταις** = πρὸς τρισχιλίοις πολίταις· 2) ὄρου ἢ συμφωνίας· **ἐπὶ τούτοις** = ἐπὶ τούτῳ τῷ ὄρω. Γ') μετ' αἰτ. εἰς δήλωσιν σκοποῦ· **ἐπὶ κρῖσιν**.
- ἐπιβαίνω τινός** ἐπιτίθεμαι κατὰ τινος.
- ἐπιδίδωμί τινί τι** προθύμως καθιστῶ τι ὄργανόν τινος.
- ἐπίδοξός εἰμι** προσδοκῶμαι.
- ἐπιεικῆς** 1) μαλακός· 2) δίκαιος, ὀρθός· 3) χρηστός.
- ἐπιθιγγάνω** ἐγγίζω.
- ἐπικαλοῦμαι τινά** καλῶ τινά εἰς βοήθειαν· **ἐπικαλοῦμαι τὸν δῆμον ἀπὸ τῶν δικαστῶν** (pronoco ad populum) κáμνω ἔφρσιν τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου.
- ἐπικηρυκεύομαι** διὰ κήρυκος διαπραγματεύομαι.
- ἐπιλείπω** ἐκλείπω.
- ἐπιμένω** παραμένω.
- ἐπιτρέπω τινί τι** ἀναθέτω εἰς τινά τι.
- ἐπιτρέχω** ἐπιφαίνομαι, παρουσιάζομαι.
- ἐπιφέρω τὴν ψῆφον** ψηφοφορῶ· **ἐπιφέρω ψῆφόν τινι** ψηφοφορῶ, ἀποφασίζω περὶ τινος.

ἔργον πράξις.

Ἐρινύες (-ων) θεαὶ τιμωροῦσαι τὰ διάφορα ἐγκλήματα.

ἐρχομαι· παρὰ μικρὸν ἦλθε (μετ' ἀπαρεμφ.) ὀλίγον ἔλειψε
(νὰ . . .).

ἐσθής, -ήτος ἐνδύματα.

ἔτοιμος πρόθυμος.

εὐανάκλητος ὁ εὐκόλως ἀνακαλούμενος εἰς τὴν προτέραν κατά-
στασιν.

εὐγένεια καταγωγὴ ἐξ ἐπιφανοῦς γένους.

εὐγενῶς μετὰ γενναιότητος.

εὐγνώμων ἥπιος, ἐπεικίης.

εὐκολία φιλοφροσύνη, εὐπροσηγορία.

εὐλαβής προσεκτικός.

εὐλογίστως μετὰ φρονήσεως.

εὐνοια ἀφροσύσις.

εὐταξία πειθαρχία.

εὐτελής ὀλιγαρχίης.

εὐτρέπεζος = μεγαλοπρεπής ἐν τῇ ἐστίασει.

εὐφυής = φύσει εὖ πεπρωκισμένος.

εὐφυΐα ἡ καλὴ φύσις.

ἐφάπτομαι τινος συμπράττω εἰς τι.

ἐφικνοῦμαι· οὐκ ἦν φθεγγόμενον αὐτὸν ἐφικέσθαι δὲν ἦτο
δυνατὸν νὰ ἀκουσθῇ αὐτὸς ὁμιλῶν.

ἐφίστημι καθιστῶ· ἐφίστημί τινα σταματῶ, ἀναχαιτίζω τινά·
ἐφίστημί τι χαλιναγωγῶ τι.

ἔχω (μετ' ἀπαρεμφ.) δύναμαι (νὰ . . .)· ἔχω προσδοκίαν πα-
ρέχω προσδοκίαν· ἔχω διάφενξιν παρέχω διαφηνήν· ἔχω
δίκην θανατικὴν κατηγοροῦμαι δι' ἐγκλημα, διὰ τὸ ὅποσον
ὡς ποινὴ ἐπιβάλλεται ὁ θάνατος· ἔχω τινὰ δι' ἔχθους
μισῶ τινά· ἔχω τι ἀντι παντός θεωρῶ τι ἰσοδύναμον πρὸς
ὅλα τὰ ἄλλα, θεωρῶ τι σπουδαιότατον· ἔχω ἐτοιμῶς (μετ'
ἀπαρεμφ.) εἶμαι ἔτοιμος (νὰ , , .)· ἔχω ἡμερώτερον γίνομαι
ἡμερώτερος· χαλεπῶς ἔχω ὀργίζομαι· οὐκ ἀηδῶς (= ἡ-
δέως) ἔχω πρὸς τι εἶμαι πρόθυμος πρὸς τι. Μέσ. ἔχομαι
τινος ἐπιδιώκω τι.

Η

ἡδὺς εὐάρεστος.

ἡθός χαρακτήρ.

ἡλικία ἢ *κατὰ τινα ἡλικία* οἱ συνομήλικές τινος.

ἡλικιώτης συνηλικιώτης.

ἡμέρα· μεθ' ἡμέραν ὅτε ἐξημέρωσε, κατὰ τὴν ἡμέραν.

ἦ μὴν τῷ ὄντι.

ἠνιγμένος μετοχ. παρκμ. τοῦ ὄ. *αἰνίττομαι*.

Ἡραία πόλις ἀποικισθεῖσα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων τῷ 122 π. Χ.
εἰς τὴν γῆν τῆς Καρχηδόνας.

ἠρίον τὸ τάφος.

ἡσυχῆ βαθμηδόν.

Θ

θεραπεία στρατιωτικοὶ ὑπηρέται (*calones*).

θεραπεύω τινὰ περιποιοῦμαι τινά.

θεωρητήριον κάθισμα θεατοῦ.

θιγγάνω ἐγγίζω.

θρασύνομαι ἀλαζονεύομαι, κομπάζω.

θυγατριδοῦς υἱὸς θυγατρὸς, ἔγγονος.

Ι

ἴαμα θεραπεία.

Ἰβηρία ἀρχαῖον ὄνομα τῆς Ἰσπανίας· οἱ κάτοικοι: Ἰβηρες.

ιδέα προσώπου φυσιογνωμία.

ιδία ἰδιαιτέρως.

ιερός· τὰ ἱερὰ τὰ σφάγια.

ἴμερος πόθος.

Ἰουγούρθας (*Jugurtha*) βασιλεὺς τῆς Νουμιδίας, χώρας τῆς βο-
ρείου Ἀφρικῆς.

Ἰουνωνία [*Junonia* (*Juno*==Ἡρα)] Ἑλλην. Ἡραία] πόλις
ἀποικισθεῖσα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων τῷ 122 π. Χ. εἰς τὴν γῆν
τῆς Καρχηδόνας.

ἰσοψηφία ἰσοπολιτεία.

ἰσόψηφος ὁ ἔχων ἴσον δικαίωμα ψήφου,

Ιταμὸς ὀρηκτικός, θρασύς· **Ιταμώτατος τῷ θαρρεῖν** θαρραλεώτατος.

Κ

καθαιρῶ ἀφαιρῶ· **καθαίρῶ τι** κατακρημνίζω τι.

καθαρός 1) ὁμαλός· 2) ἀθῶος.

καθίσταμαι 1) στέχομαι· μετοχ. ἄορ. **καταστάς** σταθεῖς· 2) λαμβάνω θέσιν· **καθίσταμαι εἰς ἔμφανές** ἔρχομαι εἰς τόπον (θέσιν) περίοπτον, ὑψηλόν.

καθομολογῶ ὑπόσχομαι εἰς γάμον, ἀρραβωνίζω.

καθοσιοῦμαι (-όομαι) τῷ δήμῳ κηρύττομαι ἱερός καὶ ἀπαρὰ βίαστος χάριν τοῦ δήμου.

καιρός εὐκαιρία.

κακὸν τὸ ἀτύχημα, συμφορά.

κακούργως ἐγκληματικῶς.

κάλλος· τὸ πρὸς κάλλος ὅ,τι συντελεῖ εἰς τὴν ὠραιότητα, τὸ ὄραϊον.

καλὸν τὸ μέγα κατόρθωμα.

Καπιτώλιον (Capitolium) ἡ ἀκρόπολις τῆς Ῥώμης. Ἐπὶ ταύτης ὑπῆρχε ναὸς τοῦ Διὸς καὶ πρὸ αὐτοῦ πλατεῖα (area Capitolina), ὅπου συχνάκις ἐγίνοντο συνελεύσεις τοῦ λαοῦ.

Καπύη (Karyia) ἡ πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας, χώρας τῆς μέσης Ἰταλίας.

Καρχηδὼν πόλις εἰς τὰ βόρεια τῆς Ἀφρικῆς.

κατά· μετ' αἰτιατ. εἰς δήλωσιν 1) χρόνον· **οἱ κατά τινα** οἱ σύγχρονοί τινος· 2) τοῦ ἔμπροσθεν· **κατὰ τὸν Τιβέριον**· 3) τρόπον· **καθ' ἡσυχίαν** ἡσύχως.

καταβοῶ τινος κραναγάζω κατά τινος.

καταγιγνώσκω τινὸς θάνατον καταδικάζω τινὰ εἰς θάνατον.

κατάγω θρίαμβον (triumphum ago) θριαμβεύω.

καταδύομαι 1) χώνομαι· 2) καταφεύγω.

κατάδυσσις καταφύγιον, κρησφύγετον.

καταίνεσις συγκατάθεσις, ἀρραβών.

κατακοσμῶ τι συγκροτῶ τι ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς κοσμιότητος, τῆς εὐπροεπείας.

καταλαμβάνω τινὰ προφθάνω τινὰ.

καταλύω τινὰ κατάρριπτο, χαντακῶνω τινὰ· **καταλύω τὴν σύγκλητον** περιορίζω τὴν δύναμιν τῆς συγκλήτου.

καταρχαιρεσιάζω τινὰ καταπολεμῶ τὴν ὑποψηφιότητά τινος.
κατασκευῆ τὰ ἀναγκαιοῦντα διὰ τὴν ἐγκατάστασιν (τινος εἰς
τινα τόπον).

καταστηματικός ἀτάραχος, ἤρεμος.

καταστρέφω (τὸν βίον) ἀποθνήσκω· **καταστρέφομαι** τινὰ ὑπο-
τάσσω τινά.

καταφέρομαι πίπτω κάτω.

κατήφεια ὄνειδος.

κατορύσσομαι θάπτομαι, ἐνταφιάζομαι.

κεράμος· ὑπὲρ κεράμου ὑπεράνω στέγης (τινός).

κεφάλαιον· πληθ. **τὰ κεφάλαια** τὰ κυριώτατα.

κηδεστής πενθερός.

κηρύκειον ῥάβδος ἔχουσα ἐκατέρωθεν δύο ὄφεις περιπεπλεγμέ-
νους καὶ ἀντιπροσώπους πρὸς ἀλλήλους, τὴν ὁποίαν ἐκρά-
τουν οἱ ἀπεσταλμένοι.

Κικέρων (M. Tullius Cicero) 106—43 π. Χ., ὁ μέγιστος ῥω-
μαῖος ῥήτωρ καὶ συγγραφεύς.

κίνημα κίνησις.

κινῶ τι ἀνατρέπω τι· **κινῶ πάντα τὰ πράγματα** διαταράττω
ὀλόκληρον τὸ κράτος.

κλάσμα τεμάχιον.

Κλαυδία (Claudia) σύζυγος τοῦ Τιβερίου Γράχου.

Κλαύδιος (App. Claudius Pulcher) πενθερός τοῦ Τιβερίου
Γράχου.

Κλέων ὁ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Περικλέους ἀρχηγὸς τῶν δημο-
κρατικῶν ἐν Ἀθήναις.

κλοπῆ ἀνήθικος ζηματολογία.

κοινοῦμαι τί (τινι) καθιστῶ τι κοινὸν μετὰ τινος, κάμνω τινὰ
συμμέτοχόν τινος.

κοιταῖον κοίτη.

κολούω κολοβώνω ἐλαττώνω.

κομίζομαι τι λαμβάνω τι.

κομίτιον (comitium) ὁ πρὸς Β. τῆς ἀγορᾶς τῆς Ῥώμης καὶ πρὸ
τοῦ βουλευτηρίου κείμενος τόπος, ὅπου συνήροχοτο ἡ παλαι-
οτάτη, ἢ κατὰ φράσιν ἐκκλησία.

Κορνηλία (Cornelia) μήτηρ τοῦ Τιβερίου καὶ Γαίου Γράχου.

κράσπεδον ἄκρα.

κράτος ὑπερίσχυσις, νίκη.

κρατῶ ὑπερισχύω· *κρατεῖ τὰ χεῖρω* ὑπερισχύει ἢ κακία (τῆς ἀρετῆς)· *κρατεῖ δόξα πολλή* νομίζουσι πολλοί.

κρίνω δικάζω· *ὁ κρίνων* ὁ δικαστής.

κρίσις δίκη.

Κυμαῖος ὁ ἐκ Κύμης, πόλεως τῆς κάτω Ἰταλίας.

κύριος· *οὐ φυλάττω τι κύριον* ἀκυρῶ τι.

Λ

Λαίλιος (G. Laelius) φίλος τοῦ Σκιπίωνος τοῦ Αἰμιλιανοῦ, χρηματίσας ἕπατος τὸ 140 π. Χ.

λαμυρὸς ἄπληστος, ἀκόρεστος.

Λατίνοι οἱ κάτοικοι τοῦ Λατίου.

λέγω ἀγορεύω· *κακῶς λέγω* ἐπιτιμῶ.

λείπομαι ὑπολείπομαι, εἶμαι κατώτερος.

λέξις φράσις.

λέχος κλίνη, φέρετρον.

Λιβύη ἀρχαῖον ὄνομα τῆς Ἀφρικῆς.

Δικινία σύζυγος τοῦ Γαίου Γράκχου.

Δικίνιος φίλος τοῦ Γαίου Γράκχου.

λιπαρῆς ἐπίμονος, θερμὸς· *λιπαρῆς εἰμι δεόμενος* θερμῶς παρακαλῶ.

λιπαρῶ ἐπιμένω παρακαλῶν.

λίτρα (libra) ῥωμαϊκὸν μέτρον βάρους 12 οὐγγιῶν.

λογιότης εὐφράδεια.

λογισμὸς ὑπολογισμὸς.

• *λόγος* 1) λογαριασμὸς· 2) εὐγλωττία· πληθ. *λόγοι* ἀπολογία.

λοιδοροῦμαι τι λογομαχῶ πρὸς τινα.

λοιπὸν τὸ εἰς τὸ ἐξῆς, εἰς τὸ μέλλον.

Λυσιτανοὶ (Lusitani) οἱ κάτοικοι τῆς Λυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας καὶ μέρος τῆς δυτικῆς Ἰσπανίας).

Μ

Μαγκῖνος (G. Hostilius Mancinus) ἕπατος τὸ 137 π. Χ.

μαλακία μαλθακότης.

Μανίλιος (Manius Minilius) περιφημος νομομαθής.

μεθίστημί τι μεταβάλλω τι.

μεμίαγκα παροχμ. τοῦ ὄ. μαίνω.

μένω κατὰ χώραν μένω εἰς τὴν θέσιν μου, δὲν ἐκδιώκομαι.

μέρος· ἐν μέρει ἐκ περιτροπῆς, κατὰ σειράν.

μεστός εἰμί τινος βαρύνομαι, ἔχω χορτάσει τι.

μεταγιννώσκω μεταβάλλω γνώμην.

Μέτελλος (Q. Metellus Macedonicus) ἔχθρος τοῦ Τιβερίου Γράκχου.

μετέροχομαί τι ἐπιζητῶ, ἐπιδιώκω τι.

μετέωρος περιέωρος.

μετιῶν μετοχ. τοῦ ὄ. μετέροχομαι.

μετουσία ἐστί τινί τινος μετέχει τίς τινος.

μέτριος δίκαιος.

μέτρον μεμετροημένον διάστημα.

μαίνω μολύνω.

Μικίπας βασιλεὺς τῆς Νουμιδίας (148—119 π. X.).

Μισηνοί, —ὼν οἱ (Misenum) ἀκρωτήριο καὶ πόλις ἐν Καμπανία, χώρα τῆς μέσης Ἰταλίας.

μνῆμα δημόσιον οἰκοδόμημα.

μνῶμαί τι ἐπιζητῶ νὰ ἐπιτίχω τι· **μνῶμαί τινα νυμφίον** ζητῶ τινα ὡς γαμβρόν.

μοῖρα μέρος, μερίδιον.

μόλις μετὰ δυσκολίας.

μοχθηρὸν σημεῖον κακόν, ὑποπτον σημεῖον.

N

νακτὸς πυκνός, στερεός· **ἄμμος νακτῆ** ἀμμοκοξία (ἄμμος ἀναμειγμένη μὲ ἄσβεστον).

Νασικᾶς (P. Scipio Nasica) ὑπάτος τὸ 138 π. X., τὸ δὲ 133 π. X. ἀρχιερεὺς (pontifex maximus) καὶ ἀρχηγὸς τῶν ὀλιγαρχικῶν.

νέμω 1) ἀπονέμω· 2) βόσκω. Μέσ. **νέμομαί τι** κατοικῶ, ζῶ ἐν τινι (τόπῳ).

νεοπρεπῆς νεανικός, ἀβροδίαιτος.

Νέπως, -ωτος (Cornelius Nepos) ὄμμαϊος ἱστοριογράφος (90—30 π. X.).

νεώριον ναύσταθμος.

Νομαντία (Numantia) πόλις τῆς βορείου Ἰσπανίας· οἱ κάτοικοι : Νομαντῖνοι.

Νομάς,-άδος ὁ ἐκ Νουμιδίας, χώρας τῆς βορείου Ἀφρικῆς.
νομοδείκτης (jurisconsultus) νομομαθής.
νομοθέτης (auctor legis) εἰσηγητὴς νόμου.

Π

ξένος φίλος.
ξεστός πελεκητός.

Ο

οἰκείος συγγενής.
οἰκείως προσηκόντως.
οἰκέτης δοῦλος.
οἰκονομία δημοσία ὑπηρεσία.
οἰκονομοῦμαι μετοχ. παρκμ. **τὰ ὀκονομημένα** ἢ οἰκονομικὰ
 διαχειρίσις.
οἶον τρόπον τινά.
Ὀκτάβιος (M. Octavius) δῆμαρχος τὸ 133 π. X.
ὄλος· δι' ὄλου ἐν γένει.
ὄλως ἐν γένει.
ὄμαλῶς γενικῶς, ἀνεξαιρέτως.
ὄμβρος ἡαγδαία βροχή.
ὄμιλία σχέσις (πρὸς τινα).
ὀμολογοῦμαι μετοχ. παρκμ. **τὰ ὀμολογημένα** τὰ συμφωνη-
 μένα, ἢ συμφωνία, ἢ συνθήκη.
ὀμοῦ τι σχεδόν.
ὄναρ ἐν ὄνειρῳ, καθ' ὕπνον.
ὀπηνίκα ὅτε, ὁσάκις.
Ὀπίμιος (L. Orpimius) εἷς ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ ὀλιγαρχικοῦ
 κόμματος, ὕπατος τὸ 121 π. X.
ὄπου ἀφ' οὔ.
ὄργη· ἐν ὄργαις κατὰ τὰς ἐκρήξεις ὄργῆς.
Ὀρέστις (L. Aurelius Orestes) ὕπατος τὸ 126 π. X.
ὄρισμὸς στοίχημα.
ὄριστής ὁ θέτων τὰ ὄρια.
ὄρος ὁ ὄριον.
**ὄρῳ· παθ. ἀόρ. ὄφθην· κάλλιστος ὄφθῆναι=κάλλιστος τὴν
 ὄψιν ὄραιότατος.**
ὄτις ὅστις.

οὐδὸς κατόφλιον.

δφθῆναι ἀπαρεμφ. παθ. ἀόρ. τοῦ ῥ. **δρῶμαι**.

δφλισκάνω δίκην δωροδοκίας καταδικάζομαι ἐπὶ δωροδοκία.

ἄψις 1) θέαμα· 2) νεῦμα· **ἐν ἄψει τινός** ἐνώπιόν τινος.

Π

πάθος πάθημα.

παιδεύομαι· τὸ πεπαιδεῦσθαι σωφρόνως ἢ σώφρων ἀγωγή.

Παλάτιον ὁ Παλατίνος λόφος (mons Palatinus), εἷς τῶν ἑπτὰ λόφων τῆς Ῥώμης.

παρὰ μετ' αἰτιατ. εἰς δῆλωσιν 1) ἐναντιότητος· **παρὰ γνώμην**

ἀκουσίως· **παρὰ τὸ βέλτιστον** ἐναντίον τοῦ συμφέροντος·

2) χρόνου· **παρ' αὐτὰ τὰ πραχθέντα** κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον τῆς πράξεως.

παράβολος τολμηρός.

παραγγέλλω τὴν ὑπατείαν (τὴν δημορχίαν) εἶμαι ὑποψήφιος ὑπατος (δήμαρχος).

παραδέχομαι τινά κάμνω θέσιν εἷς τινά, ἀφίνω τινὰ νὰ εἰσέλθῃ.

παραιροῦμαι τι ἀφαιρῶ τι· **παραιροῦμαι τὴν ψῆφόν (τινός)** ἐμποδίζω (τινὰ) νὰ ἀποφασίσῃ.

παραιτοῦμαι τι 1) ζητῶ νὰ μὴ γίνῃ τι· 2) ἀποτρέπω τι δι' ἰκεσίας.

παρακαλῶ προσκαλῶ.

παραλλάσσω (τινὰ) ὑπερέχω (τινός).

παράλογος ἀπροσδόκητος.

παρανυκτερεύω διανυκτερεύω.

παραρρήγνυμαι ἔχω συγκλοπτομένην τὴν φωνήν.

παρατείνω ἐκτείνω.

παρατίθημί τι συγκρίνω τι.

παραφαίνω τινί βαδίζων πλησίον τινός φέγγω εἰς αὐτόν.

παραφέρω τι κινῶ τι ὀρητικῶς.

παρέγκλισις πλαγία κλίσις.

παρέχω τινί λόγον δίδω ἀφορμὴν εἷς τινά νὰ λέγῃ· **παρέχω**

τινὶ διαβολὴν δίδω ἀφορμὴν εἷς τινά νὰ με ἐνοχοποιήσῃ.

παρηγοροῦμαι πείθομαι εἰς λόγους.

παρῆκα ἀόρ. τοῦ ῥ. **παρήμι**.

παρήμι τι 1) ἀφίνω τι· 2) λησμονῶ τι· **παρήμι τινα** ἀφίνω
τινὰ νὰ διαβῆ.

πᾶς ἡ ἡμέραις ἑβδομήκοντα ταῖς πάσαις ἐντὸς ἑβδομήκοντα ἐν
συνόλω ἡμερῶν.

πάσχω διατίθεμαι (οὕτως ἢ ἄλλως)· **πάσχω τι τῶν κοινῶν**
(**τοῖς ἀνθρώποις**) ἀποθνήσκω.

πελάζω πλησιάζω.

περαίνω τι κατορθώνω τι.

Πέργαμος πόλις τῆς Μυσίας, χώρας τῆς Μ. Ἀσίας· ὁ κάτοικος·
Περγαμηνός.

περιβάλλω τινὰ ἐναγκαλίζομαι τινα.

περιβολή 1) ἱμάτιον· 2) ἐναγκαλισμός.

περιελίττω περιτυλίσσω.

περιέπω τι περιποιουῦμαι τι, φροντίζω περὶ τινος.

περιεργος ὁ περισσῶς (περὶ τι) ἐργαζόμενος, ὁ περισσῶς φρον-
τίζων (περὶ τινος).

περιείμι (τινος) ὑπερισχύω, ὑπερετερῶ, νικῶ.

περιέχομαι τινος 1) κρατοῦμαι σφικτὰ ἐκ τινος, ποθῶ (νὰ ἀπο-
κτήσω) τι· 2) ἐπιδιώκω τι.

περιορῶ (μετὰ μετοχ.) ἀνέχομαι, ὑπομένω.

περιπαθῆς εἰς δεινώσιν πλήρης πάθους μέχρι δεινώσεως, ἦτοι
οὕτως ὥστε νὰ παρουσιάξῃ ἐκάστοτε δεινά, δηλ. μεγάλα
καὶ φοβερὰ τὰ πράγματα.

περισπῶ τι ἀφαιρῶ τι.

περιφανῶς προδήλως.

περιχέομαι τινι συναθροίζομαι περὶ τι.

πέτρα λίθος.

πιθανός πειστικός.

πιθανότης πειστικότης.

πινακίς· πληθ. **πινακίδες** (ἢ δέλτοι) (tabulae) ξύλινοι πίνακες
κεκαλυμμένοι διὰ κηροῦ, χρησιμεύοντες παρὰ τοῖς ἀρχαίοις
ὡς γραφικὴ ὕλη.

πίστις ἀπόδειξις.

πιστὸν τὸ ἡ ἐμπιστοσύνη.

πλάσσομαι εἰκονίζομαι (ἐν πηλῷ ἢ λίθῳ ἢ μετάλλῳ).

πλέθρον (jugerum) μέτρον μήκους περιέχον 1448 τετραγωνικά
μέτρα.

πληγή χτύπημα.

πνεῦμα ἄνεμος.

ποιοῦμαι τι περὶ πολλοῦ θεωρῶ τι σπουδαῖον.

πολιτεία 1) πολιτικὴ πράξις· 2) πολιτικὰ δικαιώματα.

πολίτευμα πολιτικὴ πράξις.

πολιτεύομαι μετοχ. παρκμ. **τὰ πεπολιτευμένα** αἱ πολιτικαὶ πράξεις.

Πολύβιος Ἕλλην ἱστοριογράφος ἐκ Μεγαλοπόλεως τῆς Ἀρχαδίας (204—104 π. X.).

πολύς· οἱ πολλοὶ ὁ λαός.

πολύφίλος ὁ ἔχων πολλοὺς φίλους.

Πομπήϊος (Q. Pompejus) σφοδρὸς ἀριστοκρατικὸς, χρηματίας ὕπατος τὸ 141 π. X. καὶ τιμητῆς τὸ 133 π. X.

Πομπώνιος (M. Pomponius) φίλος τοῦ Γαίου Γράκχου.

πονηρὸς κακός.

Ποπίλλιος (P. Popillius Laenas) ὕπατος τὸ 132 π. X. ἐχθρὸς τῶν Γράκχων.

πορρωτέρω τοῦ μετρίου πέραν τοῦ πρέποντος.

πότος συμπόσιον.

πραῖγμα· πληθ. **πράγματα** κράτος· **πράγματα ἐναντία** (res adversae) ἀτυχήματα, συμφοραί.

πραγματεύομαι πολλὰ καταβάλλω πολλοὺς κόπους.

πράττω τὰς δίνας διαδικάζομαι.

προάγω τινά 1) παρουσιάζω τινά· παρουσιάζῃ τινά ὡς ὑποψήφιον. Παθ. **προάγομαι** παρασύρομαι.

προάγων,-ωνος προκαταρκτικὸς ἀγών, προεξάσκησις, προπαρασκευή.

προαίρεσις 1) θέλησις· 2) ἡ πολιτικὴ.

προανασειῶ (τὸν δῆμον) συγκλονίζω προηγουμένως (τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ). Παθ. **προανασειομαι** ἀπειλοῦμαι.

προαφίσταμαι προαπέρχομαι.

προβάλλω 1) δρίπτω· 2) παραδίδω. Μέσ. **προβάλλομαι τι** ψέγω τι.

προγράφομαι· προγεγραμμένος τῆς βουλῆς ὁ πρῶτος ἐγγεγραμμένος εἰς τὸν κατάλογον τῶν συγκλητικῶν, πρόκριτος τῆς συγκλήτου (princeps senatus).

προδίδωμί τινα ἐγκαταλείπω, ἀφίνω τινά ἀνυπεράσπιστον.

προέρχομαι 1) προχωρῶ· 2) ἐξέρχομαι.

προπηλακίζω χλευάζω, ἐξευτελίζω. Παθ. **προπηλακίζομαι** περιφρονοῦμαι.

προπίπτω ἐκφεύγω.

πρὸς μετ' αἰτίας. πρὸς δὴλώσιν 1) τοῦ ἀπέναντι ἢ ἐνώπιον· **πρὸς τοῦτο** ἀπέναντι τοιαύτης διαγωγῆς· **πρὸς τὸ θεῖον** ἀπέναντι τῶν θεῶν· **πρὸς οὐδέν** ἐνώπιον οὐδενός, ὑπ' οὐδενός· 2) τοῦ τρόπου· **πρὸς ὕβριν** χλευαστικῶς· 3) τῆς αἰτίας· **πρὸς τὸν θόρυβον** ἔνεκα τοῦ θ. **πρὸς πάντα**· **πρὸς ταῦτα**· **πρὸς τὴν ἐρώτησιν**· **πρὸς ὀργήν**· **πρὸς τὸ ἀξίωμα**· **πρὸς τὸν φόνον**.

προσαγορεύω τινά χαιρετίζω τινά.

προσάγομαί τινά φέρω τινά μετ' τὸ μέρος μου.

προσαμύνω (τινὶ) ἔρχομαι εἰς βοήθειάν (τινος).

προσεπαιτιῶμαι κατηγορῶ προσέτι.

προσέρχομαι διοικήσεσι χρημάτων ἀναλαμβάνω χρηματικὴν διαχείρισιν.

προσῆειν παρατ. τοῦ ἑ. **προσέρχομαι**.

προσθῆω προστρέχω.

προσκρούω τινὶ ἔρχομαι εἰς σύγκρουσιν πρὸς τινά.

προσπίπτω τινὶ πίπτω εἰς τοὺς πόδας τινός· **προσπίπτει τί**

τινι συμβαίνει τι εἰς τινά ἀπροσδοκῆτως.

προσπταίω πρὸς τι προσκρούω πρὸς τι.

προσρίπτω παραδίδω

προσφέρω φιλανθρώπους λόγους λέγω φιλόφρονας λόγους.

προσφώνησις ἀφιέρωσις.

προτίθημι προτείνω· **προτίθημι γνώμην** συμβουλεύω.

πρόφασις· ἐξ ἀπάσης **προφάσεως** εἰς πᾶσαν περιστάσιν.

πταίω περιπίπτω εἰς συμφορὰν.

Πτολεμαῖος ὁ εὐεργέτης ὁ Β', ὁ ἐπικαλούμενος Φύσκων, βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου (145-116 π. Χ.).

πυκνότης ἐμβρίθεια.

πυκνώ (-όω) κάμνω τι συμπαγές, στερεόν.

πυκτικὸς ἡσχημένος εἰς τὴν πυγμὴν, πυγμαῖος.

Ρ

ῥέζω πράττω.

ῥῆμα λέξις, φράσις.

Πλουτάρχου Τ. καὶ Γ. Γράκχος

5

ῥοπή κλίσις, βοήθεια.

Ῥούβριος (Rubrius) δήμαρχος τὸ 122 π. X.

Σ

Σαρδόνιον γέλωτα γελῶ παροιμιώδης φράσις λεγομένη περὶ τῶν γελόντων σπασμωδικῶς χωρὶς ἀφορμῆν ἢ περὶ τῶν γελόντων καθ' ὃν χρόνον ἐπίκειται εἰς αὐτοὺς ὄλεθρος, τὸν ὁποῖον δὲν ἐννοοῦν. Καλεῖται δὲ ὁ γέλως οὗτος Σαρδόνιος, διότι ὁμοιάζει πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον παρῆγε φυτόν τι τῆς νήσου Σαρδοῦς, τὸ ὁποῖον τρωγόμενον ἐκίνει τὸν τρώγοντα αὐτὸ εἰς σπασμωδικὸν γέλωτα καὶ κατόπιν ἐπέφερε τὸν θάνατον αὐτοῦ.

Σαρδώ,-οῦς ἢ -όνος νῆσος ἐν τῷ Τυρρηρικῷ πελάγει.

Σαννῖται (Samnites) οἱ κάτοικοι τῆς Σαννιτίδος, χώρας τῆς μέσης Ἰταλίας.

σεμνὸς σεβαστός· τὸ **σεμνὸν** ἢ σοβαρότης.

σιτοβόλιον σιταποθήκη.

Σκαιβόλας (P. Mucius Scaevola) περίφημος νομομαθῆς, ἕπατος τὸ 133 π. X.

σκήπτομαι προφασίζομαι.

Σκιπίων,-ωνος 1) (P. Cornelius Scipio Africanus) πάππος τοῦ Τιβερίου καὶ Γαίου Γράχου, νικήσας ἐν Ζάμα τῆς Ἀφρικῆς τῷ 202 π. X. τὸν Καρχηδόνιον στρατηγὸν Ἀννίβαν. 2) **Σκιπίων** ὁ νεώτερος ἢ ὁ δεύτερος (P. Cornelius Scipio Aemilianus) γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῆ (τῇ Σεμπρωνίᾳ) τοῦ Τιβερίου καὶ Γαίου Γράχου, ὁ κυριεύσας καὶ καταστρέψας τὴν Καρχηδόνα τῷ 146 π. X.

σκότος ἀφάνεια, ἀδοξία (πολιτική).

σκυθρωπὸς λυπηρός.

σκυτάλη ῥάβδος.

σοφιστῆς φιλόσοφος.

σπένδομαι συνθηκολογῶ.

σπουδάξω 1) δεικνύω σπουδῆν, προθυμίαν· 2) ἐνεργῶ (ὑπέροτινος)· 3) (μετ' ἀπαρμφ.) ἐνεργῶ (νά...)
4) **σπουδάξω περὶ τι** δεικνύω ἐπιμέλειαν εἰς τι.

- σπουδή** 1) ἐνδιαφέρον· 2) ἀφοσίωσις.
στάδιον μέτρον μήκους περιέχον 192 μέτρα.
στοχάζομαι τινος ἀποβλέπω εἰς τινά, λαμβάνω τινά ὑπ' ὄψιν.
συγγίγνομαι τινι συνομιλῶ μετὰ τινος.
συγκαθέξομαι συνεδριάζω.
συγκλῶ (-άω) θραύω.
σύγχυσις τῆς πολιτείας ἀνατροπὴ τοῦ πολιτεύματος.
συγχωρῶ 1) συμφωνῶ· 2) συγκατανεύω.
συζυγία ζεύγος.
συλλαμβάνομαι τινι βοηθῶ, ὑποστηρίζω τινά.
συμβατικός· λόγοι συμβατικοί προτάσεις περὶ συμφιλιώσεως.
συμβουλευῶ τῇ συγκλήτῳ συγκαλῶ τὴν σύγκλητον καὶ εἰσηγοῦμαι τι εἰς αὐτήν.
συμβουλία συμβουλή.
συμμαχικός· τὰ συμμαχικά οἱ σύμμαχοι.
συμφρονῶ τι ὁμοῦ μετὰ τινος ἐννοῶ τι, σαφῶς προβλέπω τι.
συναγορεύω τινι ὑπερασπίζω τινά (ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου).
συνάγω φθόνον ἐπὶ τινά περιμένω νὰ αὐξηθῇ ἢ κατὰ τινος δυσαρέσκεια.
συναρχαιρεσιάζω μετέχω τῶν ἀρχαιρεσιῶν, ἦτοι τῆς ἐκκλησίας πρὸς ἐκλογὴν ἀρχόντων· **συναρχαιρεσιάζω τινι** ὑποστηρίζω τὴν ὑποψηφιότητά τινος.
συνεῖπον ἄφο. τοῦ ὁ. **συναγορεύω**.
συνεκκομίζω τινά παρακολουθῶ τὴν κηδεῖαν τινός.
συναιπαιτιῶμαι τινά ἀποδίδω τὴν αἰτίαν προσέτι εἰς τινά.
συνετὸν τὸ ἢ σύνεσις.
συνήθης 1) οἰκείος· 2) μαθητής.
συνηχῶ ἀντηχῶ.
συνίστημι τινά παρασκευάζω τινά.
συνοικῶ τινι 1) ὑπανδρεύομαι μετὰ τινος· 2) εἶμαι σύζυγός τινος.
συνουσία συναναστροφή.
συνταράττω τὸν λόγον χάνω τὴν συνοχὴν τοῦ λόγου.
συντυγχάνει (ἀπροσπ.) συμβαίνει.
συντυχία τῆς χρείας ἢ σύμπτωσης τοῦ νὰ ἔχη (τις) τὴν ἀνάγκην (τινός).
σύστασις συνασπισμός.

σφάλλομαι κλονίζομαι (κατὰ τὸ βάδισμα), παραπατῶ.
σχετλιάζω ἀγανακτῶ.
σχῆμα στάσις (τοῦ σώματος).
σχολάζω εἶμαι κενός.

Τ

Τάρας,-αντος πόλις τῆς κάτω Ἰταλίας.
Ταρκύνιος (ὁ Ἑπερήφανος) (Tarquinius Superbus) ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῆς Ῥώμης.
Ταρσεὺς ὁ ἐκ Ταρσοῦ, πόλεως τῆς Κιλικίας.
ταχὺ ταχέως.
τέγος ἐπίπεδος στέγη, ταράτσα.
τεκμήριον ἀπόδειξις.
τελεσιουργός· τὸ τελεσιουργόν ἡ ἀποτελεσματικὴ ἐνέργεια.
τελῶ πληρώνω.
τέρας ἀσύνηθες φαινόμενον, θαῦμα.
τήβεννος (toga) περιβλήμα ἐν εἴδει μανδύου.
τίθεμαι εἰρήνην συνάπτω εἰρήνην· **τίθεμαί τι ἐν γέλωτι**
 θεωρῶ τι ἄξιον γέλωτος.
τιμὴ ἀποζημίωσις.
τιμητικὸς (censorius) ὁ χρηματίσας τιμητής.
τὸ μὲν... τὸ δὲ μέρος μὲν...μέρος δέ.
τοσοῦτος· τοσοῦτον δ' οὖν... ὅσον τόσον ὅμως... ὥστε.
τρέπω τι εἰς τινα ἐπιτροπίτω τι εἰς τινα. Μέσ. **τρέπομαι ἐπὶ**
τινα ἀποτείνομαι πρὸς τινα. **τρέπομαι εἰς τι** καταφεύγω
 εἰς τι.
τρέφομαι ἀνατρέφομαι· **τὸ τεθράφθαι καλῶς** ἡ καλὴ ἀνα-
 τροφή· **ὁ τεθραμμένος χειρὸν** ὁ ταπεινότερος ἀνατροφῆς.
τρόπος χαρακτήρ.
τροπῶ ἐκ τρυφιλότητος φέρομαι περιφρονητικῶς.
τυραννῶ φέρομαι τυραννικῶς.
Τυρρηνία χώρα τῆς μέσης Ἰταλίας.

Υ

ὑβρις 1) ἀλαζονεία· 2) κακοποίησις.
ὑπακούω ὑπακούω εἰς δικαστικὴν κλήτευσιν.

ὑπάρχω βίας κάμνω ἀρχὴν βίας, γίνομαι εἰσηγητὴς βιαίας τινὸς πράξεως.

ὑπαικὸς (consularis) ὁ χρηματίας ὑπάτος.

ὑπεξίσταμαι τινι σηκώνομαι ἐκ τῆς θέσεώς μου πρὸς τιμὴν τινος, ὁ ὁποῖος διέρχεται ἔμπροσθέν μου· **ὑπεξίσταμαι τῆς ἀγορᾶς** μένω μακρὰν τῆς ἀγορᾶς, τ. ἔ. δὲν ἀναμειγνύομαι εἰς τὴν πολιτικὴν.

ὑπεραίρω τινά ὑπερέχω τινός.

ὑπερβάλλω τὰς ἀποφορὰς προσφέρω ἀνώτερα μισθώματα.

ὑπὸ 1) μετὰ γενικ. πρὸς δήλωσιν αἰτίας· **ὑπὸ τῶν κακῶν**

2) μετὰ δοτικ. πρὸς δήλωσιν τοῦ «ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν, ὑπὸ τὰς διαταγὰς»· **ὑπὸ Σικελίωνι.**

ὑπόβλητος ὑποβολιμαῖος.

ὑπογραφή αὐλαξ.

ὑποζώννυμαι τι ὑπὸ τὴν ζώνην κρεμῶ τι.

ὑπολαμβάνω τινά ἀποκτῶ τὴν εὐνοίαν τινος.

ὑπονοῶ ὑποπτεύω. Παθ. **ὑπονοοῦμαι** κατανοοῦμαι.

ὑφίσταμαι (μετ' ἀπαομφ.) ὑπόσχομαι· **ὑφίσταμαι τινά** ἀνθίσταμαι κατὰ τινος· **ὑφίσταμαι τι** ἀντικρούω τι· **ὑφίσταμαι τὴν κρίσιν** προσέρχομαι, ὅπως δικασθῶ.

ὑφορῶμαι τινά ὑποβλέπω, ὑποπτεύω τινά.

Φ

Φάβιος (Q Fabius Maximus Allobrogicus) ἀντιστράτηγος ἐν Ἰβηρίᾳ τὸ 125 π. X.

φαίνω φανερόνω.

Φαλίσκοι (Falisci) ἔθνος Τυρρηνικόν.

Φάννιος (G. Fannius) Ῥωμαῖος ἱστοριογράφος, κατ' ἀρχὰς μὲν φίλος, ἔπειτα δὲ ἐχθρὸς τῶν Γράκχων.

φαῦλος χυδαῖος.

φαύλως κακῶς.

φείδομαι τινος λυποῦμαι τινά, συγχωρῶ τινά.

φέρω οὐ μετρίως = **φέρω βαρέως**. Παθ. **φέρομαι**· **φέρεται ἡ ψῆφος** γίνεται ἡ ψηφοφορία.

φεύγω τι ἀποφεύγω τι· **φεύγω δίκην** εἶμαι κατηγορούμενος.

φιλόανθρωπος φιλόφρων· **τὸ φιλόανθρωπον** ἡ εὐπροσηγορία.

φιλόλογος πεπαιδευμένος, λόγιος.

φιλονικία φιλόνομος διάθεσις.

φιλόσοφος φιλοσοφικός.

φιλοτιμία 1) φιλοδοξία· 2) φιλονικία προερχομένη ἐκ φιλοδοξίας.

φιλοτίμως ἐπιμελῶς.

φιλοφρονοῦμαι τινα φιλοφρόνως συνδιαλέγομαι μετὰ τινος.

φοβερὸς ἐπιβλητικός.

φορτικός ἐνοχλητικός. Ἐπίρ. **φορτικῶς** ἀπρεπῶς.

Φούλβιος 1) (Ser. Fulvius Flaccus) ἕπατος τὸ 135 π. Χ., ὁ παρακαλέσας τὸν Τιβέριον νὰ ἀποσύρῃ τὸν γεωμορικὸν νόμον. 2) M. Fulvius Flaccus ἀφωσιωμένος φίλος τῶν Γράκχων.

Φρέγελλα,-ας ἢ (Fregellae) πόλις τοῦ Λατίου.

φρικώδης ὁ προκαλὼν τὴν φρίκην (ἀνατριχίασμα), τ. ἔ. ὁ ἀπολαύων τόσου σεβασμοῦ, ὥστε νὰ καταλαμβάνῃ φρίκη πάντα, ὅστις πλησιάζει αὐτόν.

φυλακὴ φύλαξις.

φυλάττομαι τι προφυλάττομαι ἀπὸ τι.

φύομαι· τὸ πεφυκέναι καλῶς ἢ καλὴ φύσις.

φωλεὸς ὁ φωλεά.

φωνασκιδὸν ὄργανον εἶδος σφυρίκτρας πρὸς κανονισμὸν τῆς φωνῆς.

X

χαλεπὸς φοβερὸς.

χάραξ (vallum) οἱ σκόλοπες, διὰ τῶν ὁποίων περιεβάλλετο τὸ στρατόπεδον, συνεκδοχικῶς δὲ καὶ αὐτὸ τὸ στρατόπεδον (castra)

χαρίεις ἔντιμος, ἀγαθός.

χάρις· τὸ πρὸς χάριν ὅ,τι συντελεῖ εἰς τὴν χάριν, τὸ χαρίεν.

χείρων· οὐ χεῖρον καλόν.

χιτών· φεύγω ἐν τοῖς χιτῶσι φεύγω φορῶν μόνον τὸν χιτῶνα.

χρεία πρακτικὴ ὠφέλεια.

χεῖμα πρᾶγμα.

χηματίζω· κωλύω τὰς ἀρχὰς χηματίζειν ἀπαγορεύω πᾶσαν πολιτικὴν πρᾶξιν τῶν ἀρχόντων.

χηματισμὸς χηματολογία.

χῶμα ἐπίχωσις.

χώρα θέσις.

χωρίον ἀγρός, ἀγροτικὸν κτῆμα.

Ψ

ψηφίζομαι ἀποφασίζω.

Ω

ὠκύπτερος· τὰ ὠκύπτερα τὰ μακρὰ πτερὰ τῶν περύγων.

ὠμῶς σκληρῶς.

ὦρα ἐποχὴ τοῦ ἔτους.

ὥς (μετ' εὐκτ.) ὅπως (εἶθε νὰ...).

